

Pályázati pavilon

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY MAGAZINJA

2012. ősz

Fókuszban:
Nemzetközi
együttműködések
intézményvezetői
szemmel

www.tka.hu

A TARTALOMBÓL:

- A nyelvtudás kincs
- Campus Hungary
- SzocioTúra kreditpontokért
- Mi lenne James Bond CV-jében?
- Befogadó iskolák: esélyteremtés szakképzéssel
- Társadalmi felelősségvállalás

tartalom

Impresszum

FŐSZERKESZTŐ:

Kardos Anita

SZERKESZTŐK:

Balla Ágnes

Kármán Tímea

Kurucz Katalin

Szegedi Eszter

FELELŐS KIADÓ:

Tordai Péter igazgató

GRAFIKAI TERVEZÉS,

TÖRDELÉS: Baukó Bernadett

és Vilími Kata

NYOMDAI KIVITELEZÉS:

Komáromi Nyomda

KIADJA a Tempus

Közalapítvány, 2012

Illusztrációként felhasználtuk a projektek résztvevői által készített fotókat, valamint az Európai Bizottság audiovizuális gyűjteményének fotóit.

Credit © European Union, 2012

Borítóképként felhasználtuk a Békefi Ernő Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Comenius projekt keretében készített útikönyvének borítóját. (Az útikönyvről a magazin 21. oldalán olvashat.)

A magazin megjelenését az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Európai Bizottság támogatta.

A kiadványban foglaltak nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság álláspontját.

Minden jog fenntartva.

Tempus Közalapítvány
1093 Budapest, Lónyay utca 31.
Postacím: 1438
Budapest 70., Pf. 508.
Infó: (06 1) 237 1320
telefon: (06 1) 237 1300
fax: (06 1) 239 1329
e-mail: info@tpf.hu
internet: www.tka.hu

ISSN 1786-1616

Felnőttképzési nyilvántartási szám: 01-0487-04
Akkreditációs lajstromszám: AL-0484

A Tempus Közalapítvány minden pályázatával kapcsolatos információt, pályázati űrlapot, egyéb dokumentumot térítésmentesen bocsát az érdeklődők rendelkezésére, azok kereskedelmi forgalomba nem hozhatók.

4 FÓKUSZBAN

4 NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK INTÉZMÉNYVEZETŐI SZEMMEL

- 4 Szemléletformálás és szervezetfejlesztés
- 8 Intézményvezetők nemzetközi tapasztalatai – Szakértői tanulmányutak
- 10 Mi a trendi? – Iskolavezetés európai szemmel
- 12 A felsőoktatási intézmények nemzetköziesítésének jó példái, az eredményesség mérése

14 PÁLYÁZATOK

14 HÍRCSOKOR

- 14 „We mean business”, avagy mi tényleg komolyan gondoljuk az üzletet
- 15 A MOHA magazin Erasmus 25 különszáma
- 15 Grundtvig műhelyek – változás a témában, célcsoportban
- 16 Újra indul az EGT/Norvég alapból finanszírozott „Ösztöndíjak” pályázati program
- 16 Mi a Campus Hungary program célja?
- 17 Pécsi irodával bővült a Tempus Közalapítvány

18 PÁLYÁZATI TIPPEK

- 18 CEEPUS freemoverek figyelem!
- 19 Kreatív témaválasztás
- 19 Pályázati tippek – Leonardo nemzeti prioritások
- 20 Innovációtranszfer projektek – prioritásajánló

21 PROJEKTTÜKÖR

- 21 Útikönyv a „határtalan” Európához
- 22 Kirepülnek a gyerekek – Fiatal pályázat fiatal ösztöndíjasoknak
- 24 Magabiztosabbá váltam a tanári katedrán – Tanítási gyakorlat Németországban
- 25 A nyelvtudás kincs – Konferencia a többnyelvűségről Cipruson
- 26 Európai Nyelvi Díj 2012
- 28 Erasmus miniatűrök
- 30 Rethinking education – Az oktatás újragondolása
- 31 ECCE Mundus szemináriumok – Kapcsolatépítés és képzés az EU-n kívüli mobilitásról
- 32 SzocioTúra kreditpontokért
- 34 Természetközeli pihenőházak nemzetközi összefogással
- 36 Andragógus kalandozások Portugáliában
- 37 Itt Magyarország! – Madridban
- 38 A legjobb testvérvárosi gyakorlat
- 39 A szegénységben élők helyzetének javítása

TUDÁSKÖZPONT 40

40 KUTATÓK ÉJSZAKÁJA

40 Sikeres éjszaka a tudománnyal

42 TUDÁSTÁR

- 42 Mi lenne James Bond CV-jében?
- 44 A munkavállalók rugalmas biztonságra vágnak
- 46 Befogadó iskolák – Esélyteremtés szakképzéssel
- 48 Aktualitások a Közösségi út a tanuláshoz (KÚT) programban
- 48 Többet kaptam, mint vártam
- 50 Interkulturális készségek és tanulás
- 51 Felhívás – „Többet tudni = otthon lenni a világban”
- 52 Társadalmi felelősségvállalás – A közintézmények szerepe a társadalmi felelősségvállalásban
- 54 Mit tehet az oktatási szektor a társadalmi felelősségvállalás elterjedése érdekében?
- 56 Az intézmények társadalmi felelőssége, fókuszban a környezetvédelem

58 KIADVÁNYAJÁNLÓ

60 KÉPZÉSI AJÁNLÓ

- 60 Képzési naptár
- 60 Képzési ajánló
- 61 Új készségek fejlesztése – Nyelvoktatás kisiskoláskorban (interjú Morvai Edittel)

VENDÉGOLDAL 64

64 Az ofó szerepe

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK 68

Kedves Olvasó!

„Veszélyben az Erasmus program”, „Pénz nélkül maradt az Erasmus program” – az elmúlt hetekben ilyen és ehhez hasonló címekkel került az Európai Unió felsőoktatási együttműködési programja a sajtó érdeklődésének előterébe.

A kérdést nem lehet ugyan bagatellizálni, de a számok ezúttal mást üzennek. Az Egész életen át tartó tanulás program 2012-es költségvetése a 27 európai uniós tagállamot tekintve 1,11 milliárd EUR, ezen belül az Erasmus teljes költségvetése 585,7 millió EUR. Mivel az elfogadott európai uniós idejű költségvetés kötelezettségvállalási előirányzatai magasabbak a kifizetési előirányzatoknál, az Európai Bizottság az Európai Parlament és az Európai Tanács számára javaslatot nyújtott be a kifizetési előirányzatok megemelésére. Ennek teljes összege 9 milliárd euró, az Egész életen át tartó tanulás programra eső rész 180 millió euró, ennek a fele lenne fordítandó az Erasmusra. Azaz az Erasmus program éves költségének 15%-át kitevő, további összegre lenne szükség ahhoz, hogy a kifizetésekre időben sor kerülhessen. Ennek hiányában valóban kellemetlen helyzetek alakulhatnak ki, az ösztöndíjak egy részének kifizetése csúszhat – de nem maradhat el: az érvényes szerződések alapján azokat az Európai Bizottság okvetlenül kifizeti, legrosszabb esetben a 2013-as előirányzatok terhére (ez természetesen a pénzügyi probléma tovább görgetését és megnövelését jelentené, ami a jelenlegi gondok megismétlődését vetítené előre 2013 őszére). Nem indokolt tehát a vészharangot kongatni az Erasmus – vagy akár az Egész életen át tartó tanulás program – egésze felett.

Még érdekesebb összefüggéseket sugall, hogy az Erasmus pótlólagos forrásigénye az Európai Unió költségvetéséből hiányzó teljes összegnek mindössze 1 százaléka. A probléma tehát nem az Erasmusról szól, de a politikusok az Erasmus révén kívánják az európai uniós költségvetés megoldatlan problémáira felhívni a figyelmet – amint látjuk, jelentős sikerrel, hiszen az uniós költségvetésnek mind a sajtó, mind az átlagos tájékozottságú újságolvasók számára az Erasmusra költött sorai talán a legkézzelfoghatóbbak. Ahogy azt időnként hallani lehet, az Erasmus az Európai Unió legszebb arca.

Magazinunk szerkesztésének időpontjában úgy tűnik, hogy a probléma megoldása 2013 elejére marad – de reméljük, el nem marad.

Az Európa 2020 stratégia nagyszabású céljainak elérése (az intelligensebb, fenntarthatóbb és inkluzívabb növekedés elősegítése) nemcsak az Európai Bizottságnak és az Európai Parlamentnek, hanem valamennyi tagállamnak és az egyes állampolgároknak is érdeke. Az európai integráció előnyeit aligha lehet úgy kihasználni, ha a közös dolgainkra (az uniós költségvetésre) kevesebb forrást szánunk.

Az elmúlt években a Tempus Közalapítvány a nemzetközi pályázatok koordinálása mellett egyre aktívabbá vált a nemzetközi oktatási és képzési együttműködések szakmai tapasztalatainak a megosztásában, a kapcsolódó tudás megosztásában, úgy is fogalmazhatnánk, hogy az oktatás és képzés nemzetköziesítésének meghatározó szakmai szereplőjévé vált, nemcsak a felsőoktatás, hanem valamennyi oktatási és képzési alágazat, így a közoktatás, a szakképzés és a felnőtt tanulás vonatkozásában is. Magazinunk tartalomjegyzéke ezt pontosan tükrözi, hiszen a teljes pályázati palettánk – a pályázati lehetőségek, jó példák és kiemelkedő eredmények – bemutatása mellett olyan témánk is megjelennek, mint az Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer, az esélyteremtés a szakképzésben, a közösségi tanulás vagy az interkulturális kompetenciák. Több írást is szentelünk most zárult projektünk kapcsán a közintézmények társadalmi felelősségvállalásának.

Az elmúlt évek pénzügyi válsága, az oktatással és képzéssel kapcsolatos elvárások megváltozása, a változó intézményi és jogszabályi környezet számtalan kihívás elé állította az oktatási és képzési intézményeket. Ezzel párhuzamosan egyre nagyobb figyelem övezi az intézményvezetők szerepét. A Pályázati Pávilon mostani száma kiemelten foglalkozik az intézményvezetés kérdéskörével, elsősorban annak nemzetközi vonatkozásaira fókuszálva.

Külön is fel szeretném hívni a figyelmet arra a rövid hírre, hogy a Tempus Közalapítvány november elején megnyitotta pécsi telephelyét.

Az európai uniós oktatási és képzési programok kapcsán a bevezetőben tárgyalt pénzügyi problémánál is fontosabb kérdés a 2013 utáni folytatás. Az Európai Bizottság tavaly novemberi ambíciózus előterjesztése után (az oktatás és a képzés mellett az ifjúságpolitikai kezdeményezéseket és a sportot is lefedné az Erasmus Mindenkinnek nevű keretprogram) az év első felében pozitív fogadtatásra talált a kormányok, majd később az Európai Parlament egyes bizottságainak körében is. Ugyan sok még a nyitott kérdés (hogy épüljön fel a program, mekkora kerete legyen az egyes alágazatoknak, mi legyen a hatáskörök megosztása az egyes szereplők között, mekkora legyen a teljes költségvetés), de az nem kétséges, hogy az eddigi sikereknek is köszönhetően mindhárom, az európai döntéshozatalban érintett szereplő, az Európai Tanács, az Európai Parlament és az Európai Bizottság is támogatja, hogy az oktatás és képzés terén az európai uniós együttműködés még intenzívebben folytatódjon, még több tanulónak, hallgatónak és tanárnak, iskolának és felsőoktatási intézménynek adva meg a nemzetközi tapasztalatszerzés lehetőségét. Ma még nem látható, hogy az Európai Parlament oktatási bizottságának elnöke, Doris Pack által javasolt programnév, *Yes, Europe* (Youth, Education, Sport, azaz ifjúságpolitika, oktatás és sport) kellő támogatásra talál-e, azonban magára a programra alighanem igent mondanak, hiszen különben Európára mondanának nemet.

TORDAI PÉTER
igazgató
Tempus Közalapítvány

Nemzetközi együttműködések intézményvezetői szemmel

FÓKUSZBAN

Fókusz-összeállításunkban ezúttal az oktatási-képzési intézményekben zajló nemzetköziesítést helyeztük középpontba. Ezúttal az intézményvezetők szemüvegén keresztül szeretnénk megmutatni, milyen változásokat, folyamatokat hozhat egy nemzetközi együttműködés, hogyan válik a nemzetköziesítés stratégiai elemmé és a szervezetfejlesztés eszközévé, mit lehet egymástól tanulni, ami az intézmények előnyére válik, mennyi múlik a vezetés elkötelezettségén, vonható-e párhuzam az iskolákban, a szakképző intézményekben vagy az egyetemeken felmerülő gyakorlati kérdések között.

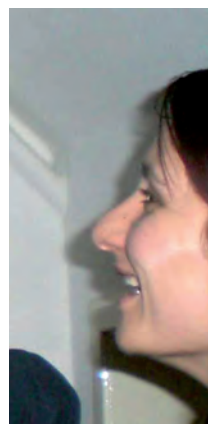

Szemléletformálás és szervezetfejlesztés

A nemzetközi együttműködés hatással van, hatással lehet nemcsak a tanulók készségeinek fejlesztésére, hanem a tanári kompetenciák fejlődésére, az iskolavezetésre, az intézményen belüli kapcsolatokra, a szervezeti együttműködésekre, akár az iskola népszerűségére, szakmai hírnevére, és ezáltal az intézménybe jelentkezők számára is.

„Nagyon fontosnak tartom, hogy az igazgató vegyen aktívan részt a projektben, csak így lehet a sikeres. Ráadásul én magam is nagyon sok segítséget kaptam a programtól, és sokat tanultam általa. Örülök, hogy a nevelőtestület többségét el tudtam juttatni külföldi iskolákba, országokba, ahol rengeteg újdonságot és jó példát láthattak. Így vezettük be például a csoportmunkával, projektmódszerrel való oktatást. Az is hasznos volt persze, ha rosszat láttak, mert akkor megerősítve érezték magukat abban, hogy ők itt azt jobban csinálják, jó úton járnak, és ez különösen motiválta őket. Mindez hozzájárult ahhoz, hogy az iskola minden tagja komplexebben lássa helyét Európában, az európai oktatás rendszerében.”

• CZELLÉR ANDRÁS, igazgató • Lilla Téri Általános Iskola, Debrecen

„A tanulók nagyon szívesen kapcsolódtak be a Leonardo projektbe. Tisztában vannak vele, hogy idegen nyelvi környezetben tudnak a legjobban nyelvet tanulni, és tudják, hogy szakmailag rengeteget fejlődhetnek egy ilyen gyakorlat során. Itthoni iskolai versenyeken vesznek részt, és jól tanulnak, hogy kimehessenek jutalomból. Ráadásul elterjedt a hír, hogy az egyik résztvevő állásajánlatot kapott a gyakorlati helyétől. És ez, vagyis a külföldi munkavállalás lehetősége még jobban motiválta a diákokat, hiszen bizonyossá vált, hogy ha jól dolgoznak, akkor talán visszahívják őket később is dolgozni.”

• DR. GRUBERNÉ KIS-PÁL ANDREA, igazgató • Somogyi TISZK Közép- és Szakiskola Krúdy Gyula Tagintézménye, Siófok

Más-más megfogalmazásban, de kiskolástól az igazgatóig minden résztvevő fontos pozitív elemként említi a nemzetközi környezetben megélt tapasztalatok szemléletformáló hatását, ami számokban nem mérhető ugyan, statisztikák soha nem fogják kimutatni, mégis talán a legfontosabb eredménye egy Comenius vagy Leonardo együttműködésnek. Szintén nagyon jelentős hatás a projektmunka szervezetfejlesztő, közösséget összekovácsló ereje, amit számtalanszor kiemelnek az érintettek.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján nyilvánvalóvá vált, hogy egy nemzetközi együttműködés akkor tud sikeres lenni, hatást elérni, ha nem egy-két pedagógus és diák magánügye, hanem minél többeket bevonnak a megvalósításba, mindenkit mozgósít az ügy. Elengedhetetlen ehhez az intézmény vezetésének támogatása, aktív részvétele, akár a nemzetközi tevékenység beépítése az intézményi stratégiába, a különböző fejlesztési célok megvalósításának érdekében.

„Tapasztalatból tudjuk, hogy sokféle kihívást támaszt egy nemzetközi projekt egy magyar iskolával szemben. A legelső az idegen nyelv tudásának hiánya, vagy a nyelvtudás nem kellő mértéke. Ezt három módon lehet kompenzálni: 1. a nyelvtanárok fokozott bevonása, 2. a tanárok és tanulók motivációjának erősítése a nyelvtanulás iránt, 3. magyar anyanyelvű területen kell projektet indítani. Kihívást jelent az iskolai hiányzások és az ezzel összefüggő problémák kezelése is: a tananyag és a szakmai gyakorlatok pótlása, szakiskolások esetében a tanulószereződés teljesítése, a tantestületi feszültségek kezelése. Ezek a problémák azonban kezelhetők, sok türelemmel és egyeztetéssel, valamint az érdekek számbavételének és kiegyenlítésének segítségével. Problémát okozhat még egy projektben például a tanulók nem megfelelő kiválasztása, a partner által vállalt kötelezettségek hiányos teljesítése vagy a hibás kalkuláció. Ezek a kihívások a minőségirányítás, minőségbiztosítás eszközeivel kezelhetők. Mindehhez fontos, hogy az itthon és külföldön látott jó gyakorlatokat észre kell venni, és átültetni a saját intézményi gyakorlatba.”

• KÓBOR ZOLTÁN, igazgató • Gundel Károly Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola, Budapest

Siker Comenius és Leonardo projekteket megvalósító iskolák vezetőit kérdeztük meg a tapasztalataikról. A visszajelzésekből világosan kirajzolódik néhány általánosnak tekinthető trend.

Ma már a „nemzetköziség” a mindennapi élet szerves része, ezért ha az iskola valóban az életre akarja felkészíteni a tanulóit, akkor az oktatás vagy a szakmai képzés tartalmát is bővíteni kell nemzetközi elemekkel – erre kiváló lehetőséget nyújtanak a Comenius és Leonardo projektek.

Mind a tanárok, mind a diákok lehetőséget látnak a nemzetközi együttműködésben. Sokszor komoly motivációt jelent a részvételi lehetőség: meghozza a nyelvtanulási kedvet, záporoznak a kreatív ötletek, a diákokat is rendkívüli teljesítményre sarkallja a részvételi lehetőség.

A résztvevők szempontjából leglátványosabb a nyelvi készségek ugrásszerű fejlődése. A diákok rugalmasabbak, elfogadóbbak lesznek, jobban kommunikálnak

„A legnagyobb kihívás a mobilitási projektjeinkkel kapcsolatban, hogy minél szélesebb körben tudjunk küldő, illetve fogadó intézményeket bevonni az együttműködésbe. A fogadó intézményeket azzal sikerül meggyőznünk, hogy az új, „friss”, más munkahelyi és kulturális környezetből érkező gyakornok bizonyos, hogy jó hatással lesz szervezetükre és több területen segítségükre lehet munkájával. A küldő intézményeknek a személyes, nyelvi, illetve szakmai kompetenciák fejlődését, valamint a saját tudásbázisuk növekedését hangsúlyoztuk. Hiszen mi már jól látjuk, hogy a külföldi tapasztalatot szerzett kollegák bizonyíthatóan hozzájárulnak a munkaadó szervezetük tudásbázisának növeléséhez, annál is inkább, hiszen a képzett, magas szintű tudással rendelkező munkavállaló a munkáltató számára érték, mely a szervezet versenyképességének záloga lehet.”

• FODOR ANDRÁS, ügyvezető • Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség, Debrecen

„A Comenius projekt szemléletformáló hatása leginkább az integráció területén mutatkozott meg. Magyarországon is láthatunk szép példákat, de általánosságban itt még csak kezdeti lépéseit teszi az integrált nevelés-oktatás. Ez sajnos kevés ahhoz, hogy az emberek attitűdjei megváltozzanak, és elfogadóbbak legyenek, ami még a pedagógus társadalom egy részénél is problémát jelent. Nagyon meggyőző volt látni – elsősorban osztrák partneriskolánkban – a kéttanítós (tanító és gyógypedagógus jelenléte az órán) modellt, amely láthatóan jól működött. És amely már nemcsak idea a számunkra, hanem valóságos ellátási forma.”

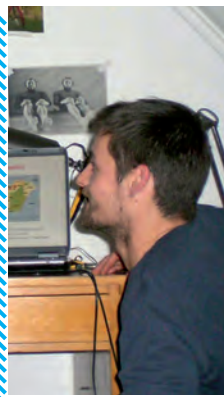
• VARGÁNÉ ÉDER ETELKA, igazgató • Éltés Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola, Diákothon, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Pedagógiai Szakszolgálat, Mosonmagyaróvár

„A tanárok számára itthon hiányzik vagy nagyon kevés a konzultációs lehetőség, az eszmecsere, az egymástól tanulás lehetősége, amit a nemzetközi programok meg tudnak adni a számukra, ráadásul sokszor merőben új, szokatlan szempontokkal találkozhatnak külföldön. Új célok jelentek meg az iskolavezetés számára is. A Leonardo programban való részvétel jelentős szemléletváltást eredményezett: a végrehajtó típusú szemlélet helyett a menedzselő, problémamegoldó, konstruktívabb iskolavezetés felé tettünk lépéseket.”

• KÓBOR ZOLTÁN, igazgató • Gundel Károly Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola, Budapest

és könnyebben tudnak együtt dolgozni. Különösen kiemelendő, milyen jótékony hatással van a részvétel az önértékelésükre, önismeretükre.

A gyakornokok esetében kimutathatóan nőnek a munkaerő-piaci esélyek: könnyebben alkalmazkodnak, magabiztosabbak, jobban feltalálják magukat. A külföldi gyakorlat a fiatalok pályaeorientációjára is jelentős hatással van. A minőségi munkavégzés sokak számára egy-egy ilyen szakmai gyakorlat során nyer értelmet. A hazai követelményeket meghaladó nemzetközi trendek elsajátítása is motivációt jelent.

Az utazás lehetősége különösen a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok számára fontos, sokuknak egyáltalán nem lenne módja az országhatáron túli tapasztalatokat szerezni a programokban való részvétel nélkül.

A tanároknak a nemzetközi programok megadják az eszmecsere, az egymástól való tanulás lehetőségét, amire nagyon nagy az igény. A nemzetköziség miatt ráadásul sokszor merőben új, szokatlan szempontokkal találkozhatnak a résztvevők. A tanárok számára mindez felpezsdítő élmény, a szakmai megújulás eszköze, a kiégés ellen-szere. Megismernek más oktatási-képzési rendszereket, új módszereket és témákat. Közvetlen tapasztalatokat szerezhetnek az őket érdeklő konkrét témákról, speciális területekről is, legyen szó a környezettudatos nevelésről, az oktatásszervezésről vagy a fogyatékos személyek ellátásáról. A nemzetközi programok hozzájárulnak az új pedagógiai módszerek elfogadtatásához, a hagyományos tantermi munka átalakításához. A résztvevők ötleteket kapnak, módszereket, eljárásokat adaptálhatnak, ugyanakkor megerősítést is nyerhetnek az összehasonlítás során saját jó gyakorlatukról.

„A nemzetközi együttműködésnek szemléletformáló hatása is volt az intézmény szempontjából. Sok mindent tanultunk a svéd partnerünktől, például a környezettudatos oktatás terén. Nálunk fontos, hogy a nyersanyag ne menjen kárba, a hulladékot pedig természetes, hogy szelektív módon gyűjtik. A nyelvtanítási módszereik is jobbak, mint nálunk, és a kiscsoportos, beszédcentrikus angol oktatás meg is hozza az eredményt.”

• DR. GRUBERNÉ KIS-PÁL ANDREA, igazgatónő • Somogyi TISZK Közép- és Szakiskola Krúdy Gyula Tagintézménye, Siófok

„Egy vezető munkája akkor igazán hatékony, ha munkatársait jól ismeri, mert akkor tud olyan feladatot rájuk bízni, amelyben kiteljesedhetnek. A Comenius projekt során számtalan lehetőségem volt munkatársaimat új feladathelyzetekben megismerni, amiből folyamatosan tanultam, és ezt kamatoztatni tudom hosszú távon. Tudni kell, hogy a gyógypedagógusok gyakran alulértékelik magukat, talán mert társadalmi presztízsük nem túl magas. A Comenius programban való részvétel nagyon jót tett az önbecsülésüknek és önbizalmuknak, mert alkalmat kaptak arra, hogy tehetségüket, szorgalmukat, hozzáértésüket megmutassák – egyrészt hivatásukban, másrészt az emberi együttműködések más formáiban. Tanítványaik megismerésében új lehetőségeket teremtett a pályázati témák feldolgozása, mely tudás mindenkor alapja az eredményes és hatékony nevelésnek.”

• VARGÁNÉ ÉDER ETELKA, igazgatónő • Éltés Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola, Diákotthon, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Pedagógiai Szakszolgálat, Mosonmagyaróvár

„A nemzetközi projektekbe való bekapcsolódás elején a szakmai tanárok menedzseltek a teljes projektet. Ez túlterheléshez és egyenetlen színvonalú adminisztrációhoz vezetett. A megoldás egy nemzetközi referens alkalmazása és a pénzügyi csoportban nemzetközi projektfelelős kijelölése volt. Az ő felkészültségük, jártasságuk garanciát jelent a profi megvalósításra, a tanároknak pedig így csak a szakmai megvalósítás a feladatuk.”

• MARTON JÓZSEF, igazgató • Békéscsabai Központi Szakképző Iskola és Kollégium, Békéscsaba

A tanárok is nyitottabbá, elfogadóbbá válnak. A szélesebb látókörnek, az új szempontoknak köszönhetően a hazai nehézségekkel szemben is toleránsabbá válhatnak, vagy éppen a megoldások keresése, a hatékony problémamegoldás erősödik fel.

A nemzetközi kapcsolatok egyben az intézményen belüli kapcsolatokat is javítják, erősítik az együttműködési készséget. A tanárok és a diákok is közelebb kerülnek egymáshoz, csapattagokká válnak.

A kiutazó tanárok, gyakoronokok, szakemberek nemcsak saját személyes készségeiket fejlesztik, hanem a tudást hazahozva, a módszereket ellesve a küldő intézmény tudásbázisát is gazdagítják.

Az intézmény számára komoly versenyelőnyt jelenthet, ha nemzetközi projekteket működtet, főleg, ha erről rendszeresen hírt is ad szűkebb és tágabb környezetében. A fiatalok (és persze a szüleik) körében is hamar híre megy, hogy az adott iskola biztosítja a nemzetközi tapasztalatot a diákjai számára.

A projektben való részvétel tapasztalati úton tanít meg tervezni, célokat kitűzni, tevékenységeket összehangolni, megvalósítani, a haladást nyomon követni, ami az iskola életében más területeken is hasznos lehet. A partnerekkel való együttműködés során új szervezési megoldásokkal, új struktúrákkal lehet találkozni, így pl. óraszervezési, menedzselési, minőségbiztosítási kérdésekben a partner intézmények gyakorlatából sok minden átvehető, adaptálható. ●

„Látható, hogy a részt vevő kollegák a gyakorlatnak köszönhetően új készségeket elsajátítva, könnyebben alkalmazkodnak az új feltételekhez, proaktívabbak és rugalmasabbak. A gyakornoki programokban részt vevő munkáltató pedig építhet az emberi erőforrásban rejlő potenciálra, és a sikerességet látva továbbra is elkötelezett – akár más munkahelyi képzések tekintetében is – a munkavállalók folyamatos fejlesztése érdekében.”

• FODOR ANDRÁS, ügyvezető • Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség, Debrecen

„A Comenius iskolai együttműködéseknek is szerepe van abban, hogy ma Debrecen egyik legkeresettebb általános iskolája vagyunk: háromszorosa a túljelentkezés az intézményünkben. Több mint egy évtizedes gyakorlatot szereztünk már ebben a nemzetközi együttműködési formában, és a helyi iskolák közül az elsők között dolgoztunk ilyen projektben. Így aztán nagyon sok intézmény tőlünk kér tanácsot, hogy hogyan induljon el.”

• CZELLÉR ANDRÁS, igazgató • Lilla Téri Általános Iskola, Debrecen

„Többször előfordult, hogy egy projekt befejezése után valamelyik partner újabb intézményi hálózatot szervezve bevont bennünket egy új pályázatba. Arra is volt példa, hogy hazai szervezettel ismerkedtünk meg egy nemzetközi projekt kapcsán, majd egy új pályázatban már közösen képviseltük Magyarországot. Az intézményi integráció idején a menedzsmenetrészére szervezett hollandiai tanulmányút sok ötletet adott az összetett intézmény szervezeti rendszerének kialakításához és a feladatok megosztásához. A más országok iskolaszervezési és vezetési tapasztalatának megismerése éveken át beszédtéma volt az intézményben, és hatással volt iskolai életünk alakítására (pl. a holland nagy szakképzők iskolamenedzselési gyakorlata és az intézményi integrációnk kapcsolata).”

• MARTON JÓZSEF, igazgató • Békéscsabai Központi Szakképző Iskola és Kollégium, Békéscsaba

Az interjúkat készítették:
KÁRMÁN TÍMEA, NAGY ZSÓFIA

Összeállította:
GYŐRPÁL ZSUZSANNA ÉS KARDOS ANITA

Intézményvezetők nemzetközi tapasztalatai Szakértői tanulmányutak

MOLNÁR PÉTER

Oktatásmenedzsment – a järfälla modell

2011. október 24-28.

Järfälla, Svédország

Számomra a legmeghatározóbb tapasztalat az egy önkormányzathoz tartozó iskolavezetők közötti folyamatos kapcsolattartás, a heti rendszerességű szakmai értekezletek lebonyolítása, az aktuális iskolavezetői teendők egyeztetése volt. A tanulmányút programját gazdagító *job shadowing* alkalmával kétszer is részt vehettem ilyen megbeszéléseken. A mindig felmerülő pedagógiai kérdések megvitatása mellett az egyre több jogi és gazdasági ismeretet megkövetelő vezetői munkában is nagy segítség a tapasztalatcsere. Üdítő volt látni, hogy – noha ott is van egyfajta konkurencia az intézmények között, hiszen számukra is fontos a megfelelő beiskolázás – alapvetően meghatározó az együttműködés szelleme. A konfliktusok elkerülése érdekében törekednek arra, hogy mindegyik iskola valamilyen sajátos profilt alakítson ki és ennek megfelelően az ilyen érdeklődésű gyermekek jelentkezzenek az iskolákba, elkerülve ezzel a nagyon nagy színvonalbeli különbségek kialakulását egy-egy régió belül. Jó gyakorlatként említhetjük, hogy Svédországban minden diák ingyen kap tankönyvet és ebédet. (A norvég igazgató kolléga jelezte, hogy náluk a reggelit is.)

Szakmai kompetenciáim elsősorban a vezetői ismeretek és gyakorlatok terén fejlődtek. Munkámra kétségkívül hatással lesz az itt megismert, nagyon sok egyeztetéssel és a kommunikáció fontosságának tudatosításán alapuló vezetői stílus. Személyes kompetenciáimat tekintve megemlíteném a nyelvi készségeim fejlődése, hiszen egy-egy külföldön, idegen nyelvi környezetben, egész nap folyamatos kommunikációval zajló projekt óhatatlanul fejleszti a nyelvi készségeket.

Közös megállapodás alapján a järfällai NT Gymnasium 35 tanára tanulmányi utazást szervez Budapestre. Ennek keretében meglátogatják a Toldy Ferenc Gimnáziumot, ahol előadást hallgatnak meg a magyar oktatási rendszerről és órákat látogatnak a gimnáziumban. Terveink szerint a következő évtől a Comenius program keretében iskolai együttműködést alakítunk ki a két iskola között.

KOVÁCSNÉ SZEGEDI ILDIKÓ

Innovatív vezetés autonóm iskolákban

2012. május 20-25.

Hannover, Németország

A tanulmányút részeként *The Making of Leadership in Education* (Vezetővé válás az oktatásban) címmel hallgatták meg a résztvevők Jens Bolhöfe előadását, aki egy 2008-ban megvalósított LLP program eredményét mutatta be, egy sokoldalúan használható dokumentumot, amely *Az iskolavezetésre vonatkozó általános ajánlások keretdokumentuma* címet viseli. A projektben 12 ország képviselői vettek részt (Magyarországot a Független Pedagógiai Intézet munkatársa képviselte), társult országok (Oroszország és Svájc) is csatlakoztak, valamint a résztvevők további egy-egy partnerországgal közösen dolgoztak a keretrendszer kialakításán, amely így 26 ország közös munkájának eredménye.

A dokumentum elérhető a www.leadership-in-education.eu portálon, minden részt vevő ország nyelvén.

A három éves projekt céljai között szerepelt:

- egy egész Európára kiterjedő szinopszis összeállítása, amely az iskolavezetés népszerűsítéséről szól, népszerűsíti a már bevált hasznos gyakorlatokat és megfogalmaz egy európai keretdokumentumot az iskolavezetés minőségének javítása érdekében;
- egy átfogó gyűjtemény összeállítása, mely olyan alapfogalmakat és szakmai anyagokat tartalmaz, mint például a vezetői képességek fejlesztési moduljai az iskolavezetés területén;
- egy információs és kommunikációs hálózat létrehozása annak érdekében, hogy a folyamatos véleménycsere és az egyes iskolai programok kölcsönös megvitatása lehetővé váljon a partnerországokban.

A projekt során kidolgozott keretrendszer meghatározta az iskolavezetés öt fő területét:

1. Politikai és kulturális elvárások és ezek megjelenése az iskola belső életében és az iskolavezetésben
2. A tanárok és minden oktatással foglalkozó iskolai dolgozó megértése és széles jogkörökkel történő felruházása

3. Az iskolai élet kultúrájának kialakítása és az iskola szerkezetének felépítése
4. Külső partnerekkel, illetve a tágabb külső környezettel történő munka
5. Az iskolavezetők személyes fejlődése és képzése

Az öt fő területhez további alkotóelemeket és képzési modulokat rendeltek. A rendszer kidolgozottsága nagyon sokoldalú felhasználást tesz lehetővé. A tanulmányút során mi is ennek alapján rendszereztük a hallottakat, illetve ezek alapján dolgoztunk kisebb csoportokban. A keretrendszer megfelelő kiindulás lehet az iskolavezetői munka korszerűsítésének minden területén, a vezetőképzésben és továbbképzésben, a vezetői munka tervezésében, külső értékelésében, akár az egyes vezetői pályázatok írásában és szakértői értékelésében is.

A dokumentum az alábbi hét területen fogalmazott meg ajánlásokat:

1. Európai többletérték
2. Az iskolavezetés feltételeinek megteremtése
3. A felelős oktatásvezetés iránti szükséglet
4. Az iskolavezetés támogatása
5. A döntéshozatal mozgástere
6. A szakmai fejlődés és az iskolavezetők támogatása
7. A szakmai vezetés minél inkább teljes körűvé tételének szükségessége.

Az ajánlások elsősorban a nemzeti oktatáspolitikát meghatározó döntéshozókhöz és szakértőkhöz szólnak, de ismeretük hasznos lehet a helyi intézményfenntartók és oktatási vezetőképzéssel foglalkozó felsőoktatási intézmények számára is. ●

„Az iskolavezetés legalább annyira kitekintő jellegű tevékenység, mint amennyire befelé irányuló folyamatok összehangolása. Közismert tény, hogy az iskolavezetőknek jó kapcsolatokat kell kiépíteniük és folyamatosan fenntartaniuk a szülőkkel, az iskola tágabb környezetével és az országos, helyi és oktatási hatóságokkal. Mégis egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy ezen kapcsolatok hatékonyságának növelése érdekében az iskoláknak szorosan együtt kell működniük különböző ügynökségekkel és szervezetekkel is, helyi, országos és/vagy nemzetközi szinten, valamint ki kell építeniük jól működő hálózatokat más iskolákkal.”

Idézet a keretdokumentumból

„Az iskolavezetőknek fel kell ismerniük, hogy függnek a külső partnerektől, és jól működő partneri viszonyt kell kiépíteniük a szülőkkel és a politikai döntéshozókkal, valamint szociális, oktatási és kulturális intézményekkel, helyi, országos és nemzetközi szinten. Az iskolavezetőknek folyamatosan jó viszonyt kell ápolniuk azzal a közösséggel, amelyet szolgálnak, hiszen ezek a kapcsolatok mind az iskola, mind a közösség érdekeit szolgálják.”

Idézet a keretdokumentumból

„Annak érdekében, hogy az iskola folyamatosan alkalmazkodni tudjon az oktatásban és a társadalomban bekövetkező változásokhoz, soha nem elegendő egyéni kompetenciákra támaszkodni, amelyekre a múltban tett szert az iskolavezető. Feltétlenül újabb és újabb képességekre, tudásra kell szert tennie, például oly módon, hogy rendszeres iskolavezetői továbbképzésekben vesz részt, illetve iskolavezetői hálózatok munkájába is bekapcsolódik. A gyorsan változó környezet, amelyben az iskolák működnek szükségessé teszi, hogy az iskolavezetők egész életen át tartó tanulási folyamatban vegyenek részt és folyamatosan bővítsék személyes, pedagógiai és vezetői képességeiket és kompetenciáikat, hivatalos és nem hivatalos szakmai tanulási folyamatok útján. Az iskolavezetői hálózatok kiépítéséről bebizonyosodott, hogy ez az egyik leghatékonyabb útja a szakmai továbbképzésnek. Ez nem korlátozódik pusztán helyi szintre. Egyre gyakoribbak az országos, illetve a nemzetközi iskolavezetői hálózatok, amelyek hatékonyan működnek.”

Idézet a keretdokumentumból

MI A TRENDI?

Iskolavezetés európai szemmel

Katt a linkre, bejelentkezem és körbenézek a virtuális térben. A résztvevők sorra érkeznek, akinek van webkamerája, az látható is, a többieknek csak a nevét látom, a képernyő jobb oldalán már fent van az előadó első diája. A moderátor a funkciók bemutatásával kezd: a mikrofonokat ő aktiválja, a chatboxba írt üzeneteket mindenki láthatja, de suttogni is lehet, azaz írhatok titkos üzenetet bármelyik résztvevőnek. És a hangpróbák után indul az első webinárium...

... azaz az *Európai Szakpolitikai Hálózat az Iskolavezetéséről* (továbbiakban EPNoSL) első virtuális szemináriuma, melyet Jacky Lumby, a Southhamptoni Egyetem professzora tart „International Developments in System Leadership” címmel. És mindebben persze nem csak a forma, hanem a tartalom is trendi. Olyannyira, hogy már a címet sem könnyű lefordítani, a „system leadership” kifejezésnek a magyar szakirodalomban ugyanis még nincs bevett megfelelője, talán a „rendszereszméletű iskolavezetés” ragadja meg leginkább a jelentését.

Az első webináriumot további három követte, valamint vita-
indító cikkek is megjelentek az EPNoSL portálon, ahol a regisztrált felhasználóknak lehetőségük volt bekapcsolódni az iskolavezetés aktuális témáiról szóló öthetes online fórumba. A fórum célja a különböző célcsoportok közötti tudásmegosztás volt, míg a vitaindítás feladata a szakértőkre, oktatáskutatókra hárult, a fórumbeszélgetések aktív résztvevői gyakorló iskolavezetők, tanárok, képzők voltak. A beszélgetések három kulcstéma köré szerveződtek: az oktatás-irányítás, a rendszereszméletű iskolavezetés, valamint a vezetői kompetenciák, vezetők fejlesztése, támogatása.

OKTATÁSIRÁNYÍTÁS

Kontroll vagy autonómia? Az iskolavezető szabadon hozhat döntéseket a tanulás fejlesztése érdekében vagy netán felsőbb szakpolitikai célok ügynöke, aki a fiatalokat adott és megkérdőjelezhetetlen oktatásügyi alapelvek szerint formálja? Az irányítási kontextust két alapvető tényező határozza meg: hogyan szabályozzák az oktatást az iskolákban (intézményi követelmények, elszámoltathatóság, finanszírozási kérdések stb.), illetve milyen értékeket, prioritásokat közvetít a szakpolitika nyelvezete, érvrendszere.

EPNoSL CÉLOK

Az Európai Szakpolitikai Hálózat az Iskolavezetésről hálózatról a Pályázati Pavilon 2012 tavaszi számában már adtunk hírt. A hálózat partnerei együttműködésük során közösen reflektálnak az iskolavezetés témájára azzal a céllal, hogy együtt építsék, dolgozzák fel és osszák meg a – szakpolitikának is tájékoztatásul szolgáló – tudásukat, végső célként az európai iskolavezetést is javítva.

Az első év céljai az alábbiak voltak:

- helyzetelemzés készítése a partnerországok iskolavezetési helyzetéről, ezek alapján az aktuális trendek meghatározása;
- kollaboratív eszközök tervezése, fejlesztése, melyek a különböző célcsoportok (kutatók, döntéshozók, gyakorló iskolavezetők/pedagógusok) közötti kommunikációt és tudásmegosztást támogatják;
- a célcsoportok nemzeti szintű hálózatosodásának elősegítése;
- tudásépítés az iskolavezetés „jó gyakorlataira” alapozott szakpolitikai és kutatási ajánlások segítségével.

További információ: www.schoolleadership.eu

Oktatásirányítási szempontból két hangsúlyos elem jelenik meg a legtöbb országban: az oktatás mint a versenyképes gazdaság megteremtésének eszköze, valamint a mérhető tanulási eredmények, teljesítmények növelése. Általában megfigyelhető az elmozdulás a szabályozástól (*government*) az irányítás (*governance*) felé. Azaz nem csak közvetlen szabályozással, hanem pl. társadalmi technológiákon (országos felmérések és az eredmények nyilvánosságra hozatala, összehasonlítás, rangsorok felállítása stb.) keresztül irányítják az oktatást. E közvetett irányítás (ún. meta-irányítás) jellemzően piacszemléletű, az oktatást a gazdaságnak való képzésként értelmezi. A kutatók azonban egyre inkább hangsúlyozzák a demokratikusabb, holisztikusabb oktatás irányába való elmozdulás fontosságát, egy ún. organikus meta-irányítás megteremtését, amely az emberek valódi szabadságát állítaná a középpontba, minden tanuló minden adottságának fejlesztésére törekedve.

RENDSZERSZEMLELETŰ ISKOLAVEZETÉS

Jacky Lumby arra mutatott rá, hogy a fent leírt, az európai országok többségét jellemző piacorientált oktatási rendszerek az iskolák közötti versenyszellemet erősítik. Így sok esetben egy-egy iskola más iskolák kárára fejlődik és válik sikeressé. Bár a minőségre való törekvés önmagában pozitív, mindez egy versengő környezetben könnyen okozhat szakadékat az egyes iskolák – és így az egyes tanulók – eredményei között. Ahhoz, hogy az oktatás a valós társadalmi és gazdasági igényeket elégítse ki, új szempontok szerint kell értékelni az eredményeket, és az erőforrásokat is újszerűen kell hasznosítani.

A rendszerszemléletű iskolavezetés olyan szemléletváltozást képvisel, melyben az oktatás alapvető célja a méltányosság és egyenlő esélyek biztosítása minden tanuló számára. Ennek érdekében az egyes iskolák vezetőinek a rendszer átfogó fejlesztése iránt kell elköteleződnie, azaz a saját intézményük eredményeinek fejlesztése helyett a rendszer (pl. terület, megye) globális fejlesztésében kell gondolkodniuk. A rendszerszintű felelősség vállalása részben más iskolákkal való szoros együttműködéssel jár, erős partnerségek kialakításával, az erőforrások közös felhasználásával, közös hosszú távú stratégiák tervezésével.

Bár még talán egy országban sem működik bevett gyakorlatként, a rendszerszemléletű iskolavezetés különböző formáira, kezdeményeire világszerte vannak példák. Nagy-Britanniában a rendszerszemlélet támogatása a szakpolitikai dokumentumokban jelenik meg, pl. olyan új szerepek létrehozásával, mint tanácsadó vezető, mentorizgató, iskolafejlesztési partnerek; ugyanakkor szakmai mozgalmak is elindultak, iskolaszövetségek, közösségeken

Kapcsolódjon be Ön is az iskolavezetés európai vérkeringésébe!

Az EPNoSL hálózat webportálján zajlanak azok a nyilvános fórumok, ahol a téma iránt érdeklődők oszthatják meg egymással gyakorlataikat, eredményeiket, gondolataikat.

Az első évben a portál és a fórum csak angol nyelven volt elérhető, azonban a jövőben az egyes partnerországok várhatóan külön fórumcsoportokat alakíthatnak, ahol anyanyelvükön is kommunikálhatnak. A portál közösségi funkciói is bővülnek majd.

Amennyiben szeretne bekapcsolódni a nemzetközi vagy a magyar fórumokba, itt regisztráljon:

www.schoolleadership.eu

átvélő partnerségek alakultak. Finnországban, ahol a 2008-as OECD jelentés szerint a rendszerszemlélet magas szinten van jelen, a versengés kiváltóját szüntették meg: az országos tanulói teljesítmémméréseknek nincs nagy szerepük, a vezetők „felszabadultak ez alól a teher alól”, és koncentrálnak a tanulás fejlesztéséért való együttműködésekre.

ISKOLAVEZETŐI KOMPETENCIÁK, A VEZETŐK TÁMOGATÁSA

Vajon milyen készségek, kompetenciák szükségesek ahhoz, hogy a 21. században valaki sikeres iskolavezető lehessen? Több országban használnak kompetencia keretrendszert vagy nemzeti standardokat, melyek a vezetőképzés alapjaként, vezetők kiválasztására, értékelésére, az egyéni szakmai fejlődés támogatására is szolgálhatnak. A keretrendszerek létjogosultsága vitatott, jó kiindulópontot jelenthetnek a minőség biztosításához, elszámoltathatósághoz, ugyanakkor sok kritika is éri őket: jellemezhetők-e a vezetők egy kipipálható lista alapján, tükrözik-e a standardok, illetve keretrendszerek a kompetenciák közötti prioritást, van-e értelme az egyéni vezető kompetenciáiról beszélni, amikor ma már az iskolavezetés sokkal inkább a vezetői teamről szól? Fontos pozitív hozadéka azonban a kompetenciarendszereknek, hogy gondolatokat indítanak el, párbeszédet generálnak az oktatás különböző szereplői között.

A vezetői kompetenciákról szóló fórumbeszélgetés központi témája volt a vezetők támogatásának alternatív módjai. Sok helyen válnak divatosabbá az egymástól tanulás különböző formái (mentorálás, job-shadowing, peer-learning), illetve az egyéni és csoportos fejlesztés módszerei (pl. coaching), melyek nem csak hatékonyságuk, de rugalmasságuk miatt is népszerűek. Egyre nagyobb hangsúlyt kap a középvezetők támogatása, fejlesztése, akik kulcsfontosságú szerepet töltenek be a megosztott iskolavezetés sikeres megvalósításában, és az igazgatók utódjaként továbbvihetik a megteremtett értékeket, kultúrát. Érdekes példák erre az angol „üvegház-iskolák”, melyekben a vezető aktívan támogatja a vezetői kapacitást; azonosítja és különféle módszerekkel fejleszti a vezetői potenciált (coaching, mentorálás, megfigyelés és visszajelzés, tanári tanulócsoporthoz alakítása), így termeli ki a hatékony középvezetői réteget, és készíti elő saját utódlását. ●

RÉVAI NÓRA

A felsőoktatási intézmények nemzetköziesítésének jó példái, az eredményesség mérése

Szakmai műhely felsőoktatási vezetők és nemzetköziesítési szakértők részére

A Tempus Közalapítvány a CAMPUS HUNGARY program keretében 2012. október 9-én tartotta a „A felsőoktatási intézmények nemzetköziesítésének jó példái, az eredményesség mérése” c. szakmai műhelyét, amelyre a felsőoktatási intézmények nemzetközi ügyekért felelős rektorhelyetteseit, illetve nemzetköziesítési szakértőit hívta meg. A szakmai műhelybeszélgetés célja volt a nemzetköziesedés mérési szempontrendszerének magyarországi felsőoktatási intézményekre szabott kialakítása, a meglévő jó gyakorlatok feltérképezése és összegyűjtése, valamint a nemzetköziesítésben járatos szakemberek hálózatépítése, szakmai tapasztalat- és információcseréje.

BEVONÁS - ELKÖTELEZÉS
SZOLGÁLTATÁS FE
HALLGATÓK ÉS ORT
SPECIALIS PR
NEMZETKÖZI E
KÖDÉST STIMU
HATÁSA.
IDEGEN NYELVŰ PROGRAMOK
AZ ÖTLETTŐL A NK-1 AKKREDITÁCIÓIG
NEMZETKÖZI MARKETING. ⑤

CAMPUS HUNGARY

A Tempus Közalapítvány és a Balassi Intézet konzorciumi együttműködésében megvalósuló Campus Hungary program célja a hazai felsőoktatás minél intenzívebb bekapcsolódása a nemzetközi mobilitási folyamatokba, a hallgatói mobilitás fellendítése, a mobilitásban részt vevő hallgatók támogatása külföldi ösztöndíjakkal, a magyar felsőoktatás külföldi népszerűsítése, nemzetköziesedésének támogatása, a magyar felsőoktatás nemzetközi versenyképességének növelése, valamint a felsőoktatásban végzetek foglalkoztathatóságának fejlesztése.

A támogatást a Nemzeti Kiválóság Program keretében kapja a projekt, amelynek címe „Campus Hungary, K+F projektekhez és képzési programokhoz kapcsolódó, nemzetközi hallgatói mobilitás személyi támogatási rendszerének fejlesztése országos program”.

A program az Európai Unió támogatásával, az Új Széchenyi terv – TÁMOP 4.2.4.B/1-11/1 (2012. június 1 – 2014. október 31.) és a TÁMOP 4.2.4.B/2-11/1 (2012. augusztus 1-2015. június 30.) projekt keretében valósul meg.

Kereslet-kínálat – piac- és versenyképesség

Az intézményfejlesztési tervek és nemzetköziesítési stratégiák kidolgozásánál fontos szempont, hogy az intézmény miként pozicionálja magát a piacon – ehhez nyújtanak segítséget a Campus Hungary projekt keretében elvégzendő kutatások, felmérések, tanulmányok. A kínálati oldal feltérképezésére a Magyar Rektori Konferencia közreműködésével készül a magyarországi felsőoktatási intézmények által kínált idegen nyelvű kurzusok adatbázisa, amelyet a Campus Hungary program is felhasznál egyrészt a külföldi hallgatók számára minél pontosabb és minél szélesebb körű információ nyújtására, másrészt a hazai felsőoktatás nemzetköziesedési folyamatainak elősegítésére. A magyarországi képzések iránti kereslet és a lehetséges küldő országok igényei és elvárásai (pl. oktatás nyelve, képzési szintek, tudományterületek, stb.) feltérképezésével a Tempus Közalapítvány külső szakértőket bízott meg, ami támogatást jelent az egyes intézmények számára is, hogy hol helyezkednek el a nemzetközi felsőoktatási piacon.

Bevonás-elköteleződés – a felsőoktatási intézmény szereplőinek motiválása

Ha az intézmény pozicionálta magát és feltérképezte, hogy adottságainak megfelelően a felsőoktatási piac mely szegmenseiben lehet versenyképes, akkor alulról vagy felülről jövő kezdeményezés révén, de optimálisan intézményi stratégiai ügyként kezelve alakítja ki nemzetköziesítési stratégiáját. Ehhez az intézmény szereplőinek bevonása, motiválása szükséges. A Campus Hungary program a felsőoktatási intézmények minden szereplője számára nyújt motiváló és szemléletformáló szolgáltatást. A Tempus Közalapítvány a Campus Hungary projekt keretében a felsőoktatási intézmények felsővezetői, szakértői részére szakmai fórumokat biztosít. Szakértők számára *peer learning* kurzusokat szervez például nemzetköziesítés, minőségmenedzsment témájában. Oktatók számára képzéseket kínál pl. közös képzések kialakítása vagy újszerű oktatási módszerek elsajátítása céljából. A nemzetközi vagy a tanulmányi osztályon dolgozók számára, akik a külföldi partnerekkel, hallgatókkal napi kapcsolatban vannak, hagyományos képzéseket nyújt EU angol, marketing, honlapkezelés,

A Campus Hungary ösztöndíjakról lásd cikkünket a 16. oldalon.

interkulturális ismeretek témában.

A Tempus Közalapítvány által szervezett nemzetköziesítési auditok keretében – a felsőoktatási intézmények tanácsadói, támogató szándékú átvilágításával – fel lehet térképezni az adott intézmény erősségeit és javaslatokat fogalmaznak meg a versenyképesség és a színvonal növelése és a nemzetköziesedés érdekében.

Oktatók továbbképzése (új oktatási módszerek, oktatás idegen nyelven)

A nemzetköziesedés folyamatában kulcsszereplők az oktatók. A nemzetközi tananyagok kidolgozásához, újszerű kurzus-szervezési, oktatási és értékelési módszerek alkalmazásához, idegen nyelvű kurzusok vagy szakok kialakításához, közös vagy kettős diplomák szervezéséhez, hallgatók mobilitásra motiválásához, intézményi partnerkapcsolatok kialakításához, az intézmény külföldi képviseletéhez felkészült, idegen nyelveket beszélő, idegen nyelvi oktatási tapasztalattal és külföldi tapasztalattal rendelkező, motivált oktatókra van szükség. A fent említett képzéseken, hálózati együttműködésekben, szakmai műhelyeken kívül a Campus Hungary honlapon lévő tudástár, szakmai kiadványok, a B2 projekt keretében pedig oktatói mobilitási ösztöndíjak is segítik az oktatók felkészülését.

Idegen nyelvű programok – az ötlettől a nemzetközi akkreditációig

Ha az intézmény már rendelkezik motivált és felkészült oktatókkal, a felsővezetés is támogató, a nemzetközi ügyekkel foglalkozó munkatársak lelkesek, akkor elindulhatnak az idegen nyelvű kurzusok, szakok, majd ezeket továbbfejlesztve, külföldi partnerek bevonásával lehetőség nyílik közös vagy kettős diplomához vezető képzések kialakítására is.

Nemzetközi marketing (honlap, oktatási kiállítások, vásárok, konferenciák)

Az idegen nyelvű szakok kidolgozása mellett a fő cél az idegen nyelvű képzések fenntarthatóságának, versenyképes színvonalának biztosítása, illetve a hallgatók toborzása. Az idegen nyelvű képzések a minőségfejlesztést szolgálva hozzájárulnak a felsőoktatási intézmények modernizációjához, ily módon a nemzetközi élvonalba is kerülhet(nek) magyar felsőoktatási intézmény(ek). A magyar hallgatók számára is előnyös az idegen nyelvű szak, hiszen helyben részesülhetnek nemzetközi színvonalú oktatásban, így előnnyel indulnak a munkaerő-piaci versenyben. A fő cél azonban a külföldi hallgatók toborzása egyrészt a fogyatkozó hallgatói létszám ellensúlyozására, másrészt az intézmény elismertségének növelésére, az adott intézmény (és a magyar felsőoktatás) nemzetközi versenyképességének érdekében. Az intézmény partnerkapcsolatai, a hallgatói, oktatói mobilitás révén terjednek az információk. E tekintetben kiemelt fontosságú az intézményi honlap felhasználóbarát, a hallgatók igényeinek megfelelő (közösségi felületeket is használó) kialakítása is, ehhez nyújt segítséget a Tempus Közalapítvány által szervezett honlapkészítési ismeretek képzés felsőoktatási munkatársak részére. A nemzetközi felsőoktatási szervezetek, hálózatok munkájában történő részvétel szintén hozzájárul a jó kapcsolatok, jó gyakorlatok kialakításához, a Campus Hungary program ennek elősegítését is célul tűzte ki. A két Tamop projekt keretében arra is lehetőség nyílik, hogy a magyar felsőoktatás egységes arculattal jelenjen meg stratégiai fontosságú nemzetközi oktatási vásárokon, ahol lehetőség nyílik néhány intézményi képviselő részvételére is.

Jó példa erre a Szolnoki Főiskola, ahol pár év alatt sikerült kidolgozni, majd nemzetközileg is akkreditáltatni az angol nyelvű nemzetközi gazdálkodás, majd a turizmus szakokat. A folyamat 2003-ban indult felsővezetői indítványra. Az akkori stratégiai és nemzetközi rektorhelyettes kezdeményezésére felmérést végeztek, mely oktatók vennének részt szívesen idegen nyelvű szak kidolgozásában. Akik igent mondtak, azok általános nyelvi, szaknyelvi, módszertani, nemzetköziesítési képzéseken vettek részt. Megszülettek az első idegen nyelvű kurzusok, majd meg is jelentek az első Erasmusos hallgatók a főiskolán. Egyre több tárgyat kínáltak angol nyelven és egyre nagyobb lett a hallgatói érdeklődés is, végül 2006-ban megalakult a Nemzetközi gazdálkodás angol nyelvű szak, amelyre 2009-ben megkapták a nemzetközi akkreditációt is. A Főiskolán mintegy 3000 hallgató tanul, 1% a külföldi hallgatók részaránya.

A tanácskozás keretében számos hasznos ötlet, vélemény, javaslat, nehézség és jó példa elhangzott. Sok esetben a felvetett problémák megoldása túlmutat a projekt keretein és hatókörén, de az egyes témák mentén a szakemberek által felvetett szempontokat, mérési, értékelési mutatókat a Campus Hungary program munkatársai és megbízott szakemberei figyelembe veszik a projekt megvalósítása során.

Amennyiben szeretne többet megtudni a Campus Hungary programról, a projektek keretében nyújtott szolgáltatásokról, kérjük, keresse fel a www.campushungary.hu honlapot, vagy a Tempus Közalapítvány honlapján lévő Campus Hungary menüpontot. ●

BESZE SZILVIA

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE

„A felsőoktatási tevékenység nemzeti szint fölé emelkedése, amelynek következtében az intézmények határokon átnyúlóan kínálják szolgáltatásaikat.” (Derényi András)

A nemzetköziesítés legfőbb céljai:

- a felsőoktatási intézmények versenyképességének javítása
- a képzések és szolgáltatások színvonalának növelése
- az ágazat, illetve a felsőoktatási intézmények modernizációjának elősegítése
- a nemzetközi élvonalba kerülhet(nek) magyar felsőoktatási intézmény(ek) – minőségfejlesztés
- idegen nyelvi képzési oktatói és intézményi kompetencia fejlesztése

- fizikai és humán infrastruktúra kihasználása, a csökkenő hallgatószám külföldi hallgatókkal való ellensúlyozása
- hosszú távú gazdasági előnyök

A nemzetköziesítés formái:

- Intézményi együttműködések
- Egyetemi leányvállalatok külföldre települése
- Tananyagok, taneszközök nemzetköziesítése
- Idegen nyelvű kurzusok, szakok indítása
- Külföldi hallgatók toborzása és a számukra nyújtott szolgáltatások színvonalának emelése
- Mobilitás (hallgatók, oktatók, képzési programok, intézmények)

Hírcsokor

PÁLYÁZATOK

„We mean business”, avagy mi tényleg komolyan gondoljuk az üzletet

Az Európai Bizottság „We mean business” elnevezéssel indította útjára idén áprilisban kampányát, melynek célja, hogy a vállalatokat gyakornokok fogadására ösztönözze. Ez azért is nagyon időszerű, mert a fiatalkori munkanélküliség az egész Unió területén aggasztó méreteket öltött, és nem titkoltan ennek visszaszorítását várják a kezdeményezéstől.

A szakmai gyakorlat javítja a fiatalok készségeit, magabiztosabbá teszi őket, így könnyebbé teszi számukra az elhelyezkedést. Ugyanakkor abban is segít, hogy zökkenőmentesen kerüljenek át az oktatásból és szakképzésből az első munkahelyükre. A szakmai gyakorlat a vállalatok számára is előnyös lehet, hiszen így kiváló leendő

munkatársakat fedezhetnek fel, akik új ötleteikkel fellendíthetik a termelékenységet és a versenyképességet. Sajnos jelenleg még kevés cég tud arról a lehetőségről, hogy gyakornokokat foglalkoztathat az Erasmus és a Leonardo programok segítségével is. A „We mean business” kampány ezen kíván változtatni, megismertetve a vállalkozásokkal a nemzetközi szakmai gyakorlatok előnyeit.

Ennek érdekében 2012. október 18-án a Nemzeti Külgazdasági Hivatal – Enterprise Europe Network, a Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Tempus Közalapítvány közös rendezvényt tartott Székesfehérváron az Európai KKV Hét, és egyben az európai „We mean business” kampány részeként. A konferencián plenáris előadáson mutattuk be, milyen előnyei vannak az Erasmus és Leonardo programoknak a kis- és középvállalkozások számára, majd a délutáni szekcióülések során jó gyakorlatokat és sikertörténeteket hallhattak az érdeklődők. Vitai Judit, az egrü Supra

Vita Nyelviskola képzési vezetője tartott lelkes beszámolót a tapasztalatairól a náluk megfordult lett és lengyel Erasmus gyakornokokkal kapcsolatban, majd a szentendrei Wexedu Alapítvány kuratóriumának elnöke mutatta be munkájukat Leonardo közvetítő intézményként. A résztvevők a külföldi gyakorlatok elismerésére szolgáló Europass dokumentumokról is hallhattak. Bízunk benne, hogy minél több cég látta meg a lehetőséget, és kapott kedvet a programban való részvételhez. ●

CSEKE BETTINA

A kampány weboldala, amely hasznos információkat és linkeket tartalmaz az európai szakmai gyakorlatok megszervezésével és a gyakornoki helyek megtalálásával kapcsolatban:
we-mean-business.europa.eu.

2012–2013-ban az Európai Bizottság összesen 280 000 gyakornoki helyhez nyújt pénzügyi támogatást a Leonardo da Vinci és az Erasmus program keretében, a szakképzésben, illetve a felsőoktatásban részt vevők számára.

**WE MEAN
BUSINESS**

Fedezze fel, mit nyújthatnak a Leonardo és az Erasmus gyakornokok!

e25

ÖSZTÖNDÍJGUIDE 2012
MOHA-KÜLÖNSZÁM

TOP 49
EGYETEM-
RANGSOR

INSPIRÁLÓ TÖRTÉNETEK
SOMLAI-FISCHER
SZABOLCS

PREZI-KLAPTÓ

▶ A MOHA magazin ERASMUS 25 különszáma

Kezdetben voltak a vándordiákok, vagabundusok, peregrinusok. A XX. század végétől, egész pontosan 1987-től azonban már Erasmus diákoknak hívjuk őket.

„Az Erasmus megítélése korábban nem volt mindig egyértelműen pozitív. Az EU-tagországok a kezdetekkor nem értették, miért van szükség európai diákcsere, a legelső Erasmus-diákokat bolondnak nézték. Tanárok, szülők, de még a munkaadók sem értették, miért megy valaki hónapokra külföldre ugyanazt megtanulni, amit otthon is elsajátíthatna. A kritikusok annak idején a program érdektelenségbe fulladását jósolták, 25 év és közel hárommillió cserediák viszont arról tanúskodik, hogy az Erasmus sikersztori.” – olvashatjuk az Erasmus program 25. születésnapja alkalmából most megjelent MOHA különszám bevezetőjében.

A Tempus Közalapítvány támogatásával megvalósult kiadványban nem az elmúlt 25 év fejlődéstörténetéről olvashatunk, hanem inspiráló személyes történetekkel, ösztöndíj-rangsorokkal és gyakorlati tanácsokkal kívánunk muníciót adni a jelenlegi hallgatóknak a következő 25 év sikeres megalapozásához.

A kiadvány on-line változata elérhető: www.mohaonline.hu

JÁNOSIK ORSOLYA

▶ Grundtvig műhelyek – változás a témában, célcsoportban

A szervezet, melynél dolgozik, felnőttoktatással foglalkozik? Nyitott a tapasztalatcserére a felnőttek írás- és olvasáskészségének fejlesztése terén? Szívesen szervezne kurzust külföldi felnőttoktatók számára a témában? Ha a kérdésekre a válasz igen, akkor a **Grundtvig műhelyek pályázattípus** az Ön szervezetének szól.

A 2009 óta létező Grundtvig műhelyek pályázattípus 2013-ban alapjaiban alakul át. A felnőtt tanulókról áthelyeződik a hangsúly a felnőttoktatással foglalkozó szakemberekre, a sokszínű témákról a felnőttek írás- és olvasási, valamint szövegértési készségének fejlesztésére. A keretek azonban megmaradnak, továbbra is 5-10 napos interaktív továbbképzésekről van szó, melyek célja, hogy 10-20 külföldről érkező felnőttoktató tapasztalatot cserélhessen a témában. A tapasztalatcserén kívül új ismeretek szerzése, valamint új módszerek megismerése is hangsúlyt kap. A pályázattípus előnye, hogy nincs szükség önrészre a megvalósításhoz, mivel a támogatás fedezi a szervezési költségeket, a résztvevők utazási, megélhetési, valamint felkészülési költségeit is. Amennyiben az Ön szervezete megfelelő szakmai háttérrel rendelkezik egy ilyen tanulási alkalom megszervezéséhez, **2013. február 21-ig** van lehetősége pályázatot benyújtani. •

A pályázattípusról további információk a Tempus Közalapítvány honlapján érhetők el: www.tka.hu » Pályázatok » Egész életen át tartó tanulás program » Grundtvig » Pályázati formák » Műhelyek

FEKETE ÉVA

▶ Újra indul az **EGT/Norvég** alapból finanszírozott „Ösztöndíjak” pályázati program

Újra lehetőség nyílik norvég, izlandi és liechtensteini intézményekkel való együttműködésre az EGT/ Norvég Finanszírozási Mechanizmus 2009-2014-es időszakának végrehajtásáról szóló Együttműködési Megállapodás „Ösztöndíjak” programterületéhez kapcsolódóan. Az „Ösztöndíjak” programterület pályáztatására vonatkozó programdokumentum kidolgozására a Tempus Közalapítvány kapott felkérést.

A várhatóan 2013 első felében induló pályázati program célja, hogy két és többoldalú nemzetközi együttműködéseket támogasson magyar, illetve norvég, izlandi és liechtensteini intézmények között. A pályázati program a célok elérését az alábbi tevékenységi típusok támogatásával kívánja elősegíteni:

- **Előkészítő látogatások**
- **Mobilitás** (a felsőoktatásban tanulók és dolgozók számára, valamint az egyéb oktatási és képzési intézményekben dolgozók számára)
- **Intézményi együttműködések** (az oktatás és képzés bármely szintjét képviselő intézmények között)

A keretösszeg megnövekedett az előző fordulóhoz képest: a mobilitás és intézményi együttműködések esetében a támogatás most 1 814 353 euró (a korábbi fordulóban rendelkezésre álló 1 063 460 eurós összeghez képest), és külön keret szolgálja a projektek előkészítésének elősegítését 30 926 euró értékben.

A program az új szakaszban elsősorban a felsőoktatás fejlesztéséhez, az egyetemek, főiskolák kapcsolati hálójának bővítéséhez fog hozzájárulni. •

A HAMAROSAN INDULÓ PROGRAMRÓL A www.tka.hu / Pályázatok / Norvég Alap OLDALON ÉRHTŐ EL INFORMÁCIÓ.

▶ Mi a **CAMPUS HUNGARY** Program célja?

A Program kiemelt célja a felsőoktatási mobilitást támogató pályázati rendszer működtetése, amelynek segítségével minél több magyarországi felsőoktatási hallgató tanulhat ösztöndíjjal külföldön, fejlesztheti nyelvtudását és hazaérkezését követően kamatoztathatja a külföldön szerzett ismereteket.

A Campus Hungary Program feladatai között szerepel továbbá, hogy növelje a magyar felsőoktatás nemzetközi versenyképességét és a Magyarországon tanulmányokat folytató külföldi hallgatók számát, valamint elmélyítse, illetve kiterjessze a magyar és a külföldi felsőoktatási intézmények közötti kapcsolatot.

A Campus Hungary Program a Balassi Intézet és a Tempus Közalapítvány konzorciumában, az Európai Unió támogatásával, az Új Széchenyi Terv Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) keretében valósul meg.

▶ www.campushungary.hu

Pécsi irodával bővült a Tempus Közalapítvány

2012. november elején kezdte meg működését a Tempus Közalapítvány Campus Hungary Irodája Pécsen. A konvergencia régiók felsőoktatási intézményeiben tanuló hallgatók, az ott tanító oktatók, kutatók mobilitásának elősegítésén, az intézményi munkatársak képzésén, valamint a külföldi diákok magyar felsőoktatási intézményekbe irányuló mobilitásának ösztönzésén egy 10 fős projektcsapat dolgozik. A munkatársak folyamatosan érkeznek és kapcsolódnak be a Campus Hungary B2 lebonyolításába. A pécsi Campus Hungary iroda 6 magyarországi régióban működő 30 felsőoktatási intézménynek nyújt segítséget az elkövetkező években. ●

KISBÁRÓ EDINA

KIK PÁLYÁZHATNAK?

Pályázhat bármely akkreditált magyarországi felsőoktatási intézmény hallgatója, aki

- a pályázott tevékenységhez kapcsolódó szakon aktív hallgatói jogviszonnal rendelkezik,
- az adott szakon már elvégzett két félévet (MA/MSc és PhD hallgatók esetén nem feltétel),
- a pályázott tevékenység munkanyelvén legalább középfokú nyelvtudással rendelkezik,
- fel tudja mutatni a választott intézmény/szervezet fogadólevelét,
- igazolni tudja, hogy küldő intézménye támogatja a pályázatot,
- vállalja, hogy hazaérkezését követően határidőre eleget tesz beszámolási kötelezettségének.

ELŐNYT ÉLVEZNEK AZOK,

- akik OTDK helyezettek,
- akik műszaki és természettudományi területen tanulnak,
- akiknek pályázott tevékenysége kreditismeréssel jár.

SZAKMAI GYAKORLAT

Cél: A külföldi cégnél, fogadó szervezetnél eltöltött időszak után a hallgató olyan tapasztalatokkal, készségekkel gazdagodva térjen haza, amely jelentős előnyt biztosít számára a magyar munkaerőpiacra való elhelyezkedéshez.

Időtartam: Minimum 2, maximum 6 hónap.

Ösztöndíj összege: A pályázott ország megélhetési rátáitól függően a nyertes pályázó havi 150 000 Ft, 165 000 Ft vagy 180 000 Ft ösztöndíjban részesül. Előnyt élveznek azok, akiknek külföldi szakmai gyakorlatát küldő intézménye hazai kötelező szakmai gyakorlatként teljes kreditértékkel beszámítja.

RÖVID TANULMÁNYÚT

Cél: A Rövid Tanulmányút célja, hogy a pályázók részt vegyenek a nemzetközi hallgatói tudományos életben, tapasztalatot szerezzék

nek tudományos diákkonferenciákon, intenzív programokon, rövidtávú képzéseken, közös tanulmányi vagy kutatási projektekben. **Időtartam:** Minimum 5 (konferencia esetén 3 munkanap) naptári nap, maximum 1 hónap.

Ösztöndíj összege: A pályázott ország megélhetési rátáitól függően a külföldön tölteni kívánt időtartam figyelembevételével a nyertes pályázó 75 000 Ft – 250 000 Ft ösztöndíjban részesül. Előnyt élveznek azok, akik előadóként vesznek részt nemzetközi tudományos konferencián, akiknek tervezett tevékenysége kreditismeréssel is jár, akiknek a szakdolgozat, illetve a doktori disszertáció megírásához szükséges a tanulmányút.

CSOPORTOS TANULMÁNYÚT

A Rövid tanulmányút csoportosan is megpályázható.

Időtartam: Minimum 5 (konferencia esetén minimum 3 munkanapra) naptári nap – maximum 1 hónapra.

Létszám: Egy csoport minimum 5, maximum 15 főből állhat.

Ösztöndíj összege: A pályázott ország megélhetési rátáitól függően, az időtartam figyelembevételével személyenként 75 000 Ft – 250 000 Ft.

2013 JANUÁRJÁBAN MEGHIRDETÉSRE KERÜLŐ ÖSZTÖNDÍJAK

Hallgatók részére:

- Szakmai gyakorlat
- Rövid tanulmányút
- Csoportos tanulmányút
- Féléves részképzés

A 2013 januárjában megjelenő pályázati felhívásban már **oktatói és adminisztratív személyzeti mobilitásra** is lesz lehetőség a konvergencia régióban. ●

Pályázati tippek

PÁLYÁZATOK

CEEPUS freemoverek, figyelem!

Freemover pályázatokat minden év szeptembertől lehet készíteni és beadni a www.ceepus.info online felületen, amelyek az aktuális tanév második félévére szólhatnak. A beadási határidő minden évben **november 30.** A 2012/2013-as tanévtől fontos változások történtek a csatolandó dokumentumokat illetően.

A pályázatok elkészítése továbbra is a www.ceepus.info oldalon történik, ahová egy gyors regisztráció után lehet belépni. Akinek már korábbi pályázati körből van felhasználói fiókja, nem kell ismét regisztrálnia. A célország és a fogadóegyetem kiválasztása után személyes adatainkat kell feltölteni, valamint egy rövid motivációs levelet is kell fogalmazni. Az eddigi gyakorlat szerint ezután következett a csatolandó dokumentumok (ajánlólevelek és fogadónyilatkozat) feltöltése. Ettől a tanévtől kezdve azonban az Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába, Csehországba és Szlovákiába pályázók a dokumentumok feltöltése nélkül véglegesíthetik pályázatukat az online rendszerben. A pályázatok beérkezése után az érintett nemzeti irodák meghatározzák a rendelkezésükre álló szabad kvóták alapján a freemover jelöltek körét, majd egy további státuszba továbbítják őket a ceepus.info-n. Az ilyen pályázóknak csak ezután kell felvenni a kapcsolatot a fogadóegyetemmel, és beszerezni a szükséges befogadó nyilatkozatot (illetve az ajánlásokat). Végül – a megszokott módon – a nemzeti irodák döntenek a pályázatok támogathatóságáról.

A többi CEEPUS tagországba való jelentkezéskor a korábbiaknak megfelelően, tehát már a pályázat benyújtásakor fel kell tölteni a szükséges dokumentumokat (két ajánlólevelet és egy befogadó nyilatkozatot). A magyar kiutazó pályázóktól is kérjük ezeket a dokumentumokat a pályázati felületre feltölteni, amennyiben nem Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába, Csehországba vagy Szlovákiába adják be jelentkezésüket. (A Magyarországra beutazni kívánó pályázók számára továbbra is formai követelmény a melléletek csatolása.)

Szintén újdonság a következő tanévtől a freemover oktatói dokumentum. Az űrlapon a tervezett oktatói tevékenységet kell kifejtetni, amelyet a fogadóegyetem aláírásával jóváhagy.

Mind a hallgatói, mind az oktatói formanyomtatványokat intézményi pecséttel is el kell látni. Ezért a hallgatók számára új űrlapok készültek, amelyek a www.ceepus.info oldalon és honlapunkon is elérhetőek a Letölthető dokumentumok menüpont alatt. ●

BEREGI BETTINA

Kreatív témaválasztás

| **Időskorú önkéntesek a múzeumban** |

| **Vigyük a netre a tanárokat** |

| **Mesével Európába** |

| **Virtuális hátizsákos kirándulás Európában** |

| **A klímaváltozás hatása a turizmusra Európában** |

| **PÉNZÜGYI TANULMÁNYOK HÁTRÁNYOS**

| **A grafikai tervezés mint politikai eszköz** |

HELYZETŰ FELNŐTTEK SZÁMÁRA |

| **Európai digitális mesék** |

Mi a közös ezekben? A válasz egyszerű: a listán kivétel nélkül egy-egy nemzetközi együttműködésre épülő projekt címe szerepel. A megvalósítók mertek kreatívan és bátran témát választani, nem féltek az akár néhány vargabetűvel tarkított újdonságtól.

Egy nemzetközi együttműködés esetén az első lépés egy olyan közös téma meghatározása, ami kreatív és egyben (vagy éppen ettől) motivációt jelent, mind a pedagógusok, mind a tanulók számára. Mikor jó egy oktatási vagy képzési projekt

témája? Ha a résztvevők életkorához, érdeklődési területéhez közelálló, önálló gondolkodásra és aktív részvételre serkent, színesíti a napi rutinfeladatokat, vagy épp eltér a napi rutinfeladatoktól, de beépíthető az intézmény életébe és inspirál.

Érdemes egy közös ötletbörze erejéig a kollégákkal és a gyerekekkel együtt gondolkodni azon, mi az, ami a többség szívéhez közel áll. Lehet ez akár a labdarúgás történetének kutatása és ennek kapcsán közös pontok keresése a projektben részt vevő

országokban, vagy annak vizsgálata, hogy a II. világháború miként hatott az egyes országokban a költőkre, írókra, de akár médiakutatást is végezhetnek a résztvevők. A nemzetközi együttműködés, a sokszínű csapat már önmagában is óriási élmény, de még élvezetesebb, és szakmai szempontból is hatékonyabb lehet a közös munka, ha a résztvevők használják a kreativitásukat és mernek új dolgokba belevágni. ●

KÁRMÁN TÍMEA

Pályázati tippek – Leonardo nemzeti prioritások

MIÉRT HATÁROZ MEG A NEMZETI IRODA HAZAI PRIORITÁSO-KAT?

Prioritásokat annak érdekében alkalmazunk, hogy célzottan olyan projekteket emeljünk ki, melyeknek témájuk miatt, az érintett célcsoport kapcsán vagy egyéb szempontból kívánatos a jelenléte a pályázati palettán. Többletpontok megítélésével a tartalmi szempontból azonos szinten álló projektek közül az kerül előrébb a rangsorban, mely a meghatározott prioritásnak megfelel.

Ezért azoknál a pályázati akcióknál, ahol ezt a program szabályai lehetővé teszik, a nemzeti iroda a szakmai tanácsadó bizottságok javaslatára minden évben meghatározza azokat a szempontokat, melyeket fel szeretne erősíteni az adott pályázati körben.

MIÉRT ÉRDEMES A PÁLYÁZÓNAK FIGYELNI A NEMZETI PRIORITÁSOKRA?

Általánosan megállapítható, hogy a pályázatok között évről évre egyre nagyobb a verseny. A pályázás egyre inkább hozzátartozik a magyar intézmények, szervezetek alapvető tevékenységeihez, egyre több a rutinos pályázó, a beérkező pályázatok minősége, kidolgozottsága fokozatosan javul.

Logikus, hogy ebben a helyzetben mindenki szeretne előnyhöz jutni. Van olyan eset, amikor a pályázó szervezet, illetve a tervezett projekt eleve megfelel a kiírt prioritásnak, ugyanakkor maga a pályázatóró nem rendelkezik sok gyakorlattal. Ilyen esetben a prioritáscélok elérését segítő projekt, a többletpontoknak köszönhetően, megelőzi a rangsorban a profibb pályázókat.

Előfordul azonban az is, hogy a pályázó a prioritásontra „hajt”: eredeti projektötletén módosít annak érdekében, hogy megkaphassa a többletpontot. A nemzeti iroda céljának így is megfelel, hiszen ezáltal megvalósul az ösztönözés a kívánt szempont előtérbe helyezésére.

Sajnos azonban minden évben van arra példa, hogy a leírtak alapján a pályázat megfelel a prioritás(ok)nak, a pályázó azonban az űrlap megfelelő helyén nem jelöli meg a releváns prioritást, így elesik a többletponttól. Pedig a támogathatóság határának meghúzásakor sokszor fél pontok döntenek, így nem elhanyagolható az a néhány pont, amit a prioritások jelentenek. ●

MÁTYUS EDINA

Innovációtranszfer projektek – prioritásajánló

Megjelent az Egész életen át tartó tanulás program 2013. évi és egyben utolsó pályázati felhívása, 2014-től új programszakasz indul. Az Európai Bizottság által meghatározott 6 prioritás közül kell a pályázóknak azt az egyet kiválasztaniuk, amelyikhez leginkább illeszkedik a pályázatuk

Szeretnénk bátorítani az olyan projektek kidolgozását, amelyek a *szakképzés minőségbiztosítási rendszereinek fejlesztésére* irányulnak. Itt elsősorban a korábbi innovációfejlesztés projektek, más Leonardo projektek fejlesztéseinek átvételére, továbbfejlesztésére irányuló projekteket várunk. Ez olyan eszközök, eljárások, módszerek és termékek átvételét jelenti, amelyek előkészítik, szervezik és lehetővé teszik az európai minőségbiztosítási referenciakeretek (EQAVET) bevezetését és alkalmazását. Azon pályázóknak, akik ezt a prioritást választják, a különböző eszközök, eljárások és módszerek mellett egy szempontot is választaniuk kell, amelyen végigvezetik a projektjüket.

Idén új prioritásként jelent meg a *szakmai alapképzésből kimaradók számának csökkentésére irányuló stratégiák* (a korábbi „a szakképzési mobilitást elősegítő stratégiák kidolgozása és átadása” prioritást cserélte le erre az Európai Bizottság). A projektekkel szembeni elvárás, hogy a szakmai alapképzésből (iVET) kimaradók problémájának megoldására törekedjenek, például

- olyan tanulási stratégiák és módszerek meghatározása és átadása révén, amelyek segítenek megőrizni a lemorzsolódás által veszélyeztetett, szakmai alapképzésben részt vevő tanulók motiváltságát, hogy befejezhessék tanulmányaikat,
- vagy a lemorzsolódás által különösen veszélyeztetett, szakmai alapképzésben részt vevő tanulókat, többek között a migráns vagy roma tanulókat segítő és motiváló intézkedések meghatározása és kidolgozása által.

A prioritások részletes bemutatása elérhető Tempus Közalapítvány honlapján közzétett tájékoztatóban. ●

Korábbi lezárult projektek eredményeit a www.adam-europe.eu adatbázisban, valamint az Európai Bizottság oldalán tudnak keresni: http://eacea.ec.europa.eu/llp/results_projects/project_compendia_en.php.

BETHLENI ZSUZSANNA
koordinátor

Projektükör

PÁLYÁZATOK

Útikönyv a „határtalan” Európához

COMENIUS
közoktatás

Négy ország látnivalóit mutatja be az az útikönyv, amelyet a **rajkai Békefi Ernő Általános Művelődési Központ** diákjai készítettek Comenius partnereikkel együtt. A német nyelvű kiadványt nem csak az iskolai órákon, hanem kirándulások alkalmával is használják.

A rajkai iskola projektje felrázta a környéket

A nemzetközi együttműködés a diákok aktív részvételére épült. Elsőstől a nyolcadikosig minden korosztály részt vett valamilyen módon az útikönyv elkészítésében. Közös választották ki a legérdekesebb látnivalókat, majd beosztották az osztályok között, hogy ki melyik témát dolgozza fel. Az adatgyűjtés, valamint a történelmi, földrajzi és kulturális információk felkutatása után tanulmányi kirándulásokra indultak, amelyek megszervezésében a szülők is lelkesen segítettek. A hazánkba látogató külföldi partnerek érkezését minden alkalommal nagy érdeklődés fogadta, és a tűzoltósági bemutatótól a lovas programokig mindenféle rendezvényen részt vettek. Így a projekt révén a rajkai iskolának sikerült jó kapcsolatot kialakítania a helyi szolgáltatókkal, a meglátogatott nevezetességek képviselőivel, az önkormányzat munkatársaival és civil szervezetekkel is.

Kirándulások Győr-Moson-Sopron megyében

A projekt célja a „határtalan” Európa, vagyis a partnerországok közös felfedezése volt. Minden intézmény a környékén található, a gyerekek által kiválasztott látnivalókat, nevezetességeket járta körül. Magyarországról tehát nem csak Rajka és környéke, hanem a megye főbb látnivalói – Győr, Pannonhalma, Sopron és Fertőd – is bekerültek az útikönyvbe. Farkas János igazgató szerint az ide látogató lengyel, német és osztrák vendégek számára a Szigetköz természeti szépségei voltak a leginkább megragadóak, de a gyerekek természetesen minden helyszínen megtalálták a számunkra legérdekesebb dolgokat, lehetett szó rajkai hódlesről, a hármashatárnál lévő szoborparkról vagy a szebbnél szebb kastélyokról.

Projektmaci kalandjai

A projekt során mind a diákok, mind a tanárok valódi csapattá kovácsolódtak. Nagyon sokat tanultak: közösen készítettek prezentációkat, napi szinten használták az internetet és a számítógépet, megismerték a csoportmunkát és megtapasztalták a vélemény nyilvánításának és elfogadásának fontosságát. A közös munkába mindenki bekapcsolódhatott a készségei és képességei szerint. És a legkisebbeket sem hagyták ki! A tanulók által összegyűjtött munkákat háromhavonta postára adták, és hogy a kicsik számára is izgalmas legyen a csomagbontás, egy plüssmaci is utazgatott a dobozban.

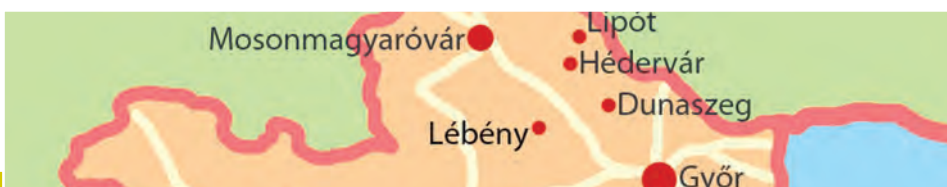

Négy iskola közös munkájaként készült az útikönyv borítója is

Nem csak egy útikönyv

Az intézmény egyik fő profilja a német nyelv oktatása, amelyet nagymértékben elősegített a partneriskolákkal való közös munka és a német anyanyelvűekkel való kommunikáció. Az elkészült útikönyvet használják a nyelvorákon, illetve országismeret, földrajz vagy történelem tanításához, sőt iskolai és családi kirándulások szervezéséhez is. „De más területeken is tudjuk használni a projekt során szerzett tapasztalatokat” – mondja Farkas János igazgató. „Például a német partneriskola mintájára a Békefiben is bevezettük a csoportos furulyaoktatást, ami annyira jól működik, hogy mára az egész alsó tagozatunk tanul furulyázni az énekórák keretében. Osztrák partnerünktől pedig a tankönyv ötletét lestük el, így a technika órákon sütési-főzési alapismereteket is tudunk oktatni. A projektbe fektetett munka tehát nagyon sok területen hasznosult.” ●

GYŐRPÁL ZSUZSANNA

Kirepülnek a gyerekek...

Fiatal pályázat fiatal ösztöndíjasoknak

COMENIUS
közoktatás

A Comenius egyéni diákmobilitás új pályázattípus, tavaly született, de már most elmondhatja magáról, hogy sok fiatal életének több meghatározó élménye, pillanata kötődik hozzá. A programban olyan középiskolák vehetnek részt, amelyek partnerei voltak, vagy jelenleg is partnerei egymásnak egy Comenius iskolai együttműködések projektben. Ezek az iskolák támogatásra pályázhatnak azért, hogy diákokat küldjenek egy vagy több külföldi partnerükhöz. A hangsúly tehát ezúttal a külföldi tanulmányokon van. Nem csak rövidebb távú mobilitást támogat, mint a két éves Comenius iskolai együttműködések projektjei, hanem lehetőséget ad a diákoknak, hogy középiskolásként ösztöndíjas diákok válhassanak belőlük akár több hónapra.

Hogyan vágatok bele az egyik első fecsként ebbe a pályázatba?

13 éve vagyunk testvériskolai kapcsolatban a Chateaubriant-i Guy Moquet Líceummal. A Comenius projekt eredményeként több éve fogad a francia testvériskola diákokat intézményünkben. Tavaly, amikor megjelent a felhívás, természetes volt, hogy azonnal megírom a pályázatot. Nyilván kellett ehhez a francia és az erdélyi kollégák pozitív hozzáállása. Intézményünkben jelenleg 3 erdélyi diák tanul ugyanezen program keretén belül, mi 4 diákot küldtünk Franciaországba, 2 tanul pedig Erdélyben folytatja tanulmányait. Valamennyiük mentoraként dolgozom.

Mi számodra ebben a szerepben a legfontosabb?

Pedagógusként mindig is fontosnak tartottam, hogy diákjaink külföldi tapasztalatokat szerezzenek. Mivel mind Franciaországot, mind Erdélyt jól ismerem (ez utóbbi a szülőhazám), hiszem, hogy ezen ismereteimmel megkönnyíthetem a diákok beilleszkedését. Örömteli látni, hogy egy hosszabb külföldi tartózkodás után mennyivel önállóbb, felelősségteljesebb fiatalok térnek vissza iskolánkba.

Milyen helyzetekben fordulnak hozzád leggyakrabban a diákok?

A legtöbbjükkel napi szinten tartom a kapcsolatot. Igazából a napi apró-cseprő ügyekkel fordultak eddig hozzám, de most éppen sokakban nagyon erős a honvágy.

>> Mit mondanak minderről maguk a diákok?

Juhos Adél, Kisantal Kriszti és Birkás Zsófi a Pápai Református Kollégium tanulói. Adél 4 hónapot, Kriszti egy teljes tanévet töltt kint egy Chateaubriant-i középiskolában, Zsófi pedig Kézdivásárhelyen tanul 4 hónapig. Bíró Bea és Antal-Dobra József Romániából, Kézdivásárhelyről érkeztek a pápai Refibe ösztöndíjas diákként.

Ahogy beköszöntött az ősz, az első pályázati körben nyertes iskolák diákjai közül sokan már útnak is indultak. Fiatalok ők, nagyon. De okosak, nyitottak és talpraesettek. Sokfélék az élmények, amelyek fogadták őket. Van, aki kipróbálta, milyen érzés egy francia nagyváros, Nantes belvárosában lakni és többször eltévedni, aztán pár hét múlva már otthonosan mozogni. Túl vannak már azon a megfigyelésen is, hogy a franciák minden találkozáskor puszival köszöntik egymást, még a távolabbi ismerősök is, sőt az osztálytársak minden reggel így tesznek, és hogy ez nagyon furcsa... Blogbejegyzések tanúskodnak arról, hogy Erdélyben a fiúk még tudnak táncolni és kedvesen tánra felkérni, és hogy a Hargitán van egy szuper jó kalandpálya... Ezek a tizenéves fiatalok már megtapasztalták azt, hogy milyen egy idegen országba, idegen nyelven beszélő emberek közé, új osztályközösségbe és egy ismeretlen fogadócsalád hétköznapijaiba beleszőpenni. Ami eddig csak egy név volt egy papíron, „Comenius egyéni diákmobilitás”, az mára étellel, élményekkel telt meg. Franciaországból, Chateaubriant és Nantes városából, Romániából, Kézdivásárhelyről és itthonról, Páparól érkeznek az első híradások.

Pitó Katalint, az első pályázati körben nyertes Pápai Református Kollégium francia nyelvtanárát kérdeztük.

„Azt hiszem, mióta kinn vagyok, jobban értékelem Magyarországot. Nem mintha itt nem lenne jó sorom, sőt, nagyon is jó dolgom van itt, szerencsés ember vagyok, hogy kijöhöttem. De várom már, hogy a kocsiban magyarul halljam a rádiót.”
KISANTAL KRISZTI, 16 éves, Franciaország

„Aztán rájöttem, hogy minden francia kivétel nélkül ilyen, és a pusztizkodás általános köszönésnek számít, pl. az iskolában is minden reggel.” JUHOS ADÉL, 16 éves, Franciaország,

Nektek, akik Erdélyből érkeztek, a nyelvi akadályokkal nem kell ugyan megküzdeni, de egy másik országba, egy új osztályközösségbe soha nem könnyű bekerülni...

Bea: Az osztály kíváncsian fogadott, segítőkészek voltak, de úgy érzem, először nekem kellett megnyílnom, hogy mindenki befogadjon. Már szerepeltem velük egy műsorban, együtt járunk táncpróbákra is.

Milyen volt megérkezni Franciaországba, egy teljesen idegen környezetbe?

Adél: Mikor megérkeztünk, még nem volt fogalmunk arról, hogy mi vár ránk. Igaz, hogy áprilisban már voltunk Chateaubriant-ban az iskolával a Comenius projekt keretében, de így sem könnyű egy teljesen idegen környezetbe becsöppenni. A legelső napokat a családoknál töltöttük. Nagyon szeretem őket, rendkívül szerencsés vagyok, hogy ilyen nagyszerű emberek fogadtak be az otthonukba. Annyi élmény ér minden nap, hogy ritkán van idő a honvágyra, de azért az első hetek nehezek voltak ilyen szempontból is. 2 éve tanulok franciául az iskolában, nagyon nehéz volt az elején megértetni magam. Szerencsére a fogadóim nagyon türelmesek, mindent elmagyaráznak, ha nem értem, és segítenek kifejezni, amit szeretnék.

Mikor a felkészítésen találkoztunk, a félelmeitek között többször is szerepelt az, hogy sikerül-e mindig kellően nyitottnak lennetek a külföldi osztálytársak felé, és hogy vajon az új közösség hogyan fogad majd benneteket. Mik voltak az első élmények?

Adél: Az osztályban hárman vagyunk magyar anyanyelvűek. Ez egy kicsit megnehezíti a dolgunkat, mert figyelniük kellett arra, hogy ne beszéljünk egymással magyarul, hanem igyekezzünk mindig a nekünk még nagyon nehéz franciát használni. Az osztályban tehát kicsit nehezebb volt, az órákat is nehezen értettük meg az elején. Fárasztóak a napok, mert folyton koncentrálni kell a nyelvre, és itt reggel 8-tól este 6-ig tart a sulis.

Kriszti: Az elején nem volt túl könnyű az osztályban, szerintem ők is tartottak tőlünk valamennyire, és nehéz azt megszokni, hogy nekem kell kezdeményeznem. Sok dologban szemléletváltásra, rugalmasságra van szükség. Magyar szemmel kicsit úgy tűnik, mintha a korosztályunk távolságtartóbb lenne, mint otthon. De lassan rájövünk, hogy csak máshogy kell őket megközelíteni.

Többen csak hétfvégén vagytok a fogadó családnál, hét közben kollégiumban laktok. Igazi befogadó családra találtatok?

Adél: Én megtaláltam a helyem a francia családnál, nagyon jólesik, hogy úgy kezelnek, mintha én is családtag lennék. Mindig várom a hétfvégeket, hogy "otthon" lehessen velük.

József: Egy erős „igen” a válaszom. Első perctől kezdve családtagnak éreztem magam, ez köszönhető mindenkinek a családból. Sokkal barátságosabbak és befogadóbbak voltak velem, mint az osztálytársak, alapvetően is családcentrikus emberek. Öröm hazajönni, nem csak azért, mert lehetőség van a pihenésre, hanem mert kellemes légkör vár, nyugodtan mondhatom azt, hogy ennyi idő alatt is sikerült még egy családot találni.

Milyen segítséget kaptok a mentortanáraitoktól?

Bea: A segítsége nagyon fontos, főként az első hetekben elengedhetetlen. Bármilyen probléma van, fordulhatok a mentortanáromhoz, Pitó Katalinhoz, ő mindig megoldja, olyan eset még nem volt, hogy megoldást ne talált volna rá; nagy biztonságot jelent számomra. A mi iskolánkban mentor diák is segít, Sulák Martina, akivel egy szobában lakom a kollégiumban, így jó barátság alakult ki közöttünk. Nagy támasz ő is. ●

„Az első hét után rájöttem, megérte jelentkezni és eljönni, hogy megismerjem a világot és benne saját magamat is. Amikor távol vagyok mindattól, amit eddig megszokottam, természetesnek, néha unalmasnak és kiábrándítóan találtam, akkor eszmélek rá mennyire fontos is nekem, értékes, létfontosságú, egyedi. A sajátom...” BÍRÓ BEÁTA, 16 éves, Magyarország

A Comenius egyéni diákmobilitás programról további részleteket talál a www.tka.hu honlapon. Ha beleolvasna az ösztöndíjasok blogjaiba, megteheti a következő címeken: <http://mosoly-volgy.webnode.hu/> <http://negyedev.blog.hu/>

Az interjút készítette: FINTÁNE HÍDY RÉKA

Magabiztosabbá váltam a tanári katedrán

Tanítási gyakorlat Németországban

Stück Europa in Westerstede

RACHE Laura Cuesta Leal und Borbála Balogh unterrichten am Gymnasium

prachensiss-Comenius-sollen sie den das freie möglichen. sind von ern begeis-

ORRMANN

„Es ist ein Kl- die Nordde- ein sollen“, sagt ta. In Westerstede hatte Maria- geitert, ergänzt Letzt. Die Spa-

„Hallo“ sagen Laura Cuesta Leal und Borbála Balogh (von links) auf Ungarisch. Den Schülern helfen sie bei sprachlichen Problemen gerne weiter (ovivius Bild).

COMENIUS
közoktatás

Hogyan lettél Comenius tanárasszisztens?

A Comenius tanárasszisztensi programról még második egyetemistaként hallottam az egyik barátnőmtől, aki angol-francia szakosként Franciaországban töltött fél évet Comenius ösztöndíjasként. Akkoriban még nem érdekelt annyira egy külföldi tanítási gyakorlat lehetősége, de végzős hallgatóként egyre inkább vonzani kezdett, hiszen angol-német szakosként kihívásként gondoltam egy külföldi tanítás lehetőségére. Jelentkezésem másik oka a módszertani repertoárom bővítése volt. Mindenképpen szerettem volna a két idegen nyelvet aktívan használni a célországban. Utólag nagyon örülök, hogy a terveim megvalósultak, mivel Észak-Németországba kerültem, ahol Westerstede-ben, egy kisváros gimnáziumában taníthattam angol 3 hónapon keresztül.

Befolyásolta a beilleszkedés, hogy egy viszonylag kisebb közösség egyetlen külföldi pedagógusaként dolgoztál?

A koordinátorom mérhetetlen segítőkészségének köszönhetően a beilleszkedés szinte azonnal és zökkenőmentesen zajlott. Már hónapokkal az érkezésem előtt felvette velem a kapcsolatot, segített szállást keresni, ami egy idegen országban interneten keresztül rendkívül nehézkes lett volna. A beilleszkedésem szempontjából az segített leginkább, hogy a diáksággal, illetve néhány tanárral nem az iskolában találkoztam először, hanem egyenesen egy berlini tanulmányi kirándulás kellős közepébe csöppentem. Itt megismerkedtem a kísérő tanárokkal, illetve tanárasszisztens kolléganőmmel, aki spanyol anyanyelvűként spanyolt tanított a gimnáziumban. Az első iskolai napon a koordinátorom végigvezetett a campuson, bemutatott az intézmény vezetőségének és az egész tanári karnak. Mind a koordinátoromtól, mind az iskola vezetőségétől szabad kezet kaptam az osztályok és a délutáni foglalkozások kiválasztásában.

Hogyan folyt a szakmai munka?

Előre megbeszéltük, hogy melyik fejezet anyagát fogom tanítani, és a tanóraterveket minden óra előtt e-mailben elküldtem a felelős pedagógusnak. Újdonság volt számomra, hogy a gimnáziumban nincsenek szintek alapján szétszított csoportok, hanem az egész

osztály együtt tanul idegen nyelveket. A tanítási óra 90 perces, így ez is kihívás elé állított. Igyekeztem a modern technikai eszközöket is alkalmazni a tanítás során, amire az iskola felszereltsége lehetővé is adott.

Milyen új tudással gazdagodtál?

Sikerült megvalósítanom a pályázat elkészítése során kitűzött célokat. Mindenképpen több tapasztalatot szereztem és sokkal magabiztosabbá váltam a tanári katedrán. Javult az időbeosztásom, amivel gyakorló tanárként nagyon sokat küzdöttem. Módszertani szempontból főleg a játékfilm-feldolgozás alkalmával fedeztem fel új feladatokat, módszereket. A mentortanáraim élvezték a megfigyelő tanári pozíciót, mivel saját bevallásuk szerint ők is új módszereket tanultak tőlem, főleg a technikai eszközök (internet, projektor) tanórai alkalmazása terén. Nyelvtudásom fejlesztésére nagy hatással volt a két nyelv egyidejű használata.

Mi a legkedvesebb élményed?

Három hónap nyilván csak „belekóstolást” jelent egy külföldi tanítási, módszertani kultúrába, mégis nagyon örülök, hogy kipróbálhattam magam tanárként idegen nyelvi környezetben. Legkedvesebb pillanataim egyértelműen a visszajelzések olvasgatása közben voltak. Megkértem a diákjaimat, hogy írjanak pár szót arról, hogy milyenek találták a közös óráinkat. Hihetetlen önbizalommal és megnyugvással töltött el a tudat, hogy nem hiába dolgoztam, hiszen a visszajelzések alapján a munkám nem csak nekem jelentett örömet. A legnagyobb meglepetést a délutáni fakultációk sokszínűsége és a diákok foglalkozások iránti lelkesedése jelentette. Mivel Erasmus diákként egy amatőr német szintársulat tagjává váltam, lehetőségem nyílt a színházzal kapcsolatos tapasztalataimat a tanítás terén Comenius asszisztensként is kamatoztatni. Talán ezeket a délutáni fakultációkat élveztem a legjobban: bemelegítő gyakorlatokat tartottam a kicsiknek, és belefolytam a nagyoknál a díszlettervezésbe. ●

Az interjút készítette: SZILÁGYI RÓBERT

A nyelvtudás kincs

Konferencia a többnyelvűségről Cipruson

Európában 10 éve mondták ki először, akkor viszont rögtön határozatban is rögzítették azt a célt, hogy az európaiak mindegyike még legalább két idegen nyelvet is tanuljon az anyanyelvén kívül. A kerek évfordulóról megemlékezve, **2012. szeptember 26-28-án** Cipruson nagyszabású konferencia keretében mutatták be, hogyan is áll mindez ma.

COMENIUS
közoktatás

A helyzet tagállamonként nagyon eltérő: ahol már eleve jó volt, ott most is biztató, ahol pedig nagy hátrányból indultak az országok, ott mostanra sem tapasztalható kiugró változás. A konferencián elhangzó egyik legszemléletesebb megállapítást Androulla Vassiliou, az oktatásügyért, kultúráért, többnyelvűségért és az ifjúságügyekért felelős európai biztos tette, aki felszólalásában a következőket mondta: „ha Európa megszűnne minden nyelven beszélni, ezzel maga Európa szűnne meg”.

A konferencián adták át a **Label of Labels díjakat** is, elismerésül az elmúlt 10 évben Európai Nyelvi Díjat nyert nyelvi programok legjobbjainak. Minden részt vevő ország egy korábbi díjazottat jelölhetett. Magyarországról a Hallatlan Alapítvány on-line jelnyelvi szótára szállt versenybe, amely végül a Magyarország legjobb projektje megtisztelő elismeréssel tért haza.

Az on-line jelnyelvi szótár segítségével bárki képes olyan alap jelnyelvi ismeretek elsajátítására, ami hidat verhet a halló és nem halló vagy nagyothalló emberek világa közé. Ha megvan a szándék, az alkalmazás nagyon egyszerű: az alapítvány honlapján rá lehet keresni a kívánt szó vagy kifejezés „video-fordítására”, azaz jelnyelvi jelentésére, és egymás után többször megnézve a videót könnyen be lehet gyakorolni az adott kifejezést jelnyelven. 2006 óta számos fejlesztés is történt, már nem csak számítógép előtt ülve használható a szótár, hanem androidos telefonokra és iPhone-ra letölthető alkalmazások is elérhetők, a jövő pedig az on-line tolmácsszolgáltatásé, jelenleg ezen dolgoznak az alapítvány munkatársai.
www.hallatlan.hu

A Label of Labels díjat 5 európai program nyerte el. Az egyik a **turizmus és vendéglátóipari ágazatban** dolgozó tanulók, gyakornokok és alkalmazottak körében segíti a beszélt nyelvi készségek fejlesztését. Egy másik a **szomszédos országok nyelvének tanulására** összpontosít, és célcsoportja igen széles: diákok, nyugdíjasok, turisták, munkanélküliek, bevándorlók és dolgozók is részt vehetnek a programban. A harmadik célja a **magas szintű szakmai nyelvhasználat előmozdítása**, ennek hatása számos európai egyetem és vállalkozás együttműködésének köszönhetően Európa-szerte érezhető. A **My language – your language** című projekt elsősorban az óvodás, általános- és középiskolás gyerekekhez szól, a nyelvtanulást kulturális programokkal, például kiállítások látogatásával kombinálják. Az ötödik díjazott a legtöbb, összesen **15 európai nyelvet lefedő projekt** (angol, francia, német, ír, görög, spanyol, baszk nyelv, szlovák, horvát, olasz, litván, holland, lengyel, román, orosz) az oktatásnak csaknem minden ágára kiterjed, célcsoportjába tanárok, diákok, dolgozók és munkanélküliek is tartoznak.

>>>

EURÓPAI NYELVI DÍJ 2012

COMENIUS
közoktatás

Míg Cipruson az elmúlt 10 év legkiemelkedőbb, korábban az Európai Nyelvi Díjat már elnyert projektjeit díjazták, addig itthon és szerte Európában ismét kiosztották az idei Európai Nyelvi Díjakat. Az idei két magyar díjazott a Studio Italia Gyakorlati módszertani továbbképzés olasztanároknak és a Semmelweis Egyetem Kórélettani Intézet Orvosi jelnyelv kommunikáció I. programja lett, a díjazottak képviselői büszkén vették át az elismerést szeptember elején a Nyelvparádé megnyitóján.

A MÓDSZERTANI ÚJÍTÓ

A nyelvoktatás elsődleges célja, hogy a tanulók képesek legyenek kommunikálni a tanult nyelven.

- **Come stai?**
- **?????**
- **Come stai? Hogi vagi?**
- **Á, én jól...és te?**
- **????**
- **És te? E tu?**
- **Oh, bene, grazie**

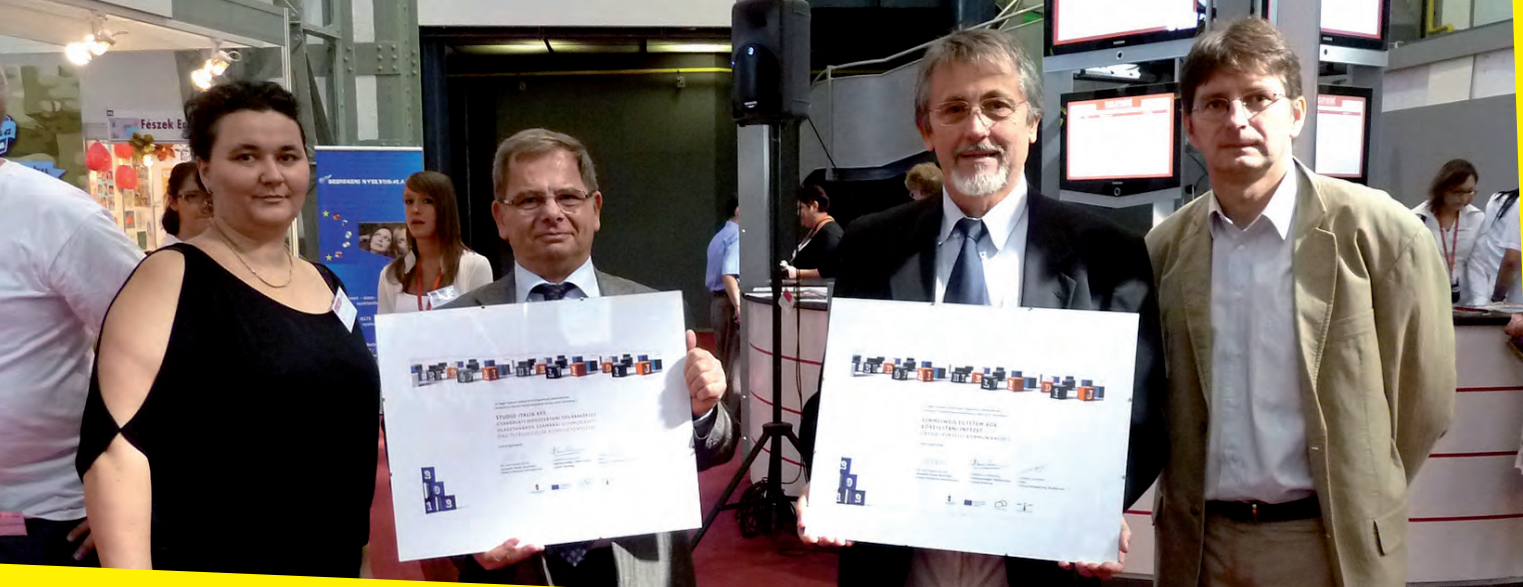
Az úgynevezett kommunikatív nyelvi kompetenciák fejlesztésére irányuló törekvések nem állítják egyszerű feladat elé a tanárokat, kiváltképp azokat nem, akik valamilyen ritkábban választott idegen nyelvet tanítanak. Rengeteg jó módszertani segédlet létezik az angol és német nyelveket oktatók számára, de a neolatin nyelveket tanítók sokszor egymásra vannak utalva, ha valami újítást szeretnének bevezetni.

A **Studio Italia** célja az volt, hogy az olasz nyelv tanításában a KER szemléletét tükröző, kommunikatív nyelvoktatás elveit valósítsa meg, miközben a módszertani eljárásokat az olasz nyelv sajátosságaihoz igazítja. Tanár-továbbképzési programja az olasz

mint neolatin nyelv sajátosságaihoz igazodva, a tanítás gyakorlati oldalára összpontosít, útmutatást ad ahhoz, hogyan válasszon a tanár megfelelő írott vagy hangzó szöveget, milyen eljárásokkal érdemes a szöveget elolvasatni, meghallgattatni, milyen tevékenységekkel lehet hatékonyan a beszédet és az írást folyamatossá, kreatívvá tenni, a nyelvtant és a lexikát tanítani, hibát javítani.

Az új módszer 2011-es bevezetését hosszú kutató és előkészítő munka előzte meg. A kifejlesztett módszer nemcsak az olasz, hanem más neolatin nyelvek sajátosságainak is megfelelő nyelvtanítást tesz lehetővé. A tanár-továbbképző program középpontjában az órai tevékenységek megtanítása áll, olyan elvek mentén, mint az önállóság, a kooperáció, az irányított és szabad, valamint a nyelvtanulást és a nyelvszajátítást is szolgáló tevékenységek egyensúlya. A módszer kedvez a differenciált oktatásnak, tartósan motiválja és sikerélményhez juttatja a diákokat és a tanárt egyaránt. A 2x60 órás, olasztanároknak szóló tanár-továbbképzési kurzust 2010-ben akkreditáltatták és 2011-ben indították újtjára. Terveik között szerepel további kurzusok megtartása nemcsak a felnőttoktatásban, hanem a közoktatásban tanító olasztanároknak is, konzultációs rendszer kialakítása azok számára, akik eredményesen elvégezték a kurzust, a magyar közoktatás előírásainak is megfelelő kurzuskönyv készítése kezdőtől a B2-es szintig, valamint a kurzus adaptálása és akkreditáltatása más neolatin nyelvszakos tanárok számára is.

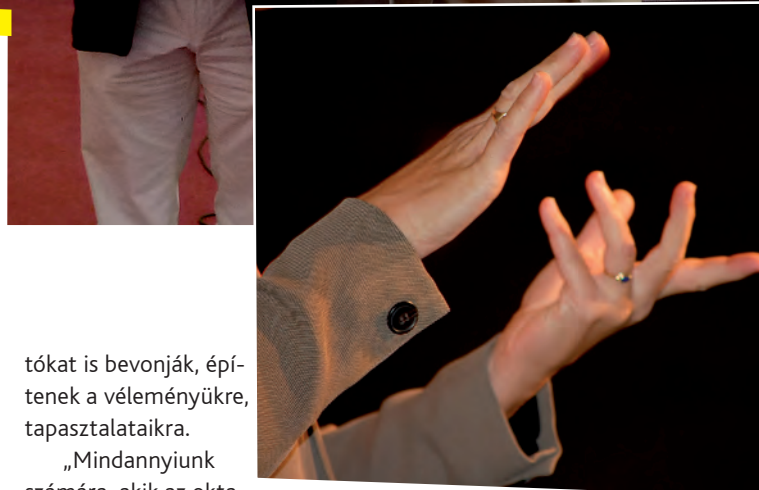
TE FÁJ MELLKAS, MIKOR KEZDŐDIK?

Ezt a kérdést teszi fel egy jelnyelven kommunikáló orvos siket betegnek, ha arra kíváncsi, hogy mikor kezdődött a mellkasi fájdalma. 2011 szeptemberétől a Semmelweis Egyetem orvostanhallgatói számára választható tantárgy lett a jelnyelv. A kurzusnak nem csak az a célja, hogy útjára indítson egy olyan orvosgenerációt, akik jelnyelvi alapismereteiknek köszönhetően akadálymentesen fel tudják venni a kapcsolatot siket betegekkel, és emellett alapismeretekkel rendelkeznek a hallássérültek társadalmáról, kultúrájáról, kommunikációjáról, hanem az is, hogy végre megszűnjön a siket és nem siket betegek közötti, sajnos sokszor meglévő ellátásbeli különbség.

Magyarországon 2009 óta a jelnyelv, azaz a siketek anyanyelve is hivatalos nyelv. Mivel a jelnyelvet használó közösség tagjait megilleti az a jog, hogy anyanyelvükön férjenek hozzá különböző szolgáltatásokhoz, pl. orvosi ellátáshoz is, így ha az orvossal nem tudnak kommunikálni, egészségügyi tolmácsszolgáltatást kell igénybe venniük. A tolmácsszolgáltatás díját 2011 januárja óta az az intézmény fizeti, ahol azt igénybe veszik, így jelen esetben az az orvosi szolgáltatást nyújtó intézmény, ahol a siket pácienset ellátják. Ezen a helyzeten kíván könnyíteni a Semmelweis Egyetem kurzusa, hiszen ha eleve olyan orvos látja el a beteget, aki alapszinten ismeri és használja a jelnyelvet, így az olyan egyszerűbb esetekben, mint amikor föl kell írni egy receptet vagy szakorvoshoz kell irányítani egy beteget, vagy az olyan szituációkban, ahol nem feltétlenül kívánatos egy tolmács jelenléte (pl. egy szülésnél), vagy vészhelyzetek esetén, amikor nincs idő megvárni a tolmácsot, teljesen elhagyható lenne a tolmácsszolgáltatás igénybe vétele, arról nem is beszélve, hogy az orvos-beteg kapcsolatban oly fontos kommunikáció is közvetlenül zajlik, nem ütközik akadályokba.

„Alapelvünk volt, hogy a vizuális kommunikáció szabályait és a jelnyelv azon szóképzését tanítsuk meg a hallgatóknak, mellyel később könnyen fel tudják venni a kapcsolatot hallássérültekkel is. Ezért különböző orvos-beteg szituációkat modelleztünk úgy, hogy lehetséges párbeszédet vázoltunk fel, melyek jelképzését megtanítottuk a hallgatóknak” – mondja Bertus Tímea, a program egyik kidolgozója és oktatója.

A kurzus nagyon népszerű az egyetemen, az első szemeszterre 100-an iratkoztak be, két lezárt szemeszter után pedig már 142 végzett hallgatóval büszkélkedhetnek, és közel 200-an ismerkedtek meg a jelnyelv alapjaival. A kurzust a hallgatók is nagyon pozitívan értékelik, a második szint kidolgozásába pedig a már végzett hallga-

tókat is bevonják, építenek a véleményükre, tapasztalataikra.

„Mindannyiunk számára, akik az oktatásban részt veszünk, a legpozitívabb érzés az, hogy a fiatalok mennyire nyitottak és befogadóak a siketekkel, jelnyelvükkel kapcsolatban. Az előítélet szikrájával sem találkozunk. Minden alkalom nagyon jó hangulatban telik. Nincs feszengés, nincs semmi zavaró tényező, ahogy mi oktatók a hétköznapijaink során tapasztaljuk. Minden alkalom egy megerősítés nekünk abban, hogy jó úton haladunk, és ezen az úton kell továbbmennünk.”

A munka folytatódik, készül az Orvosi jelnyelv kommunikáció II. tantárgy anyaga (jegyzet és DVD), melyhez a beiratkozott diákok az egyetem e-learning szolgáltatásán keresztül is hozzáférnek. A képzést bevezetnék a fogorvosi és a gyógyszerész karokon is, a cél az, hogy Magyarország minden orvosi egyetemén elérhető legyen, illetve minden, az egészségüghöz kapcsolódó szakma (védőnő, ápoló, ápolónő, mentő ápoló stb.) dolgozói számára is tanfolyam keretében elérhető legyen. ●

SZABÓ CSILLA

A jelnyelv nyelvtani szabályai, mondat szerkesztése, nyelvtana eltér a hangzó nyelv nyelvtani szabályaitól, így a címben feltett kérdés jól szemlélteti a nyelvtani, szórendi, ragozásbeli különbségeket.

Erasmus

Az Erasmus negyedszázados fennállása alkalmából ősszel is folytatódott a volt ösztöndíjásokkal készített interjúsorozatunk. Arra voltunk kíváncsiak, mit adott nekik a program, milyen élmények érték őket, és mi történt velük azóta.

Hogyan jutott eszedbe, hogy Erasmus ösztöndíjra pályázz?

„Az Erasmus szervezett keretek között ad lehetőséget egy másik kultúra, iskola, nyelv megismerésére. Rengeteg előnyben van részsünk pl. egy egyszerű munkavállalóhoz képest, sokkal könnyebb a beilleszkedés. A franciaországi tartózkodásom jó lehetőséget kínált, hogy javítsam a francia nyelvtudásomat is. Volt személyes ok is, a férjem, aki francia, és akkor már 2 éve távkapcsolatban éltünk. Ő korábban Leonardo ösztöndíjjal volt Magyarországon, így ismerkedtünk meg. Az Erasmus ösztöndíjnak köszönhetően újra egy városban lehettünk egy fél évig, ennek nagy szerepe volt abban, hogy fennmaradt a kapcsolatunk.”

KADA ÁGNES, *Európai Parlament - szomszédságpolitika • Erasmus ösztöndíj • Párizs*

Érték-e váratlan dolgok, meglepetések a kintléted során?

„Mielőtt kimentem, nem tudtam, hogy mire is számíthatok. Azzal tisztában voltam, hogy egy teljesen más világba, kultúrába fogok beleszállni, azonban arra nem voltam felkészülve, hogy egy ennyire izgalmas és teljesen más élet tárul majd elém. Ami meglepetésként ért, hogy a török nyelv könnyen tanulható, elsajátítható főleg a magyarok számára.”

SZIGETHY ESZTER, *grafikus, „A megmentő bárka” című művével elnyerte az ENSZ, Cseppről-csepre elnevezéssel kiírt nemzetközi kommunikációs verseny ifjúsági díját • Erasmus ösztöndíj • Trabzon*

Mivel gazdagodott a szakmai tudásod és a személyiséged?

„Megtanultam alapszinten olaszul, mert muszáj volt. Megtanultam főzni, és úgy érzem, a körülmények hatására sokkal rugalmasabb, nyitottabb lettem. Sok új dolgot tanultam az egyetemen filmtörténetről, videóvágásról, ami korábban is érdekelt, és sok barátot szereztem.”

CZENE MÁRTA, *Barcsay díjas festőművész • Erasmus ösztöndíj • Milánó*

miniatúrák

Mennyire volt módod megismerkedni a helyi szokásokkal?

„Mivel a barátaim többsége helybéli volt, ezért azt hiszem, jóval többet ismertem meg az életfelfogásukból. Mindenkinek, akit nem csak a bulik érdekelnek, azt tudom javasolni, hogy próbáljon minél előbb barátságokat kötni az ott élőkkel, így életre szóló élményekkel és barátságokkal gazdagodhat. Én idén már másodszor térek vissza Szicíliába.”

UGHY SZABINA, *író, költő* •
Erasmus ösztöndíj • Szicília

Hogyan tudod hasznosítani külföldi tapasztalataidat a jelenlegi munkádban?

„A nemzetközi kapcsolatok, országok közötti projektek mind a mai napig fontos szerepet játszanak a munkámban. A más kultúrák iránti érdeklődést és a külföldiekkel történő együttműködést egyértelműen a kinti tapasztalatok alapozták meg. A megismert építészeti gondolatok beépültek saját munkamódszerembe, és sikeresen gazdagították azt. Egy ennyire globalizálódott szakmában, mint az építészet, úgy vélem, nélkülözhetetlen a minél szélesebb körű tapasztalatszerzés, melyre a külföldi tanulmányok nagyon jó lehetőséget adnak.”

SENTIRMAI TAMÁS, *építész,*
a portugál építészet tisztelője, kutatója •
Erasmus ösztöndíj • Lille

Mit tanácsolsz a leendő ösztöndíjasoknak?

„Éljék át az egészet, ne stresszeljenek az itthoni egyetemi előmenetelükön. Az ottani élményeket semmi nem pótolhatja, nem érdemes bármit is kihagyni. Rögtön az elején bátran ismerkedjenek, keveredjenek, szervezzenek házibulit, menjenek át egymáshoz. Ne csak magyarokkal barátkozzanak, sőt! Ugyanakkor ismertessék meg a többiekkel azt, ami Magyarországon szép. Egy nemzeti ételeket bemutató közös vacsora nagyon jó alkalom kezdésnek – Gironában mindenki imádta a magyar kaját.”

MOHAY BENEDEK, *sportriporter MTVA Telesport* •
Erasmus ösztöndíj • Girona

Melyik a legkedvesebb Erasmus által inspirált saját alkotásod?

„Egy festménysorozatot készítettem. Rómában az egyik legjobb barátom lett Brigi, aki jogra járt és szintén Erasmus ösztöndíjas volt. Az ő karakterét használtam fel a város, saját személyes tereink és a Nő viszonyának ábrázolására. A képekből később, 2009 júniusában önálló kiállításom nyílt az Újpesti Galériában.”

FARKAS KATA, *grafikus, alapító tagja az 1nem – Művészettel a Nemek Közti Egyenlőségért Alapítványnak* • Erasmus ösztöndíj • Róma

Az interjúkat készítette:
PAULIK LÍVIA, BEREGI BETTINA
és HLAIVATY ILDIKÓ
(Szerkesztette: PAULIK LÍVIA)

A teljes interjúk a www.erasmuszabadegetem.hu, és a www.facebook.com/Erasmus.osztodijjal.Europaban oldalakon olvashatóak.

Rethinking education – Az oktatás újragondolása

EAIE 2012 | DUBLIN
11-14 SEPTEMBER
RETHINKING EDUCATION
RESHAPING ECONOMIES

EAIE, Dublin, 2012

Európában a 80-as évek végén a felsőoktatás egyik kulcskérdése a nemzetközivé válás volt. Komoly lépések születtek ennek a célnak a megvalósítására – hogy csak kettőt emeljünk ki, 1987-ben kezdődött az Erasmus program, és 1989-ben jött létre a European Association for International Education, azaz EAIE, a nemzetközi oktatás szolgálatában álló európai egyesület.

Az egyesület évente más-más, nagy oktatási múlttal rendelkező európai városban rendez meg oktatási kiállítással egybekötött konferenciáját. A konferenciák fő célja a felsőoktatás nemzetközivé válásának támogatása – minden évben más-más hangsúlyokkal. A dublini konferencia jelszava az oktatási kérdések újragondolását, a gazdaságosság újraformálását tűzte ki célul.

Az egyesület európai, a konferencia azonban biztosítja az Európán kívüli intézmények, előadók, kiállítók részvételét, teljessé téve a felsőoktatásnak az egész világra kiterjedő nemzetközi kapcsolatrendszerét.

Az idei évben már több mint 4000 résztvevője volt a konferenciának: 81 országból érkeztek felsőoktatási vezetők, döntéshozók, nemzetközi oktatási programok menedzserei, oktatók, kutatók, nemzetközi irodák munkatársai, programkoordinátorok. A fő témák 10 szakmai szekció és hat speciális terület köré csoportosíthatók, ezen belül 125 szekcióelőadás, 31 workshop, 22 poszterelőadás, 8 egyetemi látogatás, 140 kiállító és számos hálózati program lehetőségeiből lehetett válogatni.

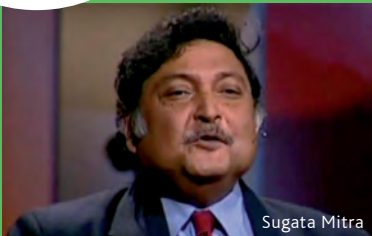
Az előadások, workshopok biztosították, hogy a résztvevők megismerjék a felsőoktatás legfontosabb várható változásait, a fejlődési trendeket, a legújabb kihívásokat és egyes területek jó gyakorlatait, eredményeit. Ilyen méretű konferencián komoly siker, ha valaki előadás tartására kap lehetőséget. Mindig büszkék vagyunk a magyar előadókra. Az idei évben Bélik Márton, az ELTE Nemzetközi Képzési és Mobilitási Osztályának vezetője tartott előadást intézményének jó gyakorlatáról az „Erasmus személyzeti mobilitási hetek” szekcióban.

A konferencia számtalan lehetőséget biztosít a személyes találkozókra – ezeken keresztül valósulhat meg a meglévő partnerkapcsolatok értékelése, kibővítése, új kapcsolatok teremtése, új programokban való részvétel előkészítése. Ez a konferencia egyik legjelentősebb hozadéka, egy-egy ilyen tárgyalás több évre szóló együttműködést, eredményt hozhat. Ezért különösen fontos, hogy legyen egy, a magyar felsőoktatás legalább egy részét képviselő stand, ahol nem csak oktatási kínálatunkat, országunkat tudjuk be-

ECCE Mundus szemináriumok

Kapcsolatépítés és képzés az EU-n kívüli mobilitásról

ECCE
MUNDUS

Sugata Mitra

Caroline Casey

mutatni, hanem helyet, időt biztosíthatunk a találkozókra is.

Kilenc magyar felsőoktatási intézmény hozta létre azt a konzorciumot, mely évek óta Study in Hungary néven jelenik meg az EAIE-n. A Corvinus, a BME, a BGF, az ELTE, a Kodolányi, az Óbudai Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem, a Széchenyi Egyetem és a Szent István Egyetem csapatához az idén csatlakozott a Nemzeti Közzolgálati Egyetem is.

A Study in Hungary stand – ahogy a korábbi években is – komoly segítséget kapott a magyar nagykövetségtől. A konzorcium által szervezett magyar fogadást személyesen Magyarics Tamás írországi magyar nagykövet nyitotta meg. Beszédében hangsúlyozta a felsőoktatás nemzetköziesedésének fontosságát, mindazon programok és fejlesztések jelentőségét, melyek lehetővé teszik a magyar felsőoktatás valamennyi szereplőjének külföldi megjelenését, valamint Magyarország nyitottságát a külföldi hallgatók, oktatók, kutatók fogadására.

Az EAIE konferenciák nyitó- és zárónepségén az oktatáshoz kapcsolódó jeles személyektől hallhatunk előadásokat.

Dublinban *Sugata Mitra* beszélt arról az izgalmas kísérletről, hogy mit tehetünk az elmaradott országokban élő szegény sorsú gyermekek képzéséért, *Caroline Casey* pedig a fizikai hátránnyal élő emberek és a társadalom kapcsolatának újragondolását elemezte.

A jövő évi EAIE konferencia Isztambulban lesz, a globális partnerkapcsolatok jövője témakör köré csoportosítva. Bízunk a további eredményes magyar részvételben. ●

DUDÁS MÁRIA

2012. október 15-16-án Budapesten indult el egy szemináriumsorozat, melynek célja, hogy kinyissa a kaput a felsőoktatási intézmények előtt az Erasmus Mundus programban.

A következő szemináriumok állomásai:

2012. december 3–4. Bécs,

2013. február 28 – március 1. Pozsony.

Az ECCE Mundus (Enhancing Cross-regional Cooperation in Erasmus Mundus) projekt 2011-ben indult három nemzeti iroda kezdeményezéséeként. Az osztrák ÖAD és a szlovák SAAIC partnerségével, a Tempus Közalapítvány koordinálásával létrejött projektet az Európai Bizottság az Erasmus Mundus programon keresztül támogatja. Az együttműködés

nem újkeletű, ezt megelőzően már számos kezdeményezésben vett részt a három iroda, ilyen például az EMAP (Erasmus Mundus Active Participation) első és második szakasza, valamint az ASEMUNDUS és az EuroAsia.net.

Mindegyik projekt azon a felismerésen alapul, hogy egyrészt növelni kell az európai, különösen az új tagállamok felsőoktatási intézményeinek részvételét az Európai Unió legnagyobb nemzetközi felsőoktatási programjában. Másrészt mind az európai uniós régiókon belül, mind az egyes EU-n kívüli régiókkal szorosabb együttműködést kell kialakítani.

Az ECCE Mundus egyfajta választ kívánt adni az EU-n túlmutató Európai Felsőoktatási Térség (EHEA) 29-ről 47 tagállamra való bővítésére is azzal, hogy elsősorban olyan országokra koncentrált, amelyek ugyan az EU-n kívül vannak, de felsőoktatásuk szorosan kötődik az EU-hoz a bolognai folyamaton és a Tempus programon keresztül. A konzorcium részvételi felhívásra több mint száz felsőoktatási intézmény jelentkezett 14 országból a Nyugat-Balkánról, Kelet-Európából és Közép-Ázsiából. A projekt a szeminárium résztvevőinek támogatást nyújt az utazási és szállásköltségekhez.

Az ECCE Mundus szemináriumok két célt szolgálnak: kapcsolatépítési lehetőséget nyújtanak az osztrák, szlovák és magyar egyetemeknek és főiskoláknak, valamint képzést nyújtanak az EU-n kívüli országokkal történő mobilitás szervezéséről és a közös képzések létrehozásáról, menedzsmentjéről. Ezekkel a célkitűzésekkel a

Az Erasmus Mundus program az Unió zászlóshajó programja a nemzetközi felsőoktatási együttműködésben. Első alprogramja kiváló közös képzéseket támogat mester- és doktori szinten, valamint ösztöndíjakat nyújt kiemelkedően tehetséges hallgatóknak ezek elvégzéséhez. Második alprogramja az Erasmushoz hasonló hallgatói, oktatói és személyzeti mobilitást támogat a világ több országával, míg a harmadik alprogramban olyan projekteket lehet létrehozni, melyek az európai felsőoktatás vonzerejét növelik. A program második és harmadik alprogramjában 2013 áprilisáig lehet pályázni a felhívás november végi megjelenését követően. Első alprogramja már csak az új, 2014-től induló közösségi programban lesz elérhető. További információk a www.erasmusmundus.hu oldalon találhatóak.

>>>

projekt csatlakozik a bolognai folyamat, valamint az Európai Unió „Oktatás és képzés 2020” stratégiájához, hiszen a mobilitásban résztvevők számának, az EHEA vonzerejének növelése éppúgy, mint a mobilitás akadályainak lebontása prioritást élvez 2020-ig.

A budapesti ECCE Mundus szemináriumon a résztvevők megismerhették az osztrák, szlovák és magyar egyetemek részvételével létrejött projektek tapasztalatait, képzést kaphattak a pályázatírással és a közös képzések menedzsmentjével, valamint a közös curriculumok létrehozásával kapcsolatban, valamint bepillantást nyerhettek az Egész életen át tartó tanulás programot, valamint az Erasmus Mundus, Tempus és számos kisebb, uniós nemzetközi programot integráló, 2014-től induló új programba, amely jelenleg az Erasmus for All (Erasmus mindenkinek) nevet viseli. ●

DOBOS GÁBOR

A Tempus az egyik legrégebbi, 1990-ben indult közösségi program, melynek célja, hogy támogatást nyújtson az Európai Unió szomszédos partnerországai számára a felsőoktatási intézményeik és rendszereik modernizálásához. A program jelenleg a negyedik szakaszát éli, évi 70 millió eurós költségvetéssel megközelítőleg hetven projektet támogat, amelyek az intézmények tantervi, irányítási reformjához, illetve a felsőoktatás és a társadalom különböző csoportjainak együttműködéséhez járulnak hozzá. A programról és az aktuális pályázati felhívásról bővebben honlapunkon tájékozódhat.

A szeminárium előadásait, valamint a szeminárium résztvevőinek projektötleteit, melyhez további partnereket keresnek, a www.tka.hu/eccemundus oldalon érhetik el.

SzocioTúra kreditpontokért

A **Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kara** 2011-ben indította útjára hároméves Erasmus intenzív programját. Az Interdisciplinary Training on Social Inclusion című kurzus olyan jövőbeli szakemberek számára nyújt tanulási lehetőséget, akik munkájuk során emberekkel foglalkoznak majd, embereken fognak segíteni. A projekt első állomása Budapest volt, a következő helyszín Lisszabon, azt követően pedig Brüsszel lesz. A projektben részt vevő magyar, belga, portugál, olasz, finn, török és román hallgatók nem szokványos tanulási helyzetben találták magukat ez év májusában. A program koordinátorát, **Dobos Attilát** kérdeztem az eddigi tapasztalatokról.

Kik számára jött létre ez a tíznapos kurzus?

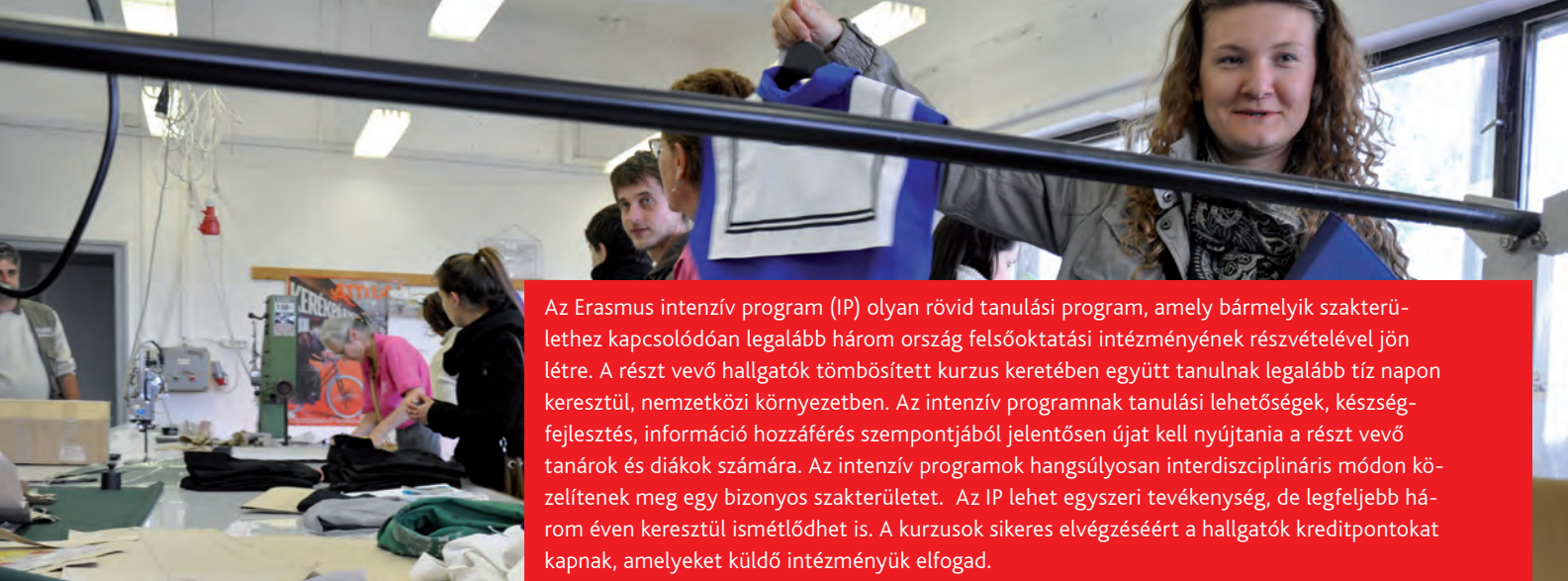
Az intenzív program résztvevői azok a hallgatók, akik szociális munkásként, egészségügyben dolgozó szakemberként és tanárként fognak dolgozni. A cél az volt, hogy a kurzus folyamán olyan kompetenciákat sajátítsanak el, amelyek segítik őket abban, hogy jövő munkájuk során érzékenyebben reagálhassanak anyagi, egészségügyi, szociális vagy kulturális okból perifériára szorult emberek, azaz kisebbségek, migránsok, szenvedélybetegek, hajléktalanok problémáira.

Mi a projekt háttere?

A projekt alapjául a 2002-ben indult Interdisciplinary Course on Intercultural Competencies (ICIC) című Erasmus tantervfejlesztési projekt szolgált. A Semmelweis Egyetem a projekt disszeminációs fázisában, 2006-ban csatlakozott a projektet működtető hálózathoz. A mostani, 2011-ben elindult intenzív program ennek a projektnek a keretén belül született tanulási modell továbbfejlesztése. Jelenleg részben régi, részben új konzorciumi tagokkal dolgozunk együtt.

Mi volt az oktatás koncepciója?

Az első héten osztálytermi keretek között dolgoztunk, de figyeltünk arra, hogy az elméleti felkészítés is interaktív formában történjen. A klasszikus frontális oktatás csak egy kis részét képezte az oktatásnak. A hallgatók workshopokon vettek részt, a tanulás részét képezte filmelemzés, esettanulmányok megbeszélése, szituációs játékok is. Mindezt nem osztálytermi keretek között zajló gyakorlati

Az Erasmus intenzív program (IP) olyan rövid tanulási program, amely bármelyik szakterülethez kapcsolódóan legalább három ország felsőoktatási intézményének részvételével jön létre. A részt vevő hallgatók tömbösített kurzus keretében együtt tanulnak legalább tíz napon keresztül, nemzetközi környezetben. Az intenzív programnak tanulási lehetőségek, készségfejlesztés, információ hozzáférés szempontjából jelentősen újat kell nyújtania a részt vevő tanárok és diákok számára. Az intenzív programok hangsúlyosan interdiszciplináris módon közelítenek meg egy bizonyos szakterületet. Az IP lehet egyszeri tevékenység, de legfeljebb három éven keresztül ismétlődhet is. A kurzusok sikeres elvégzéséért a hallgatók kreditpontokat kapnak, amelyeket küldő intézményük elfogad.

tanulás egészítette ki, a hallgatók több napon keresztül reggeltől estig terepen voltak.

Pontosan hogyan zajlott ez?

A várost, azaz Budapestet a mi szempontunkból érdekes körzetekre osztottuk fel, ezeket járták be a hallgatók hétfős kiscsoportokban. A túra előtt alapszereplőket kaptak a kerületről, valamint egy-egy helyi vezető és az oktatóink közül egy-egy tutor is csatlakozott a csoportokhoz. A helyi vezető az adott környék jó ismerője, az ő feladata a hallgatók segítése, ha például nyelvi akadályokba ütköznek, vagy nem láthatnak olyan probléma mögé, amely az adott hely természetéből fakad. A tutor a hallgatók tevékenységét figyeli, és segíti őket, ha elakadnak valahol. Vele egy nap legalább kétszer kellett konzultálniuk a hallgatóknak. A túra résztvevői a várost bemutató útitervet készítették. Természetesen nem a látnivalókat, a turisztikai érdekességeket kellett bemutatniuk, hanem az adott környezetben megfigyelhető kulturális, szociális, gazdasági különbségeket, az adott térségben megjelenő kirekesztés alakzatait. A feladat nemcsak a problémák megnevezése volt, hanem azt is be kellett mutatniuk, hogy milyen intervenciók történtek már és mit lehet még tenni a kirekesztett emberek visszatalálására és befogadására. A túráról leírást és kis térképet csináltak, bejelölték a túraútvonalat, megjelölték, hogy kikkel érdemes beszélni, milyen intézményekbe lehet látogatásokat szervezni. Ezt követően mind a négy csoport egy másik csoportnak adta át az így elkészült túratervet, és a másik csoport az alapján járta végig a körzetet.

Milyen más tanulási módszert alkalmaztatok még?

A teljes tanulási folyamatban rendkívül fontos elem a reflektivitás. A hallgatók reflexív naplót vezettek a túra során, minden nap, minden programról. Leírták, mit tanultak, mit láttak, mi volt hasznos, mi volt új, milyen elvárásaik voltak egy dologgal kapcsolatban, és mi az, amit ehhez képest megtapasztaltak. A cél az, hogy folyamatosan arra készítssük őket, hogy reflektáljanak mindarra, ami történt. A tapasztalatokat aztán közösen is megbeszéltük. További hangsúlyos módszertani eleme a projektnek a portfólió készítése, ami szintén reflexióra épülő projekt. Azt kértük a hallgatóktól, hogy a projektbe való kiválasztásuk pillanatától egészen az utolsó napig dokumentálják az összes élményüket, reflektáljanak arra, hogy mi újat, jót tanultak, mi okozott esetleg problémát. Nem egyszerű a feladat, mert csoportmunkában történik mindez, és bizony nem egyszerű, ha hét különböző országból származó diáknak kell saját élményeiből és tapasztalataiból egy közös fél órás prezentációt összegeznünk.

A program során kerültek a hallgatók olyan helyzetbe, amikor a tanult és tudatosított stratégiákat élesben kellett használniuk?

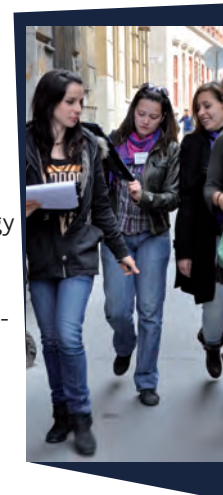
A város említett módon történő felfedezésének lényege, hogy a hallgatók valamilyen helyzethez közel tudjanak kerülni. Ha például elmennek egy hajléktalanszállóba és ott boldogulni akarnak valakivel, akkor az bizony nagyon sok, a kurzuson tanult kompetencia alkalmazását igényli. A hallgatóknak meg kell küzdeniük előítéleteikkel, fel kell függeszteniük előzetes elvárásait annak érdekében, hogy azoknak az embereknek a helyzetébe, perspektívájába képesek legyenek valamilyest behelyezkedni. Képesnek kell lenniük arra, hogy feltételezzék, nemcsak az a referenciaterület létezik, amit ők ismernek, hanem sok más egyéb is. Fel kell tudniuk függeszteni morális ítéleteiket egy ilyen látogatás során. Tehát rengeteg olyan képesség van, amelyek nélkül nem tudnak közel kerülni az adott helyzetekhez.

Mi volt a hallgatók véleménye a kurzusról?

A projekt fontos részét képezi a tevékenység folyamatos nyomon követése, kíváncsiak vagyunk a hallgatók véleményére. A résztvevők szavaival élve életre szóló élmény volt a kurzus. Talán túlzásnak tűnik, de az biztosan elmondható, hogy azok a hallgatók, akik hasonló intenzív programokban vesznek részt, egytől egyig sokkal aktívabbak nemzetközi projekteken. Most is volt két önkéntes hallgatónk, akik korábban Helsinkiben voltak egy IP-n. Ők keresik az alkalmat, hogy külföldi hallgatókkal legyenek együtt, beszélgessenek és megosszák velük véleményüket, segítsenek nekik.

Nektek, oktatóknak mi újat és hasznosat adott a program?

A tudástranzfer a legerősebb oldala egy ilyen jellegű nemzetközi együttműködésnek. Nagyon jó dolog megtapasztalni mások problémáit, örömet és problémamegoldó stratégiáit. Nagyon jó, hogy mindezt együtt csináljuk, támaszkodunk egymásra. Itt volt közel negyven ember, aki valamilyen motivációból fakadóan együttműködött egymással és együtt dolgozott azon, hogy valami igazán jól sikerüljön, és jól érezzük magunkat közben. Szerintem ez csodálatos dolog. Az emberek életében és munkájában szükség lenne több ilyen élményre, hogy többen is megtapasztalják, milyen gyümölcsöző tud lenni, ha együtt dolgozunk másokkal, elfogadjuk mások véleményét és hozzáállását, tanulnak tőlük. Nagyon jó érzés közösen összeadni valamit, ami aztán életre kel és működik. ●

Természetközeli pihenőházak nemzetközi összefogással

LEONARDO
szakképzés

A szegedi csapat és a szegedi munka

Dániában három különböző funkciót betöltő faház építése volt a feladat, amelyeket Viborg város körüli túraútvonalak mentén helyeztek el.

A Szegedi Ipari, Szolgáltató Szakképző és Általános Iskola egy korábbi sikeres projekt folytatásaként 2010-ben támogatást nyert a Tempus Közalapítványtól Leonardo partnerségek pályázattípusban. A projekt központi témája a természet, a kerékpározás és a túrázás – építőipari szempontból. A partnerek több szakmacsoportból érkező tanulói csoportjai pihenőházakat építettek a három országban. Az együttműködés részleteiről és kihívásairól a projekt hazai koordinátorát, Martincsek Zoltánt kérdeztük.

Hogyan alakult ki a nemzetközi partnerség? Miért döntöttek úgy, hogy részt vesznek a projektben?

Iskolánk korábbi nemzetközi kapcsolatait felhasználva talált rá a partnerekre: egy jénai szakközépiskolában történt látogatás alkalmával szereztünk tudomást a Berufskolleg Hennefről, akiknek volt ács és asztalos képzésük, és ők már kapcsolatban álltak a dán intézménnyel. Mivel leginkább német iskolákkal volt kapcsolatunk, szerettük volna bővíteni a kört más országokkal, és tanulóink számára is szerettük volna minél több szakmában lehetőséget biztosítani a külföldi tapasztalatszerzésre.

Hogyan tervezték meg és készítették el a faházat és a pihenőházakat?

Dániában az iskola építőipari részlegének tanára és a projekt felelőse készítette el a terveket. A faházak tervezése során figyelembe vette a tanulók kreativitását is, így az építmények belső bútorzatát ők maguk tervezhették meg. Németországban és Magyarországon a feladat bonyolultabb volt, mivel a pihenőházak egy-egy természetvédelmi területen épültek fel, így a szigorú szabályoknak minden tekintetben megfelelő építményt kellett tervezni. Szegeden ezt a városi építészeti iroda által ajánlott tervező készítette el. A kivitelezés az iskolák tanműhelyeiben történt, ahol a tanulók rendelkezésére álltak a megfelelő eszközök és szerszámok.

Németországban szintén egy fa pihenőházat építettek a város melletti víztározó partján, ami egyben egy népszerű túra- és kerékpáros útvonal állomása a Sieg Natursteig Természetvédelmi Park területén.

LEONARDO DA VINCI PARTNERSÉGEK PROJEKT

A PROJEKT CÍME: Régiók bemutatása európai építőipari tanulók részvételével

PARTNERINTÉZMÉNYEK:

- Szegedi Ipari, Szolgáltató Szakképző és Általános Iskola
- Berufskolleg Hennef, Németország (koordinátor)
- MERCANTEC, Dánia

THE FIVE HALDER

Dániában a tanulók 4 nyelven elérhető, ingyenesen letölthető applikációt is készítettek. Honnan érhető el az alkalmazás?

A tanulók közösen készítették el a Viborg környéki történelmi látnivalók, nevezetességek leírását, mely a play.google.com oldalról ingyenesen letölthető bármilyen okostelefonra (*The Five Halder* névre rákeresve). Az alkalmazás angol, dán, német és magyar nyelven is megjeleníti az információkat a várakról, illetve GPS koordináta adatokkal is ellátja a túrázni vágyókat.

Mennyire volt nehéz a diákok munkájának összehangolása? Hogyan tudtak együtt dolgozni a különböző nemzetiségű csapatok?

A nemzetközi csapatban való részvétel kezdetben szokatlan helyzetet teremtett a tanulók számára, de pár nap akklimatizálódás után a munka zavartalanul folyt. A nagy létszám miatt a munka összehangolása igazi kihívást jelentett. Egyszerre három tanár is koordinálta a tanulók munkáját, és sajnos az is előfordult, hogy nem mindenkinek jutott éppen munka az adott építési fázisban. Összességében azonban elmondható, hogy mindenki aktívan részt tudott venni a projekttermékek elkészítésében, és mindezt idegen nyelv használatával.

Mennyiben volt más pedagógiai szempontból a diákokra bízott szakmai projektfeladat, mint azok, melyekkel itthon találkozhatnak?

A legnagyobb különbség a nemzetközi környezet volt. Ilyen környezetben a tanulók is és a tanárok is fokozott figyelemmel, de mégis rugalmasan állnak a feladathoz. A munkafolyamatok pontos magyarázata és bemutatása alapvető fontossággal bírt. Mivel iskolai környezetben ritkán adódik lehetőség egy ilyen nagy volumenű projekt elkészítésére, a tanulók és a tanárok is szakmai tudásuk legjavát nyújtották a projektek kivitelezései során. A magyar tanulók Dániában itthon nem használt anyagokkal dolgozhattak és új technikákat leshettek el a kinti oktatóktól, Németországban pedig a precizitás fontosságát sajátíthatták el. A feladatok során a csapatmunkára való képességük is erősödött.

Szegeden, a Kálvária téren egy fa pihenőházat készítettek, mely a városból kiinduló és oda érkező kerékpárútvonalak mentén pihenőhelyként szolgál a túrára induló kerékpárosoknak és a városban közlekedőknek egyaránt.

A projekt és annak résztvevői a szegedi pihenőház elkészítésével a várost is „megajándékozták”. Hogyan fogadták a lakók, az önkormányzat? Nehéz volt az építéssel kapcsolatos adminisztráció?

A kezdeti ötletbörze során gondot jelentett a pihenőház végleges helyének biztosítása. A Kálvária tér természetvédelmi terület, így ott csak engedéllyel lehetett bárminemű építményt felállítani. A következő gondot a tér jövőbeli revitalizálása jelentette, hiszen a pihenőháznak illeszkednie kellett a tér majdani látképébe. Az előkészítés során sok adminisztrációs problémát kellett megoldani, de szerencsére az iskola vezetősége minden téren támogatta a pihenőház elkészültét, és a helyi önkormányzati képviselők is kiálltak a projekt mellett. Az ünnepélyes átadáson az érdeklődő helyiek is részt vettek, ahol több információt kaphattak a pihenőhárról. Az átadásról megjelent internetes újságcikkek fórumaiban a visszajelzések vegyes képet tükröznek, ám az iskolába visszajutó nem hivatalos információk igen biztatóak.

Követik a Szegeden felépült pihenőház sorsát? Használják-e azóta a helybeliek? Milyen állapotban van?

Az iskola vállalta a pihenőház rendszeres karbantartását. A festést a szakképzett tanulók végzik, míg a kisebb munkákat az iskola egy-egy osztálya vállalhatja magára egy készülőben lévő *Fogadj örökre* program keretében. A helybeliek szívesen veszik igénybe a pihenőházat eredeti funkciójához híven. Mivel az építmény az iskola sikeres pályázatainak egyik leglátványosabb eleme, így mindenki igen nagy gondot fordít annak állagmegővására és használatára is. A projektet sikeresen tudtuk összehangolni a Határtalanul! programmal, aminek keretében a csíkszeredai Kós Károly Építőipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző kőműves tanulói készítették el a pihenőház macskaköves burkolatát. ●

TÓTH CSENGE

Andragógus kalandozások Portugáliában

GRUNDTVIG
felnőttoktatás

2012 januárjától három hónapot töltöttem a Grundtvig látogatások és cserék program keretein belül Portugáliában. Miután 2011-ben végeztem andragógusként Szegeden, tanulmányaim folytatása előtt szerettem volna megismerkedni egy másik ország felnőttképzési rendszerével. A pályázati lehetőség rögtön felkeltette érdeklődésemet, hiszen a külföldi terepen szerzett tapasztalat remekül kiegészíti tanulmányaimat, és felkészít a munkaerőpiac elvárásainak való megfelelésre.

Hosszas keresgélés után sikerült rátalálnom egy olyan fogadószervezetre, akikkel az első perctől kezdve nagyon könnyen ment a kommunikáció, és számomra a legérdekesebb és leghasznosabb munkatervet készítették el. A választás utólag is nagyon jónak bizonyult.

Az *Escola Secundária do Castelo da Maia* elsősorban középiskolaként működik, ám a tavalyi évben elkezdődött a felnőttképzés is, ahol a másfél éves kurzus alatt a cél az általános műveltség fejlesztése, valamint felkészítés a továbbtanulásra. A kint töltött három hónap alatt elsősorban órákat látogattam. Ilyenkor a tanárok új módszereivel ismerkedtem, illetve próbáltam minél jobban beleolvadni a csoportba. Első és legfontosabb tapasztalatom az volt, hogy a különböző órák összefüggésben voltak egymással. A pedagógusok mindig tudták, hogy kollégájuk éppen hol tart egy téma tárgyalásánál, és kapcsolódtak egymáshoz, így segítve egymás és a tanulók munkáját is. Az iskola tanárai izgalmas eszközökkel érték el, hogy az esti tagozaton tanuló felnőttek maximális figyelemmel tudjanak koncentrálni a tanultakra. Az új ismeretek elsajátítása egyéni kutatásokkal, interjúk készítésével, gyakori csoportmunkával zajlott, és olyan szemléltető eszközöket használtak, mint például a témához

kapcsolódó tipikus 20. századi portugál ház makettje, melynek készítésében a tanulók és én magam is részt vettem.

Órákat is tartottam a felnőtt tanulóknak, ahol az aktuális tananyagot a hagyományostól eltérő megközelítésből dolgoztam fel. A tipikus portugál ház felépítésének tárgyalásakor bemutattam a ház részeit mint szimbólumokat és jelentésüket a különböző korokban. Természetesen a magyar kultúra népszerűsítése is a feladatom volt. Szerveztem két magyar estet is, ahol a gasztronómiai, turisztikai, irodalmi, képzőművészeti vagy éppen zenei jellemzőkkel ismerttettem meg az osztályomat.

A szakmai munka keretén belül a portugál és magyar felnőttképzés elméleti kérdéseinek összehasonlítására is sor került. Feldolgoztuk a két ország oktatási rendszerének, akkreditációjának rendszerét, erősségeit és gyengeségeit, fókuszba állítottuk az analfabetizmust is.

Látogatásom utolsó hetében találkozhattam spanyol, lengyel, finn, török, görög gyakornokokkal és asszisztensekkel. Az ötnapos portói találkozó alkalmával megismerkedtünk egymás felnőttképzési rendszerével, gasztronómiájával, kultúrájával. Izgalmas program volt a közös városnézés és a hozzá kapcsolódó ügyességi feladatok teljesítése. Nagy örömmel részt vehettem a feladatok koordinálásban, a kulturális épületek bemutatásában, és előadást is tarthattam.

Visszatérésem után a megszerzett ismereteimet elsősorban az *Életen át!* Fiatal Andragógusok Közhasznú Egyesületében kamatoztattam külügyi referensként. A szerzett ismereteken túl az új barátok, szakmai kapcsolatok jelentik a program legnagyobb hozadékát. Itthonról is ápolom a kapcsolatot a kint szerzett új ismerősökkel, tapasztalatot cserélünk, új jó gyakorlatokat gyűjtök, hogy a szakmai fejlődésem hazai környezetben is folytatódjon. ●

KISS NIKOLETT

Itt Magyarország! –Madridban

GRUNDTVIG
felnőttoktatás

Ki akar magyarul tanulni Madridban??? Nem tudom, hányszor tették fel nekem ezt a kérdést, amikor itthon elmeséltem, hogy az elmúlt tanévben magyart tanítottam egy madridi nyelviskolában. Szerencsére a spanyol fővárosban is vannak a magyar nyelv és kultúra iránt érdeklődők, nem is kevesen. Mindenkinek megvan a saját motivációja a tanuláshoz: magyar származás, magyar házastárs vagy barát, kíváncsiság az indoeurópai nyelvektől eltérő logikájú nyelv iránt, vagy egy felejthetetlen magyarországi utazás.

Német-kommunikáció és magyar mint idegen nyelv szakos bölcsészként végeztem el az egyetemet. Hat évvel ezelőtt, amikor Erasmus ösztöndíjként megismertem Madridot, nem gondoltam volna, hogy még egyszer lehetőségem lesz hosszabb időt eltölteni ebben a nagyszerű városban. Valahogy nagyon távolinak tűnt Spanyolország. Aztán egyszer csak megkerestek az egyetemi tanulmányaim alatt hospitálási helyszíneként szolgáló *Escuela Oficial de Idiomas* nyelviskola központtól, hogy Grundtvig asszisztensként szívesen fogadnának a 2011/2012-es tanévre.

Amikor értesültem az ösztöndíj elnyeréséről, elkezdtem felkészülni a kint rám váró feladatokra. Az *Escuela Oficial de Idiomas* Madrid legnagyobb nyelviskolája, közel tízezer diákja van. A magyar nyelvi tanszékvezető arra kért, hogy az óráimon különös hangsúlyt kapjon a magyar fonetika és a kommunikációs készségek fejlesztése.

Az előző évek tanítási tapasztalataiból tudtam, hogy ezek nagyon fontos területei a nyelvtanításnak, mégis kevés idő jut rá egy általános nyelvtanfolyam keretein belül. A madridi nyelviskola eleve hosszú (105 perces) tanórái után a tanulók többsége ott maradt az én fakultatív óráimon is. Ez annál inkább is értékelendő, mert a három évfolyamban magyarul tanulók szinte mindannyian olyan felnőttek voltak, akik munka mellett szántak időt a nyelvtanulásra. Ezeket a késő esti órákat (egyes napokon háromnegyed tízkor ért véget az óra) igyekeztem színessé, játékosabbá tenni. A magyar kiejtést például a legkülönbözőbb gyakorlatokkal (artikulációs torna, hallás utáni szövegértés, diktálás, memóriajátékok) próbáltam elsajátíttatni a felnőtt tanulókkal, akik örömmel vettek részt ezeken a foglalkozásokon. Jóleső érzés volt megtapasztalni, hogy minden magyar kultúrával kapcsolatos információra rendkívül nyitottak voltak.

Két év budapesti nyelviskolában való tanítás után a Grundtvig asszisztensi ösztöndíjprogramban szerzett tapasztalatok nagyban hozzájárultak a szakmai fejlődésemhez. Úgy érzem, hogy ha izolált nyelvi környezetben sikerült a szakmai célkitűzéseimet megvalósítani, akkor itthon, a magyar környezetnek köszönhetően a tanítás még hatékonyabb lehet. Külföldön tanítani a magyar nyelvet még nagyobb kihívás, mint itthoni, célnyelvi környezetben, hiszen távol Magyarországtól csak a nyelvóra jelenti a magyar nyelvi és kulturális közeget.

Hiányzik Madrid. Szeretnék még turistaként visszamenni és bejárni az ország többi részét is. Spanyolország gyönyörű! Nekem pedig, azt hiszem, sikerült felkeltenem a spanyol diákjaim érdeklődését Magyarországra, amire némi bizonyíték, hogy nyáron több volt tanítványommal találkoztam Budapesten, akik itt töltötték nyári szabadságukat. Azóta is levelezésben vagyok szinte mindegyikükkel, és remélem, hogy a szakmai és baráti kapcsolatok a jövőben is megmaradnak közöttünk. ●

*Ki akar magyarul tanulni
Madridban???*

BOGNÁR SAROLT

A legjobb testvérvárosi gyakorlat

Az ajaki Nemzetközi Lakodalmas és Hagyományőrző Fesztivál több programból álló rendezvénysorozat, melynek célja a testvértelépülések találkozója, tapasztalatszerzés, a régi szokások felelevenítése, továbbá a népművészeti hagyományok megismertetése. Fontos szerep jut a gasztronómiának is. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében méltán híres ajaki lakodalmas töltött káposzta és a menyasszonypogácsa mellett más jellegzetes ételkülönlegességeket is megtekinthetnek és megkóstolhatnak a látogatók.

Negyedik alkalommal hirdette meg a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége **A legjobb önkormányzati gyakorlat felhívást**, melyhez idén a Tempus Közalapítvány keretében működő **Európa a polgárokért** program nemzeti információs pontja is kapcsolódott. A felhívás célja a legjobb önkormányzati gyakorlatok feltérképezése és megismertetése az ország más önkormányzataival, később a nemzetközi szakmai közélettel is. A legjobb gyakorlatot megvalósító önkormányzatok olyan hivatalos elismerésben is részesülnek, amely az önkormányzati dolgozók és helyi lakosok büszkesége lesz.

Idén négy kategóriában keresik a legkiemelkedőbb példákat, melyek közül a legjobb testvérvárosi gyakorlatokat az Európa a polgárokért program által támogatott projektek közül választottuk ki. A négy jelölt mindegyikét érdemes megismerni, hiszen valamennyi különleges a maga módján.

A XIII. Kerületi Önkormányzat már több éve valósítja meg a velencei Gyermek- és Ifjúsági Táborát. A tábor során lehetőség nyílik arra, hogy a résztvevők megismerkedjenek egymással és a szomszédos népek kultúrájával. Átélik a tanulás újfajta élményét, a valós élethelyzetek sikeres, veszteségek nélküli megoldásának örömét. Az aktív szerepvállalás fejleszti képességeiket és készségeiket. Minden nap más-más ország kultúrájának megismertetése a cél, kezdve az öltözködéstől a konyhaművészetten át a hétköznapi és ünnepi szokásokig. A délelőtti közös angolórakon a vendégországok irodalmi, képzőművészeti, zenei, történelmi, földrajzi, tudományos és egyéb jellegzetességeiről, eredményeiről esik szó. A délutáni sport és ügyességi játékok során a résztvevő nemzetek népi játékaival ismerkednek a fiatalok.

Testvérvárosi projektjének keretében Békéscsaba nemzetközi konferenciát szervezett, hogy a résztvevők, a helyi és testvérvárosi önkormányzati és civil szervezetek képviselői megismerjék egymás civil szektorának történelmét, sajátosságait, a civil szervezetek önkormányzatokkal való kapcsolatait, együttműködési formáit, támogatási rendszereit. Ezekből az előadásokból sokat lehetett tanulni, és jó gyakorlatok átvételére is lehetőség nyílt.

Hajdúdorog és testvérvárosa, Stei között 18 év óta áll fenn testvérvárosi kapcsolat. A projekt során megismerték és összehasonlították a két ország karácsonyi és húsvéti népszokásait. A hagyományok ápolása mellett bemutatták az adott településekre jellemző népi mesterségeket is, mint a román fazekasságot és fahordós hagyományos szakmákat, valamint a Hajdúdorogra jellemző csipke és tűzzománc készítését, valamint a fafaragást. Mindkét helyszínen létrejött egy művelődési központ, amely az elsajátított népi mesterségek gyakorlásának színteréül szolgál. ●

HORVÁTH KATALIN

Lapzárta utáni hír: a november 8-i konferencián Ajak hagyományőrző fesztiválja vehette át a legjobb testvérvárosi gyakorlat elismeréséül szolgáló díjat.

A szegénységben élők helyzetének javítása

Az Európa a polgárokért program alapvető prioritásai közé tartozik a szegények, illetve a hátrányos helyzetű csoportok felkarolása, felzárkóztatása. Ezeknek a problémáknak a hosszú távú megoldása mindig is nehézséget okoz. Ezért is fontos példa a következő projekt, mivel nem a pillanatnyi helyzet megoldására törekedtek, hanem hosszú távú tervek kidolgozására összpontosítottak már meglévő jó gyakorlatok felhasználásával.

A *Republikon Intézet* egy pártpolitikáktól független, liberális szellemi műhely, amely a közéleti kérdések elemzésével, véleményezésével és javaslatok megfogalmazásával foglalkozik. Projektjük is egy igen fontos közéleti kérdéssel foglalkozik: hogyan lehet a hátrányos helyzetű emberek életfeltételeit javítani, hogyan lehet helyben foglalkoztatási lehetőséget teremteni számukra?

Demecser városában a *Republikon Alapítvány* munkatársai már korábban is dolgoztak különböző projektek keretében, így személyesen is ismerték a helyi civil élet meghatározó alakjait, ezen túl a városvezetéssel is jó kapcsolatot ápolnak. Egy közös beszélgetésen merült fel, hogy miként lehetne segíteni a szegénységben élőkön, akik Demecserben nagy számban a helyi roma lakosság köréből kerülnek ki. A demecseri ötlethez a *Republikon Alapítvány* projektterveket készített, amelyek csiszolgotása során vontak be partnereként további településeket, amelyek részben a *Republikon Alapítvány* partneri hálózatából, részben pedig a Demecserrel már valamilyen kezdetleges kapcsolatban álló városok, falvak közül kerültek ki.

A beszélgetés *Keil András projektkoordinátorral*, a *Republikon Intézet* munkatársával készült.

Miért ezt a témát választották?

A *Republikon Alapítvány* eleve az a motiváció hívta életre, hogy ráirányítsa a figyelmet az alapvető emberi jogok fontosságára, tiszteletére. Ennek folyományaként igyekszünk részt venni minél több olyan projektben, amely során a leginkább rászoruló számára nyújthatunk segítséget a magunk szerény eszközeivel. Ezért is örültünk, amikor létrejött Demecser városával egy megállapodás: Demecser méltányolta eddigi erőfeszítéseinket e téren, és a jó személyes viszonyunk köszönhetően partnerekké váltunk a projektben. Demecserben ugyanis akkora probléma a hátrányos helyzetű lakosság életfeltételeinek javítása – sokszor nem is feltétlenül csak

penz kérdése, hogy a leginkább rászoruló hétköznapjait hogyan könnyítjük meg. A társadalmi integráció kézzelfogható eszközei, a különféle közösségi élmények mind-mind segítenek a szegénységben élőknek olyan új élményeket szerezni, amelyek segítségével a sokszor szomorú hétköznapokba egy kis színt vihetünk.

A külföldi települések milyen jó példával tudnak szolgálni?

Jelenleg még a projekt közepén tartunk csak, de már számos hasznos tapasztalattal gazdagodtunk. Az ausztriai és németországi civil élet szervezetsége, gazdaságot támogató gyakorlata mindenképpen hasznos hozadéka a programnak. Hogy egy példát mondjak: Ausztriában nyár végén olyan borünnepet szervez a helyi kulturális egyesület, ahol a baráti települések gazdái is bemutatathatják portékáikat, ezáltal lehetőséget teremtve gazdasági kapcsolatok kialakítására. Mindeközben az egész rendezvény egy multikulturális élmény, ahol több ezer (!) ember megfordul az Európai Unió számos szegletéből.

A megismert jó példákat hogyan ültetik át a gyakorlatba?

Már körvonalazódni látszik a fentihez hasonló rendezvény a projektben részt vevő partnerek együttműködésével, amelyet Demecserben tartanának, ám ez egyelőre még kezdeti stádiumban van. Kiadványokat készítünk és juttatunk el a partnertelepülések civil szervezeteihez, akiket arra biztatunk, valósítsanak meg mintaprojektet saját maguk is.

Három kulcsterületen szeretnénk írásos formában is hozzájárulni a későbbi hasonló projektek sikeréhez. Egyrészt a szociális vállalkozásokkal foglalkozó, másrészt az innovatív mezőgazdasági megoldásokat bemutató, harmadrészt pedig az aktív állampolgársággal kapcsolatos helyi tapasztalatokat felvonultató kiadvány megjelenését tervezzük.

Már a projekt első szakaszában használtunk olyan szóróanyagokat, amelyek röviden bemutatják a településeket, illetve magát a programot. Ezt a projekthelyszíneken nagy érdeklődés kísérte: az embereket érdekli, milyen programokba tudnak bekapcsolódni. Ezen kívül további műhelyeket és rendezvényeket szervezünk. ●

HORVÁTH KATALIN

www.republikon.hu

A PROJEKT CÍME: A vidéki hátrányos helyzetű csoportok, szegénységben élők és romák életfeltételeinek javítása

Kutatók Éjszakája

TUDÁSKÖZPONT

Sikeres éjszaka a tudománnyal

Várakozáson felüli volt a Kutatók Éjszakája idei rendezvényeinek látogatottsága. A vidéki helyszíneken a tavalyinál átlagosan 20 százalékkal többen vettek részt a programokon, a fővárosban pedig a szervezők becslése szerint körülbelül tizenkétezer látogató fordult meg 36 helyszínen. Az érdeklődők kora délutántól egészen hajnalig válogathattak a bemutatók, kísérletek, előadások és kiállítások között.

A Kutatók Éjszakája az Európai Bizottság kezdeményezésére és támogatásával Európa-szerte megrendezett népszerű ismeretterjesztő fesztivál. Az eseményt 2005 óta évente minden év szeptemberének negyedik péntekén rendezik, ez idén 2012. szeptember 28-ára esett. Az eseménysorozatot partnereivel karöltve immár hetedik alkalommal rendezte meg a Tempus Közalapítvány.

A Kutatók Éjszakája rendezvénysorozat idén is elérte célját: egyre többen kíváncsiak arra, hogy kik azok az emberek, akik a napi életünket meghatározó dolgokat kitalálják, megtervezik, kifejlesztik, tökéletesítik vagy épp a minőségét ellenőrzik. Ezen a különleges éjszakán a látogatók a tudomány segítségével ismét számos érdekességet megtudhattak az őket körülvevő világról, de az is kiderült, hogy a gyakran rejtélyes munkát végző kutatók is emberek, akik közvetlen stílusban, segítőkész módon és humorral beszélnek választott szakmájukról.

A programokon kiderült például, mik a 3D technika fizikai alapjai, mit keresnek a klónok a növénytermesztésben, mi a bluebox technika háttere, vagy hogyan működik a fogfehérítés, de megtanulhattunk évgyűrűt olvasni is. Foglalkozhattunk genetikával, robotikával, nukleáris folyamatokkal. A Kutatók Éjszakáján ott volt Dr. Czeizel Endre genetikus, Dr. Zacher Gábor toxikológus, Németh Lajos meteorológus, Oroszi László feltaláló, Mérő László matematikus, valamint Farkas Bertalan űrhajós – hogy csak néhányat említsünk az ismertebb nevek közül. Emellett szinte minden helyszínen látványos fizikai és kémiai kísérletekkel készültek a szervezők.

Az idei esemény remek alkalmat kínált annak is, akit érdekel a kutatók munkája, netán ismer olyan szakembereket, akik érdekes tudomány-

területeket derítenek föl, emellett rajzolni, festeni is jól tud. A Tempus Közalapítvány „Rajzolj kutatót!” pályázati felhívására több száz alkotás érkezett, több kategóriában, az általános iskolásoktól a felsőoktatási hallgatókig mérettették meg magukat a jelentkezők. A legjobb képekből összeállított kiállítást az esemény központi helyszínén, a Városligeti Műjégpályán lehetett megtekinteni – a szervezők ezzel is a kutatói munka és az egyes tudományágak megismertetését és népszerűsítését kívánták elérni.

A látogatók összetételében a fiatalok aránya ismét nőtt a tavalyihoz képest, de idén is érkeztek egész családok, és képviseltette magát az idősebb korosztály is. Az egyetemista és 26-40 éves korosztály volt a legaktívabb. Sok diák iskolás csoporttal, szervezeten érkezett a budapesti és a vidéki programokra is, sok iskola immár visszatérő látogatóként. A regisztrációs programok szinte minden helyszínen 100%-os telítettséggel zajlottak. Idén a benyomások szerint a tavalyinál többen érkeztek előre megtervezett menetrenddel, céltudatosan keresve a programokat. Országos szinten 2006 és 2012 között háromezerről közel hatvanötezerre nőtt a látogatók száma. 2012-ben 29 város 60 intézménye nyitotta meg kapuit, s a szervezők becslése szerint több, mint hetvenezer látogató volt kíváncsi a kutatók munkájára! Az esemény sajtóvisszhangja szintén rekordot döntött: júliustól szeptemberig közel ötszáz cikk, interjú számolt be a Kutatók Éjszakájáról. ●

HERING ORSOLYA

2012

facebook.hu/
kutatokejszakaja

kutatokejszakaja.hu

Tudástár

TUDÁSKÖZPONT

Mi lenne James Bond

– avagy az önéletrajzírás

James Bond, Őfelsége titkosügynöke ugyan az angol Ian Fleming író által kitalált fiktív figura, de játszottunk el a gondolattal, hogy a gazdasági világválság közepette az MI6-ot (a brit hírszerzői hivatal) is eléri a pénzügyi megszorító intézkedések sorozata, és a híres 007-es munkanélkülivé válik. Az álláskereső népes táborának tagja lesz és életében talán először azzal is szembesül, hogy önéletrajzot kell írnia.

Nem szabad elfelejteni, hogy az önéletrajz csak **az egyik eszköze az álláskeresőnek**, és azért állítjuk össze, hogy személyes meghallgatást szerezzon a jelöltnek. A CV küldetése, hogy felkeltse az érdeklődést a jelölt iránt és behívják egy személyes beszélgetésre. Ha megkérdezel öt szakembert arról, hogy milyen is a *jó* önéletrajz, akkor lehet, hogy nem öt, hanem még ennél is többféle tanácsot fogsz hallani. A jó önéletrajz az, amelyik eladja a jelöltet, azaz állásinterjút szerez.

Az összeállítás előtt érdemes nézőpontot váltani: egy-egy álláshirdetésre gyakran több száz jelentkezés érkezik. Gondoljuk csak végig, hogy HR-szakemberként rövid idő alatt miként válogatnánk át mondjuk háromszáz CV-t? Mi alapján választanánk? Melyiket dobnánk ki azonnal és miért? Ezek alapján tanácsos a saját önéletrajzunk összeállítását is elkezdni: képzeljük el, hogy annak, aki a miénket fogja a kezében tartani, mi juthat róla az eszébe? Interjú vagy kuka?

Egy megpályázandó állásnál igazi kihívást jelentő feladat még magának James Bondnak is, hogy **jól érthetően mutassa be a szakértelmét, képességeit és rátermettségét**. A helyzetet bonyolíthatja, ha a munka vagy a munkáltató más országbeli, mint ahol a tanulmányaidat végezted, illetve munkatapasztalataidat szerezted. Ebben segíthetnek az Europass dokumentumok és különösen annak legnépszerűbb tagja, az Europass önéletrajz. Az álláskereső sikere nagyban függ a szakmai tudástól, a tapasztalatoktól és a jelölt készségeitől, kompetenciáitól. Legalábbis ezt a sorrendet adja meg a legtöbb tanácsadó, ebben hittünk eddig, ám most ámulhatunk az új trendeken az álláskereső világában. Ez az úgynevezett *Y-generáció* világa, a mai huszonévesek és a fiatal harmincasok már az információs kor gyermekei. Ebből a nemzedékből egyre többen lépnek be napjainkban a

munka világába, 2020-ra a munkavállalók felét az Y-generáció teszi majd ki, ezért karrierelvárásaik, hozzáállásuk, technológiai tudásuk meghatározó lesz az álláspiacon.

Nem a bizonyítványt kérik, ha azt írtad az önéletrajzodban, hogy értesz valamihez, hanem szakmai tesztekkel fogják lemérni a tudásod. Az öt-tíz éve tanultak gyorsan elavulnak, **folyamatosan fejlődni, fejleszteni kell magunkat**. Egyre fontosabbá válnak az egyén készségei és képességei. Amennyiben a kémszakmában kíván

www.europass.hu

http://europass.hu/CEDEFOP/cv_new.html

Europass CV-kitöltő program

www.disco-tools.eu

képességek és kompetenciák szótára

CV-jében?

rejtelve az Europass CV-vel

újabb munkát keresni, Bond esetében sem azt fogják értékelni, hogy Cambridge-ben tanult, hanem azon képességeit, hogy nagyszerű céllövő, boksoló, értője a közelharcnak, mestere a kézdobálásnak.

A kompetenciák idegen nyelvű bemutatásában segíthet a képességek és kompetenciák európai szótára, a DISCO-szótár (*Dictionary of Skills and Competences*). A **10 nyelvű internetes szótár** részletes kompetencia-leírásokat, tanulási eredményeket tartalmaz. Az általános leírások mellett négy szakmacsoportban (egészségügy, informatika, környezetvédelem, szociális szolgáltatások) gyűjtöttek össze olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek automatikusan beilleszthetők például az Europass önéletrajzba is.

A szakmai tapasztalat, a tanulmányok, a végzettségek közül azt kell kihangsúlyoznod, amire a hirdetés alapján a leendő munkáltatónak szüksége van. Célszerű nagyon pontosan megfogalmazni és kiemelni, hogy milyen jellegű tapasztalatod van, amire nekik is szükségük lehet. Itt lehetne például a 007-es esetében kiemelni, hogy anyanyelve mellett németül és franciául is magas szinten beszél, hiszen nemzetközi környezetben szeretne tevékenykedni.

A tartalmas és könnyen áttekinthető önéletrajz minden felvételiztető munkáltató jogos elvárása. A tanulmányok, tapasztalatok és készségek átlátható keretbe foglalása, a hasznos információk kiválogatása sokaknak okoz fejtörést. Ebben segít a **huszonhatnyelvű Europass önéletrajz-kitöltő program**. Az ezzel készült önéletrajz formanyomtatvány követi a vázlatos CV hagyományát, ám azt további információk megadásának lehetőségével egészíti ki. Európa legnépszerűbb önéletrajzából a kitöltő program segítségével 2012 augusztusáig több mint huszonegymillió készült, a letöltött formanyomtatványok száma pedig meghaladta a huszonkétfélmilliót! Magyarországon is népszerű a formátum: 2012-ben a 4. helyen állunk az országok között az Europass CV-t kitöltők körében.

Sokan hiszik azt, hogy az álláskeresés egyetlen dologból áll: az önéletrajz küldözgetéséből. Elküldik, kinyomtatják, feladják a postán, majd várják, hogy megcsörrenjen a telefon vagy beérkezzen a válaszmil. A tapasztalat azt mutatja, hogy viszonylag ritkán lehet csak ennyivel állást kapni. Fontos, hogy **más csatornákkal is próbálkozzunk**, például használjuk kapcsolati tőkénket, ismerőseink között kérdezősködjünk a betölthető álláslehetőségekről, járjunk állásbörzére.

Ne feledjük: a CV önmagában nem elegendő az állás elnyeréséhez, de érdemes szem előtt tartani, hogy ez az egyetlen dokumentum, ami az álláskeresőről a beszélgetés után a felvételiztető kezében marad. Egy biztos: bár a világ nem elég James Bondnak, ám az álláskeresés még neki is kihívást jelentene! •

SZABÓ CSILLA

A Karriertanácsadó válaszol...

Az önéletrajzírás során gyakran esünk tipikus hibákba: előnytelen fotó, sokféle betűtípus, készségek leírása puszta felsorolással, túl sok adat feltüntetése, esetleg valótlan információk. A leggyakoribb hibákról született meg az Europass oldal *Karriertanácsadó válaszol* rovatának első bejegyzése, amely abban is segít az érdeklődőknek, hogy hogyan lehet ezeket kiküszöbölni.

Érdekel, hogy melyek a legkapósabb szakmák itthon és Nyugat-Európában, hogyan kereshetsz szakmai gyakorlati helyet, mik a leggyakoribb hibák a CV-ben és az állásinterjún, hogyan lehet túlélni a próbaidőt? Látogasd meg hetente a www.europass.hu oldalt!

Számszerűen:

244 000 a magyar anyanyelvűek által online kitöltött Europass önéletrajzok száma 2012-ben

54 millió az Europass központi oldalát meglátogatók száma 2005 óta

23 James Bond filmjeinek száma

A munkavállalók rugalmas biztonságra vágnak

Az Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer (ECVET) bevezetését egy valós társadalmi igény teszi időszzerűvé, hiszen a mai gyorsan változó gazdaságban a rugalmas biztonság (angolul: *flexicurity*) elengedhetetlen a munkavállalók számára. Mit is jelent ez a gyakorlatban? A munkavállaló vállalja az egész életén át tartó tanulás kihívásait, annak érdekében, hogy ha nem is tudja a munkahelyét megtartani (rajta kívül álló okok miatt), de az ott megszerzett munkatapasztalataival könnyen elhelyezkedhessen újra. Ehhez van szüksége egy olyan validációs rendszerre, amely elismeri a tapasztalati úton szerzett tudást is, és olyan tudásegységeket, kompetenciákat is képes lehet elismerni, amelyek egy teljes képzéshez viszonyítva kisebb egységeket jelentenek.

Életünk során megszámlálhatatlanul sok tanulási eredményt (*learning outcomes*) szerzünk meg formális, non-formális, informális úton. Vegyük például a kommunikációt a családban, az iskolában, meg az élet sok egyéb színterén, amely végső soron egy informális úton szerzett *soft skill*, mely a munkahelyi interjúknál döntő jelentőséggel bír, majd csiszolódik, fejlődik a munkakapcsolatok során. A kommunikációs készség mint tanulási eredmény elismerése közvetlenül megtörténik, amikor a munkavállaló megkapja a vágyott állást. Ezt hívják társadalmi elismerésnek, de a formális elismerés, a validáció mást jelent, ott egy eljárásról van szó. Tehát nem minden tanulási eredmény ismerhető el ilyen nyilvánvalóan. A tanulási eredmények, amiket egy tanulási folyamat végén képesek vagyunk készség szinten alkalmazni, sok esetben olyan elaprózottak, hogy képtelenség volna őket egyesével elismertetni. Vegyük például a homokozó kisgyermeket, akinek szüksége van mind statikai ismeretekre, hogy az alagút ne omoljon be, mind anyagismeretre, hogy a helyes homok-víz aránynak köszönhetően a torony ne dőljön le, de hasznos, ha ismeri az ár-apály jelenséget is, hogy a várát ne mossa el a víz, és akkor még nem beszéltünk a frusztrációkezelési *soft skill*ről, hogy próbálkozásait ne adja fel. Ez a sok apró tanulási eredmény alkot egy tanulási egységet, amikor azt állítjuk, hogy ez a kisgyerek tud homokvárat építeni.

A tanulási egységek már jól mérhetőek, elismerhetőek, ezáltal beszámíthatóak egy új környezetben is. A fenti példából kiindulva, a homokvárat építeni tudó kisgyermek ugyanezt az építményt képes só-liszt gyurmából is elkészíteni a konyhaasztalon: tehát képes statikai, anyagismereti, és frusztrációkezelési tudását transzferálni (ár-apály jelenséggel valószínűleg nem kell megküzdenie). Pontosan ezt a transzfert, átvihetőséget támogatja az ECVET rendszere. A jó hír az, hogy ez a rendszer a képzési utak rugalmasabbá tételével, és ezáltal a párhuzamos képzések kiküszöbölésével végső soron jelentős gazdasági megtakarítással is jár társadalmi szinten. A munkavállaló szintjén egyértelmű a képlet, mindenképpen nyer vele, hiszen a párhuzamos képzések kiküszöbölésével a képzési utak lerövidülnek, így előbb munkába állhat. Az egyik munkahelyen megszerzett szakmai gyakorlatát elismertetve, új munkahely keresése esetén előbbre léphet, így nyújthat az ECVET rugalmas biztonságot.

Ma az ECVET rendszerének kiépítése változó szinteken van tagországoként. Jellemző módon a Leonardo mobilitási gyakorlatok az ECVET kidolgozásának, tesztelésének legelső terei. Erre már több hazai példát is látunk, hiszen az ECVET mint nemzeti prioritás is megjelenik a Leonardo mobilitási pályázatok kiírásában. Az *Athéné Idegenforgalmi, Informatikai és Üzletemberképző Szakközépiskola* ECVET-jellegű projektjéről és a további tapasztalokról kérdeztem Tót Éva oktatáskutatót.

Hogyan és miért fogott hozzá az iskola a feladathoz, milyen intézményi igényekre adott választ a projekt?

Egyelőre a nemzetközi és a hazai projektek esetében is azt látom, hogy az intézmények azért mozdulnak rá az ECVET pályázatokra, mert semmi újból nem akarnak kimaradni, és érzik, hogy ez egy új trend, ráadásul támogatás is jut hozzá, ami azért fontos, mert elsődlegesnek azt tartják, hogy a diákjaik eljuthassanak külföldi szakmai gyakorlatra. Ennek nagyon komoly előnyeit érzékelik. Egyrészt a kiutazó diákjaik nyelvtudásának szintje érzékelhetően nő, a külföldi tapasztalatok után más szakmai tárgyakban is jobban teljesítenek, és az iskola meggyőződése, hogy a leendő munkaadók is értékelni fogják, hogy egy diák már rendelkezik ilyen tapasztalattal. Az *Athéné szakképző iskola* esetében jól kimunkált és évek óta működő rendszer, hogy a belső pályázat során kiválasztott diákok 8 hetes külföldi gyakorlaton török vagy ír szállodákban dolgoznak nyári gyakorlatként. Az ottani szakemberek adnak írott értékelést, lényegében ez alapján kapnak a diákok itthon osztályzatot, Europass mobilitási igazolványt, és mivel az elismerés teljes mértékben az iskola hatásköre, beszámítják nyári gyakorlatként a külföldön töltött időt. A szakmai tárgyakba vagy a záróvizsgába történő beszámítás azonban nem kivitelezhető, hiába szereztek ismereteket külföldön pl. a szállodaismeret tárgy ismeretköréből, mivel az OKJ záróvizsga jelenleg olyan komplex vizsga, amely erre nem kínál lehetőséget. Az iskola tanárai a pályázat kapcsán kezdtek ismerkedni az ECVET fogalmával, a megközelítés lényegével, és mivel kevés támogatás állt rendelkezésükre, „saját kútfőből” dolgoztak.

Az iskola tehát ugyan kevésbé tudatosan az ECVET, de feltétlenül tudatosan a fenntartható, minőségi mobilitás irányába törekszik. Mennyire körvonalazódott igény ez a többi hazai Leonardo mobilitási projektnél?

Ma már egyre több iskola kapcsolódik be a nemzetközi együttműködésbe és küld diákokat külföldi partnerintézményekbe. Minden iskola végigjár egy utat ezeknek a programoknak az előkészítése és szervezése során, és sokféle tapasztalatot szerez. A tudatosság és a tervszerűség szintje évről évre nő. Az ECVET hozzáadott értéke, hogy az elismerés dokumentálásával formálisan is megjeleníti a más országban vagy más tanulási közegben, például egy cégnél megszerzett szakmai tudást. Ezt azonban csak olyan mobilitási előélettel, tapasztalatokkal rendelkező iskolákban lehet megvalósítani, ahol stabil, kipróbált partnerek vannak, kiépült a bizalom egy adott szintje, és képesek együtt kidolgozni azt a tervet, amely szerint a tanulóik meghatározott tanulási eredményeket érnek majd el a mobilitás során. Éppen ezért első mobilitási programjukat szervező iskoláknak az ECVET eszközökkel megvalósítandó program aligha ajánlható. Jelenleg persze a mobilitási tapasztalatokkal rendelkező iskolákban is egy alkalmazkodási folyamat zajlik, igyekeznek az ECVET lényegét megérteni, de nyilvánvalóan tűnik, hogy egyelőre a tanulási folyamat elején tartunk. Az ECVET egyik fontos eleme, hogy az együttműködő (hazai és külföldi) képzőintézmények áttekintik egymás képzési programját, hogy meg tudják fogalmazni azt a tanulási egységet, amely a mobilitási program magját alkotja. A *Gundel szakképző iskola* például egy olyan projektben vett részt, amelynek során 8 ország pincér és szakács képzését vetették egybe, keresve a közös és az eltérő pontokat. Ez az áttekintés is komoly ismereteket adott az iskolának, ami alapján a saját képzésére is némileg másképp tekint (noha a projektnek nem volt célja a mobilitás megszervezése). Ugyancsak az összehasonlítás volt a tárgya a GYEMSZI/ETI részvételével szerveződött MAPINE projektnek, amely a német, olasz és magyar masszórképzési rendszert vetette egybe, annak a hosszú távú elgondolásnak a részeként, hogy az érintett országok diákjai majd a partnerországokban folyó képzés erősségeiből profitálhatnak külföldi gyakorlatok, részképzések formájában. Több, hazai szereplővel lezajlott projektben megtették tehát ezt az első lépést.

Hol tart az erről való gondolkodás Európában? Milyen külföldi tapasztalatokra építhet a hazai pályázó?

Az uniós tagországok zömében is hasonló a helyzet. Szeptemberben egy kísérleti nagyprojekt szereplőivel Franciaországban folytatott beszélgetés során is az derült ki, hogy az ECVET eszközrendszerének kipróbálása rengeteg problémát a felszínre hozott (épp ez volt amúgy a funkciója). Feltárultak az intézményes, szabályozási és érdekeltségbeli akadályok. A kormányzati döntéshozók egyelőre Franciaországban is csak kóstolgatják az ECVET-et, és nem látják át olyan mélységben ezt az új kezdeményezést, hogy hosszú távra szóló szakpolitikai döntéseket merjenek hozni. Persze nem is kapkodnak, hagynak időt arra, hogy kiforrjon az eszközfejlesztés, és a fontos szereplők mindannyian megértsék az ECVET által kínált lehetőségeket, azok gyakorlati hasznát. Annak ott komoly hagyománya van, hogy egy új elgondolás bevezetésekor széles körben „érzékenyítés” folyik és konzultációk sora zajlik a potenciális érdekeltekkel (pl. kamarákkal, munkaadókkal).

Ön oktatáskutatóként tagja a nemzeti ECVET szakértői hálózatnak. Miben látja a hálózat jelentőségét?

Egy olyan műhely jött létre az elmúlt fél évben tartott öt találkozó eredményeképpen, ahol a sokféle közegből (iskolából, kamarából, minisztériumból, kutatóintézetből, szakmai tanácsadói körből) érkezett szakembereknek módjuk volt közösen ismerkedni, vitázni az ECVET hazai alkalmazhatóságáról. Mindenképpen kell egy olyan pont, ahol a tapasztalatok összegyűlnek, és szükség van olyan szereplőkre, akik egyfajta tudatos „ágensei” a megvalósításnak. Ez a kör is megfogalmazta, hogy nem szabadna elszakítani egymástól azokat az eszközfejlesztéseket, amelyek tartalmilag összekapcsolódnak. Jelenleg sajnos elkülönült, egymással nem érintkező, nem kommunikáló projektekben zajlik az MKKR, a validációs eljárás és az ECVET fejlesztése – pedig ezek az eszközök ugyanazokat a célokat szolgálják, és társadalmi bemutatásuk, elfogadtatásuk sem nagyon lehetséges külön-külön. A hálózatba szervezett szakértők sokféle vihetik ezeknek a szakmai vitáknak a tanulságait.

Tehát elindult a hazai fejlesztő és ismeretterjesztő munka is. Milyen irányba kell elmozdulnunk, hogy a fejlesztés valóban az átjárhatóságot és végső soron a munkavállalók rugalmas biztonságát szolgálja?

Mindenekelőtt nem szabad valamilyen megfelelési kényszertől vezérelve sűrgetni a dolgokat. Az ECVET alap gondolata világos, egyszerűen megfogalmazható, de a működésmód részleteiben való megértése nem egyszerű feladat, nem is beszélve arról, hogy az ECVET ma sem tekinthető késznek, egyelőre a kísérlet, a bevezetés első stádiumában tart, kidolgozói is úgy vélik, a tapasztalatok kísérleti projektek alapján még alakulnak, finomításra kerülnek az eszközök. Ebbe a munkába persze érdemes bekapcsolódnunk, minél több gyakorlati szakembert bevonni, további fórumokat teremteni és a viták eredményét érthető formában közzétenni. Mindenképpen a hazai igényeket kell szem előtt tartani, és megkísérelni ezeket érthetően megfogalmazni. ●

LUKÁCS JULIANNA

PSIVET

esélyteremtés szakképzéssel ▶

A PSIVET ▶ Esélyteremtés szakképzéssel projekt életre hívását annak a társadalmi és gazdasági folyamatnak a felismerése generálta, mely következtében a hazai és európai szakképzésben aggasztóan növekvő számban vannak jelen a különböző szempontból hátrányos helyzetű fiatalok. Az ő iskolában tartásuk, lemorzsolódásuk megakadályozása komoly gazdasági és szociális előnyökhöz vezetne, azonban ehhez – a témában született számos elméleti megközelítés mellett – a gyakorlatban is meg kell teremteni a problémás fiatalokat kezelni képes befogadó iskolamodellt.

A PSIVET projekt az Európai Bizottság Egész életen át tartó tanulás programjának *Európai együttműködés az oktatásban és képzésben* alprogramjának támogatásával indult 2012 februárjában. Célja a társadalmi felzárkózás és a szakképzés közötti összefüggések gyakorlati szempontú megközelítése, és a szakma szereplőinek érzékenyítése a befogadó iskolamodell iránt. A projekt koordinátora a Budapesti Corvinus Egyetem Oktatásfejlesztési Observatory Központja, szakmai partnerek a Tempus Közalapítvány és a Türr István Képző és Kutató Intézet.

A projekt keretében első lépésként egy **nemzeti szakértői hálózatot** alakítottunk ki, mely grémium elsődleges feladata a **közös gondolkodás és tapasztalatcsere**, illetve az információterjesztés. A szakképzés különböző területeiről érkező szakemberek ajánlása mentén egységes szempontrendszert alapul véve elemeztük az elmúlt 10 évben megvalósított hazai hátránykompenzációs kezdeményezéseket a fellelhető hatékonysági vizsgálatok alapján. Az elemzés során nyert, rendszerezett tapasztalatokat és az összegyűjtött hazai és nemzetközi jó gyakorlatokat egy kiadvány formájában tesszük közzé várhatóan 2013 elején.

Július elején kétnapos, részben **nemzetközi vezetőképzői találkozót** tartottunk. A zömmel vezetőképző vagy szakképző intézményekből érkezők, illetve az oktatáskutató szakemberek a

Befogadó iskolák

Esélyteremtés szakképzéssel

rendezvényen ismertett módszertanok (pl. rendszerszemléletű vezetés, *system leadership*) kapcsán osztották meg gondolataikat a befogadó szakképzés megvalósítási lehetőségeiről.

A szélesebb körű információcseré érdekében **szakmai konferenciát** rendeztünk október 17-én Budapesten. Az előadások és műhelymunkák arra a kérdésre keresték a választ, hogy **milyen lehetőségei vannak a befogadó oktatás megteremtésére a szakképző iskoláknak saját intézményi kereteiken belül.**

A konferencia nyitóelőadását *Dr. Köpeczi-Bócz Tamás*, a Budapesti Corvinus Egyetem docense, az Oktatásfejlesztési Observatory Központ vezetője tartotta. Ezután *Tony Booth*, a Cambridge-i Egyetem professzora mutatta be az ő és munkatársai által kifejlesztett inklúziós index iskolafejlesztési eszközt, mely rámutatva a tantestület szemléletében, valamint az intézmény oktatási és nevelési programjaiban és gyakorlatában kívánatos módosításokra és változtatásokra, útmutatást ad a változások fokozatos eléréséhez, az intézmények inkluzív értékek mentén való továbbfejlődéséhez.

A korai iskolaelhagyást és a fiatalok munkanélkülivé válását megelőzni hivatott, eddig 400 gyermeket „megmentő” **Dobbantó programról** és annak továbbélési lehetőségeiről *Bognár Mária* programvezető, a korai iskolaelhagyás európai szakértői csoportjának hazai képviselője beszélt. *Mártonfi György* kutató a szakképzési és munkaerő-piaci **(re)integrációs programok hazai sajátosságairól** tartott előadást.

A nap további részében három műhelymunkán dolgoztak-gondolkodtak együtt a résztvevők: az inklúziós index gyakorlati alkalmazásáról, az intézményi önértékelésről, illetve a példaértékű intézményi kezdeményezésekről.

A konferencia összes anyaga elérhető [a www.psvet.hu oldal](http://www.psvet.hu) » *Esélyteremtés szakképzéssel – PSIVET* » *Rendezvények* » *Konferencia a befogadó iskola megteremtésének lehetőségeiről a szakképzésben* menüpontban.

A helyzetelemzés és a szakértői műhelymunkák eredményeire építve **továbbképzési tematikát dolgoztunk** ki intézményvezetők részére a felzárkóztatás és integráció témaköréhez kapcsolódóan. Az október végén kezdődő **ingyenes továbbképzésen olyan, a szakképzésben dolgozó**, az esélyteremtés és a befogadó szemlélet megteremtése mellett elkötelezett intézményvezetőkkel dolgozunk együtt, akik új módszereket, technikákat szeretnének megismerni és alkalmazni. A **30 órás, gyakorlatorientált** pedagógus-továbbképzés a befogadás témáját műhely-jellegű, az egymástól való tanulásra építő képzés során mélyíti el. A lemorzsolódás csökkentése, illetve a tanulói és pedagógusi sikeresség növelése érdekében a képzésen érintett témák:

- tanulóközpontú megközelítés
- tanulók mentális támogatása
- tanulástámogató pedagógiai rendszer és prevenciósvázlat
- oktatási és nevelési intézmények közötti együttműködés
- kapcsolat a munkaadókkal és szakmai partnerekkel

A konferencia és a képzés aktívan kíván hozzájárulni ahhoz, hogy **az iskolai gyakorlatba beágyazódjon a tágabb értelemben vett inkluzív oktatás.** A „mindenki iskolája” szemlélet által fejlődhet a tanárok módszertani kultúrája, csökkenhet a diákok lemorzsolódása, s mindez – hosszú távon – pozitív hatással lehet a társadalom és a gazdaság fejlődésére. ●

A cikket készítette: SZIKLAINÉ LENGYEL ZSÓFIA
ÉS HERMÁNDY-BERENCZ JUDIT

A projektkoordinátor az Oktatásfejlesztési Observatory Központ munkatársa:
MIHÁLYI KRISZTINA • krisztina.meszaros@uni-corvinus.hu

A Tempus Közalapítvány részéről kapcsolattartó
HERMÁNDY-BERENCZ JUDIT • judit.hermandy@tpf.hu

További információk a projekt honlapján: www.psvet.hu

Aktualitások a Közösségi út a tanuláshoz (KÚT) programban

A Pavilon tavaszi számában ismertettük a márciusban elindult KÚT program főbb tartalmi elemeit. A projekt három legfontosabb tevékenységpillére a szakmai helyzetelemzés és hálózatépítés, a képzési program és a pedagógus műhelymunkák. Az alábbiakban megismerkedhetnek a képzés egyik résztvevőjével és bepillantást nyerhetnek az interkulturális tanulás témájába is, amely szeptemberi pedagógus műhelyen került feldolgozásra.

A közösség támogató ereje

Interjú Dr. Nagy Ágnessel, a Csodacsalád Egyesület elnökével, szakmai vezetőjével, a KÚT képzés egyik résztvevőjével

A kisgyermeket nevelő családok gyakran szembesülnek azzal a dilemmával, hogy a munka vagy a gyerek legyen a fontosabb. A munkáltatók elvárják a dolgozó anyáktól, hogy a maximumot hozzák ki magukból, miközben ők azon aggódnak, hol helyezték el napközben a gyermeküket, vagy hogyan oldják meg a szünetek miatt kieső 45–50 munkanapot. Az ő megsegítésüket célozta meg a Csodacsalád Egyesület, hogy családi napköziki létrehozásával professzionális napközbeni ellátást biztosítson a gyermekeknek, miközben a szülők dolgoznak. Dr. Nagy Ágnes az egyik résztvevője a Tempus Közalapítvány *Közösségi út a tanuláshoz* című 4 alkalmas, 60 órás műhelymunkasorozatának. A képzés a közösség egyéni tanulásban betöltött szerepének előmozdításához ad a gyakorlatban hasznosítható eszközöket az érintettek kezébe. Ágnes a képzésbe a családi napköziki minőségbiztosításának kialakítását és a franchise céges családinapközi-hálózat témáját hozta, amely utóbbi kezdeményezéssel októberben elnyerte a kockázatitőke-befektetők egy csoportjának 2 millió forintos támogatását.

Számodra miről szól a Közösségi út a tanuláshoz (KÚT) képzés?

Ez a képzés számomra arról szól, hogyan tudom a saját projektemet sikeressé tenni, és hogyan tudok a különböző lehetőségekkel élni. Látok példákat és megérthetem, hogyan működik a civil szféra. Ez olyan tudás, ami hasznos számomra, ugyanis korábban üzleti területen dolgoztam, azt a gondolkodásmódot értem jobban. Rájöttem, hogy nem elég tudni, hol vannak

a források, hanem meg kell tanulni ezeket megszerezni, vagyis sikeresen meg kell írni egy pályázatot, és aztán hatékonyan kell gazdálkodni a forrásokkal. Itt olyan dolgokat tanulok, amelyeket máshol még nem tapasztaltam.

Miben más a KÚT képzés?

Azt tanuljuk tőletek, hogy a nyer-nyer típusú együttműködésekkel mindenki jól

jár. Azt is át tudjátok adni, hogy nekünk is feladatunk ennek a gondolkodásmódnak a terjesztése. Természetesen módszertani segítséget is kapunk, pl. projektmenedzsment, prezentációs technika terén, ami kell ahhoz, hogy sikeressé tegyük a projektünket vagy szervezetünket. Olyan tudáselemeket kapunk meg egyben, amelyekért egyébként több különböző képzésre el kellene menni. Emellett a közösség is olyan támogató erő, amire nem is számítottam. Kapcsolati

A KÚT Program az Európai Bizottság és az EMMI támogatásával valósul meg a Tempus Közalapítvány Tudásmenedzsment csoportjának koordinációjában.

Közösségi Út
a Tanuláshoz
program

tőkét lehet belőle kovácsolni, ami későbbi együttműködési lehetőségek csíráját hordozza. Ez a képzés valóban él, a résztvevők aktív közreműködésével zajlik, és az igényeinkhez igazodik. Ez egy példaértékű csapat, mert mind a 30 ember összedolgozik, és aktívan követjük egymás tevékenységét, olyan, mintha száz éve ismernénk egymást. Itt mindenkit érdekel, hogy mit csinál a másik, és érték büszkének lenni arra, amit csinál. Kialakultak mikroközösségek is, tehát azok is kapcsolódnak egymáshoz, akik nem mindig vannak előtérben.

Miért érdekes ez számodra?

Szerintem fontos lenne, hogy a szűkebb és tágabb közösségünkben ismerjük egymást. Akár pénzben is kifejezhető kölcsönös hasznunk származhat abból, ha tudjuk, ki mivel foglalkozik a környezetünkben. Inkább egymástól, közösségen belül kellene használni az erőforrásokat. Ha tudom, hogy a gyerekeim osztálytársának az anyukája fodrász, miért ne mehetnék hozzá haját vágatni? Egy csomó mindent házon belül meg lehetne oldani, pl. szülői munkaközösségek keretében, ezt nem látom működni ma Magyarországon.

A céges családi napközis minőségbiztosítási rendszerének kidolgozását célzó projekttel jelentkeztél. Kaptál végül segítséget ehhez a projekthez?

Természetesen tudtam, hogy ez nem egy ISO tréning, így ezt nem is vártam. Kaptam viszont egy közösséget, akik közelebb vittek engem ahhoz, hogy az eredeti célom, a családi napközis minőségbiztosítása megvalósuljon. Már most tudom, hogy kihez fogok majd fordulni. Tehát tulajdonképpen többet kaptam, mint amit vártam.

Nemrég indultál egy ún. *Blind Investment* versenyen, amelynek a keretében 2 millió forintot nyertél az ügyednek. Hogyan zajlott ez a verseny?

Nem titok, hogy forrást keresünk, és folyamatosan pályázunk, ahová lehet. Ez egy *start up* – piacra lépés előtt álló, vagy a

piacon csak nemrég indult – vállalkozások számára kiírt verseny volt, ahol kockázati-tőke-befektetők adnak kezdőtőkét az új vállalkozóknak. Egy internetes oldalra kellett feltölteni magunkról egy anyagot, amelyet aztán meg kellett szavaztatni. Bekerültünk az első 6-ba a 25 indulóból, majd egy felkészítés után prezentálnunk kellett az ügyünket 2 percben. Egy zsűri döntötte el, hogy mennyire befektetésért az adott projekt. A céges családinapközi-hálózat kezdeményezésünket neveztem be. Ez ugyanolyan családi napközi, mint bármelyik másik, csak annyi a különbség, hogy a finanszírozásba beszáll a munkáltató. Azt gondolom, hogy a cégek társadalmi felelősségvállalásának nem kell annyiban kimerülnie, hogy minden évben adott összeget átutalnak egy egyesület bankszámlájára, vagy szelektíven gyűjtik a szemetet. A munkavállaló számára az is kézzel fogható dolog, ha a munkáltatója a gyermeke elhelyezésében támogatja őt. Ez a munkáltató érdeke is, mert ha a szülőnek nem kell aggódnia a gyermeke elhelyezésén, akkor nyugodtabban és hatékonyabban tud dolgozni, tehát áttételesen több hasznot termel a munkáltatónak. Itt szakmailag magasan képzett szakemberek nevelik a kicsiket.

Segített ebben a KÚT képzés?

Az egész történet itt indult. Az egyik résztvevő társunk, *Kovács Márta* (Budapesti Művelődési Központ) küldte el a linket a résztvevőknek a zárt Facebook-csoportban, amelyet a képzés során kialakítottunk. Korábban nem ismertük ezt a pályázati lehetőséget. Ő az egyébként, aki mindig felteszi a híreket a többieknek, ha talál valamit. Márti is pályázott, ő végül tartaléknak futott be, végig ott volt a versenyen velünk. Egy másik résztvevő, *Hűvös Ágnes* (Carsongrey Üzletfejlesztő Kft.) is sok hasznos tanáccsal támogatott bennünket. Az internetes szavazatok nagy része is a KÚT képzés résztvevőitől jött. A felkészüléshez még nagy segítség volt az a kommunikációs tréning, amelyet a KÚT képzés második műhelymunkájában kaptunk. Nagyon sok tréningen voltam már, de ez messze a nagyon jó kategóriába tartozott, a két oktató is nagyon színvonalas volt, legszívesebben

még több időt szántam volna rá. Kész elemeket kaptam, amelyeket be tudtam építeni, mint pl. a nyitás fontossága, és felhasználtam a személyes visszajelzéseket, amelyeket a trénepektől kaptam.

Milyen képzési elemet emelnél még ki, amely közelebb vihet a céljaidhoz?

Mindenképpen a Facebookot említeném. Korábban is használtam, de nem voltam tudatában annak, hogy mi mindenre lehetne még használni. Új dolgokat hallottam, amelyeket korábban nem. Sokan nem szeretik a közösségi médiát, de ez egy eszköz, amelyet manapság használni kell, úgy, mint régen, amikor postagalambbal üzentek egymásnak az emberek, mert akkor az volt a bevált módszer.

A képzés végén meg lehet nyerni a *Közösségi út a tanuláshoz Díjat*. Szerinted mi kell ahhoz, hogy valaki elhelyes legyen rá?

Sikeres ebben a képzésben az lehet, akit a legtöbben ismernek. Ez azt jelenti, hogy ki kell tudni állni a projekttel, és el kell tudni mondani, hogy miről szól, de meg is kell hallgatni a másikat. Kíváncsinak kell lenni a másokra, mert ez később akár üzleti hasznot is hajthat. Képesnek kell lenni arra, hogy tegyél magadért.

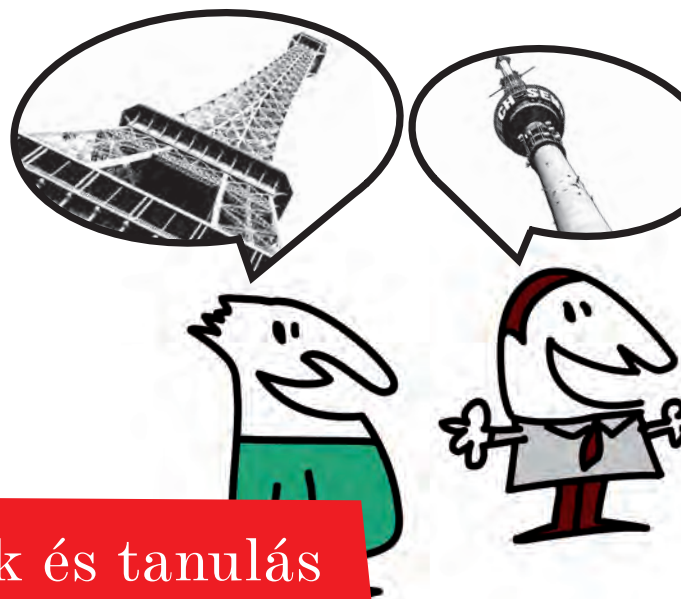
Milyen tanácsot adnál annak, aki hasonló projektek megvalósításán fáradozik, mint te?

Azt tanácsolom, hogy folyamatosan képezze magát. Még ha civil projekten dolgozik is, meg kell tanulnia vállalkozóként gondolkodni. Hiszen forrást kell teremteni, és ezeket hatékonyan kell beosztani. Tanulja meg eladni saját magát, és legyen aktív a közösségi médiában is. Járjon utána, hol lehet segítséget kérni, és merjen oda fordulni. Ennek pénzben mérhető haszna lehet. Tanuljon meg kommunikálni a piaci versenytársakkal, értse meg az ő gondolatmenetüket, és ismerje meg a piacot. ●

Készítette: CSERNOVITZ ADÉL

Aktualitások a Közösségi út a tanuláshoz (KÚT) programban

Interkulturális kompetenciák és tanulás

Alma a fán című műhelymunka-sorozatunk idén azokkal az egymásba fonódó, egymáson átívelő kompetenciaterületekkel foglalkozott, amelyek tantárgyaktól függetlenül szövik át a tanulás világát. A részt vevő pedagógusok az októberi délutáni műhelybeszélgetésen feldolgozták a **kulturális tudatosság** témakörét is, és képet kaphattak annak egyik fontos eleméről, az **interkulturális kompetenciákról**.

Miről is van szó tulajdonképpen?

Ha a google keresőjébe beírjuk az *interkulturális* szót, az alábbi bővített kifejezésekkel találkozunk: *interkulturális* kommunikáció, *interkulturális* kompetencia, *interkulturális* érzékenység, *interkulturális* tudatosság, *interkulturális* pedagógia, *interkulturális* pszichológia..., és még folytathatnánk. A hosszú felsorolás jól érzékelteti, az interkulturalitás jelenségének fontosságát, melyet több tudományterület tett vizsgálatának tárgyává.

Az interkulturalitás valójában egy megközelítés, amely képessé tesz bennünket arra, hogy kommunikációs és interakciós helyzetekben, figyelembe véve a saját és beszélgetőtársunk kulturális beágyazottságát, kreatív megoldásokat találjunk a különbségek áthidalására. Ez a megközelítés egy komplex, tudást, érzelmi, kognitív és identitáselemeket tartalmazó csomag, melyet más néven interkulturális kompetenciának is nevezhetünk.*

Mikor van rá szükség?

Más kultúrákkal való találkozás során – még akkor is, ha a nyelvnek birtokában vagyunk – gyakran érezhetjük azt, hogy:

- nem értenek meg minket;
- a dolgok nem akarnak úgy működni, mint azt megszoktuk;
- a másik ember viselkedését furcsának találjuk;
- nem találunk értelmet abban, ami körülöttünk történik;
- valakit nem szándékosan, nem tudatosan megsértünk.**

Ennek megtapasztalásához nem feltétlenül kell az országhatárt átlépni, hiszen a globalizáció hatására egyéni és társadalmi szinten

is egyre közelebb kerülnek egymáshoz a különböző kultúrák. Megkerülhetetlen az együttműködés az élet számos területén – legyen szó akár tanulásról vagy munkáról –, ahol a személyiség nyitottsága, empátiája, a befogadó környezet pozitív attitűdje döntő fontosságú az eredményes kapcsolatok kialakításához. Életünk nemzetközi erőterében számtalan releváns tudás, érték, hit, szokás és hagyomány létezik, melyek az adott értelmezési keret függvényeiben vizsgálhatóak.

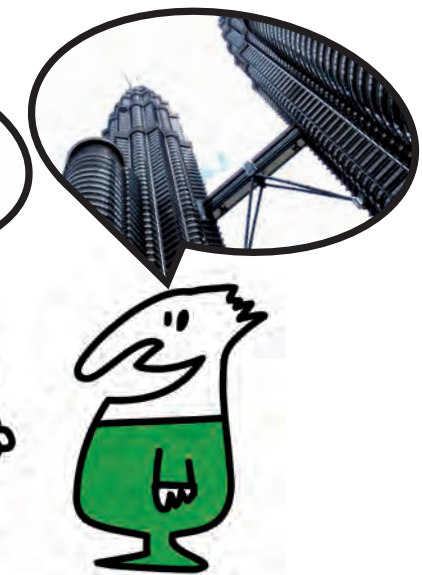
Hogyan fejleszthető?

Az Egész életen át tartó tanulás program Comenius iskolai együttműködések pályázatának nyertesei nemcsak életre szóló élményekkel, hanem számos interkulturális ismerettel gazdagodnak egy-egy projekt megvalósulásakor. Az idegen nyelv gyakorlása mellett a multikulturális környezetben való tanulás is hozzájárul a diákok és a pedagógusok interkulturális készségeinek fejlődéséhez, és mindez még inkább igaz akkor, amikor nemcsak az együttműködés hozadéka, hanem a projekt célja is egymás kultúrájának a megismerése.

Így volt ez a székesfehérvári Teleki Blanka Gimnázium és Általános Iskola és a zeitzi (Németország) Geschwister-Scholl-Gymnasium közös projektjének megvalósítása során, melyre 2009–10-ben kaptak támogatást. *Póti Csilla*, a projekt koordinátora szerint a történelmi és irodalmi témák feldolgozása és a folyamatos kapcsolattartás közben természetes, hogy a gyerekek nyelvi és kommunikációs készségei fejlődtek, de emellett fontos tapasztalás volt az a tisztelet, ami a gyerekekben ébredt egymás kultúrája iránt. A találkozások során egy nép történetének fontos eseményei ivódtak bele a diákok emlékezetébe, vagy épp a „kötelező olvasmány” vált megélt emlékké. A német és a magyar diákcsoport tagjai is

* Forrás: Artemisszió Alapítvány

** Forrás: Artemisszió Alapítvány

FELHÍVÁS

„Többet tudni = otthon lenni a világban”

Érezte már úgy, hogy egy pillanattól nagyon sokat tanult? Volt már arra példa az életében, hogy egy eseményt utólag hatalmas tapasztalatként értékelt, ami alapjaiban megváltoztatta az életét vagy gondolkodásmódját? Van kedve mindezt végiggondolni? És leírni?

A Közösségi út a tanuláshoz projekt célja az egyéni tanulási életutak minél mélyebb megismerése, különös tekintettel a közösség által támogatott tanulásra és a nem formális, informális tanulási tapasztalatokra, tehát az iskolán, sőt, bármely intézmény keretein túli tanulási élményekre. Felhívásunkkal meg szeretnénk szólítani Önt mint az egész életen át tartó tanulás résztvevőjét, és arra biztatni, hogy gondolja végig saját életét és számba véve minden olyan tapasztalatot, amelyből tanult (szabadidő, képzés, iskola vagy család világában, stb.), írja meg nekünk azt az egyet, amit most a legfontosabbnak érez.

De mit is jelent az egész életen át tartó tanulás?

Az egész életen át tartó tanulás egy európai uniós szakkifejezés, amit sok esetben már szlogenként használunk, pedig nem csupán egy frázisról van szó. Ahhoz, hogy a tanulás valóban az egyén boldogulását szolgálja, újfajta megközelítésre és számos konkrét támogató eszközre van szükség. Tőlünk, tanulóktól is fontos szemléleti változást igényel annak elfogadása, hogy tanulásunk kereteit nem csak az intézmények és a jogszabályok alakíthatják. Születésünk pillanatától mindannyian egy tanulási folyamat részesei vagyunk. Nem véletlen, hogy a magyar nyelvben számos szólás-mondás utal ilyen megközelítésben a tanulásra: *Az élet a legjobb tanítómester* vagy *Jó pap holtig tanul*.

Történetmegosztás – Hol? Hogyan?

A történeteket online módon gyűjtjük, a www.kutprogram.tka.hu oldalon a *Legfontosabb tanulási élményem* almenüpontban található kitöltő felületen, amelyen keresztül eljuttathatja hozzánk írását. Amennyiben nem fér hozzá az online eléréshez, küldje el írását a tanulas@tpf.hu email címre. Fontos, hogy azt is írja meg, kik vagy milyen típusú intézmények, szervezetek játszottak fontos szerepet ebben a tanulásban (pl.: iskola, munkahely, nagyszülő, edző, pap, táncitanár, pszichológus, polgármester...)! Nem várunk tudományos írást, sem irodalmi pályaműveket, hanem saját, személyes tanulástörténetük vagy legizgalmasabb/legváratlanabb/legmegrázóbb/legerőteljesebb tanulási élményük rövid, de velős leírását!

Kérjük, ossza meg a felhívást másokkal is!

Mi lesz az írásokkal?

A beküldött írások részletei az egész életen át tartó tanulásról szóló szakmai kiadványban jelennek meg 2013 tavaszán. A szakértői interjúkból és elemző írásokból álló kiadványhoz fontos adalékként szolgálnak az élményszerű tanulási tapasztalatokról szóló beszámolók részletei egy-egy elvontabb probléma érzékletesebbé, megfoghatóbbá tételére, ezért nagy szerepe lesz a beszámolóknak a kiadvány közérthetővé tételében. Mindezzel Ön az egész életen át tartó tanulás hazai megvalósulását vizsgáló helyzetfeltáró munkához járul hozzá, amely a Közösségi út a tanuláshoz – KÚT Program részeként a Tempus Közalapítvány koordinációjában valósul meg. A projekten túlmutatóan támogatja ezzel azt a folyamatot, hogy a tanulás megközelítése egyre inkább az egyénre és az egyén szükségleteire összpontosítson és a tanulási kultúra egyre szélesebb és sokrétűbb megközelítése terjedjen el Magyarországon.

elmondhatják, hogy a saját városukon kívül még egy helyen otthon lehetnek Európában.

Ezt erősíti meg *Peszleg Brigitta*, a Wesley János Lelkészképző Főiskola pedagógia szakos hallgatója, akit az egymástól tanulás és a konkrét módszertani ötletek iránti igény vezetett a Tempus Közalapítvány műhelymunkáira. Véleménye szerint az interkulturális pedagógiában a kultúrák közötti vizsgálódás célja a különböző kultúrák minél alaposabb megismerése, megértése, amely gazdagítja a gyerekek és felnőttek mindennapi életét, könnyebbé teszi a társadalmakban, a kultúrákban való eligazodást, beilleszkedést. Az interkulturális készség kialakítása egyfajta érzékenyítés a nyitott, elfogadó/befogadó attitűd kialakítására, a másság elfogadására. Ítéletalkotás helyett kérdésfeltevés, sztereotípiák helyett megismerés.

Kétségtelen, hogy az interkulturális érzékenység kialakítása társadalmi szinten is fontos, eredményeképp a csökkenő félreértések, előítéletek, elutasítások és konfliktusok száma egyértelműen az elfogadás, az empátia, az együttműködés irányába mozdítja a mérleg nyelvét.

Az egyén szintjén azonban „interkulturálisnak lenni” sok nehézséggel jár – hívja fel rá a figyelmet *Koppány Judit*, az Artemisszió Alapítvány programkoordinátora. A pedagógusok esetében többet kell készülni az órára, többfelé kell adott esetben figyelni, több dolognak kell utánanézni, folyamatosan kreatívnak kell lenni, legyen szó az óratervek kidolgozásáról, a diákok bevonásáról vagy a lehetséges konfliktusok elkerüléséről. Mindezen túl sokszor rengeteg energiába kerül megérteni egy szituációt, viselkedést, gesztust, állandó önvizsgálatot kell tartani, reflektálni a saját viselkedésre. Interkulturálisnak lenni folyamatos tanulást jelent: tanulást a saját kultúráról, a másik kultúrájáról, arról, hogy kik vagyunk mi. Tanulás arról, hogy mindezeket látva, érezve, tudva hogyan tudunk más kultúrák képviselőivel együttműködni, együtt élni, együtt dolgozni.

Ugyanakkor, ha energiát és időt nem kímélve, tudatosan tanulunk, akkor a végeredmény az, hogy a pedagógiai munkánk sokkal hatékonyabb lesz. És ez nemcsak a migráns vagy roma gyerekekkel folytatott munkában igaz. Az interkulturálisan érzékeny pedagógiai munka minden tanulónak jó, az interkulturális iskola minden diák számára otthon. ●

B. TIER NOÉMI

Információk a projektről: www.kutprogram.tka.hu
Esetleges kérdéseivel forduljon Juhász Judit koordinátorhoz.
Elérhetősége: +361-237-1300/272 vagy judit.juhasz@tpf.hu.

Társadalmi felelősségvállalás

TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS A KÖZSZFÉRÁBAN?

Joggal gondolhatnánk, hogy tessék, egy újabb semmitmondó varázsszó, mely ideig-óráig a változás ígérését hordozza, s amely a lelkes követők erőfeszítései ellenére hamar lendületet veszti és feledésbe merül. Hivatkozhatunk arra, hogy így történt korábban a minőség szemlélet térhódításával, az ügyfélközpontúsággal, a szolgáltató állammal, az információs vagy tudástársadalom felkarolásával, a személyügyi reformokkal, a teljesítményértékeléssel vagy az üzleti technikák közzsférában történő térhódításával (*New Public Management*). Szükségszerű-e, hogy egy-egy új megközelítés rendre felváltsa az előzőeket, és készíthető-e mérleg arról, hogy milyen haszonnal és veszteségekkel jár a megközelítések körforgása?

A tapasztalatok alapján a legmegtermékenyítőbb megközelítés is kifáradhat egy idő után, és egy új paradigmát új nézőpontja korábban rejtve maradt tartalék energiák felszabadítását teszi lehetővé. Attól nem kell tartanunk, hogy a hangsúlyváltások szükségszerűen a korábbi eredmények felszámolását eredményezik. Éppen ellenkezőleg, azok a megközelítések az igazán értékesek, amelyek képesek integrálni a már elért eredményeket, és azokat újjal egészítik ki.

A társadalmi felelősségvállalás középpontjában a külső és belső érintettek, illetve a közjó fenntartható gyarapítása áll. Segít felfedezni korábban láthatatlan gyengeségeket, erősíti a kreativitást és az empátiát. Elvezet a közzsféra szervezeteinek újragondolásához, átértékeli a stratégiai megközelítések szerepét, a tudásmegosztást, az innováció erejét, a közösségépítést és a környezethasználat kímélő formáit.

A Tempus Közalapítvány által 2011–12-ben menedzselte délkelet-európai program tapasztalatai azt mutatják, hogy a társadalmi felelősségvállalás sikerrel ötvözheti az elmúlt évtizedek újító törekvéseit, és új lendületet adhat azzal, hogy lehetővé teszi az üzleti, a civil és a közzsféra tudáscseréjét.

A társadalmi felelősségvállalás a 21. század hívószava. E megközelítés segít megszabadulni a korábbi korlátoktól, és jól illeszkedik a jó állam koncepciójához éppúgy, mint a közzsférában dolgozók személyes várához. A projekt valamennyi résztvevője egyetértett abban, hogy a közös munka során megosztott gondolatok és tapasztalatok új megvilágításba helyezik a társadalomért való cselekvést, megsokszorozzák a munkahelyi közösségek erejét, és segítenek abban, hogy jobbítani lehessen szűkebb-tágabb világunkon.

KOVÁCS ISTVÁN VILMOS, a projekt vezető szakértője

A közintézmények szerepe a társadalmi felelősségvállalásban

A nemzetközi projekt hazai eredményei

A társadalmi felelősségvállalási tevékenységeknek nevesítve elsősorban vállalatoknál és általában a privát szektorban vannak hagyományai (CSR – *corporate social responsibility*). A közintézmények jellegüknek fogva és alapfeladataik szerint is a társadalom érdekében dolgoznak, így a projekt indulásakor volt egyfajta bizonytalanság, vajon meg tudjuk-e szólítani a közintézményeket, tud-e a projekt olyan üzeneteket eljuttatni a célcsoporthoz, amelyek kellően vonzóak ahhoz, hogy nagyszámú közintézményi munkatárssal és intézmény-nyel tudjunk párbeszédet folytatni a társadalmi felelősségvállalás intézményesüléséről a közzsférában?

Magyarországon valamennyi tevékenység esetében az volt a tapasztalatunk, hogy az érdeklődés meghaladta a jelen projekt lehetőségeit és kereteit, mert valamennyi információs rendezvényre többen jelezték részvételüket, mint a tervezett létszámok. Ez azt is jelentheti, hogy **a társadalmi felelősségvállalás értelmezése és beemelése a közzgondolkodásba időszerű és szükséges a közzgazgatás új szerepeinek kialakítása kapcsán is.**

A Tempus Közalapítvány a 3 éves projekt utolsó évében vett részt. Ennek a projektszakasznak a célja az előzetes felmérések, kutatások és tanulmányok eredményeit felhasználva a társadalmi felelősségvállalási tevékenységek megvalósítása volt, elsősorban információs rendezvényeken, érzékenyítésen, képzésen és tanácsadáson keresztül.

Fókuszcsoporthoz beszélgetés

A közös munka megkezdésekor az volt a célunk, hogy elinduljon az együttgondolkodás a célcsoporttal. Tartottunk attól, hogy a közzsféra részéről a társadalmi felelősségvállalás értelmezése és a napi gyakorlatba való beemelése kapcsán bizonytalansággal,

A projekt a South East Europe Programban az Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával valósul meg.

értetlenséggel fogunk találkozni. Az egyik ellenérv lehetett volna, hogy amiről beszélünk, az fából vaskarika, hiszen a közigazgatás a társadalomért dolgozik, tehát mi más tesz a közszféra, mint felelősséget vállal a társadalomban? A félelmek azonban alaptalanok voltak, mivel a felhívásunkra jelentős számban mozdultak meg a közintézmények, ami azonnal mutatta, hogy a közszféra érzi a téma időszerűségét. A nyitórendezvény tapasztalata az volt, hogy a közintézmények érdeklődnek a téma iránt, és mind az ötletek, javaslatok, mind a már megvalósított gyakorlatok jelezték, hogy **a közszférában komoly elköteleződés van a működés áttekintésére és újragondolására a társadalmi felelősségvállalás iránt.**

Képzés a közintézmények munkatársai számára

Annak érdekében, hogy a közintézmények munkatársai megismerhessék a társadalmi felelősségvállalásban való részvétel lehetőségeit, egy olyan képzési programot kellett kialakítani, amely kellően informatív, valamint a műhelymunka, szimuláció, kerekasztal-beszélgetések segítségével alkalmas ad a partnerségépítésre, illetve gyakorlati tapasztalatokkal szolgál a későbbi tevékenységekhez.

A képzés tematikája és a gyakorlatorientált módszertan valóban felkeltették a résztvevők érdeklődését, amit a kiváló oktatói-tréneri-szakértői csapat a képzés végéig fenn tudott tartani. Ennek is köszönhető, hogy a 49 résztvevő közül 43 szerzett tanúsítványt, 19-en kiváló eredménnyel.

Annak érdekében, hogy a hazai közintézmények minél nagyobb számban és aktívan részt vegyenek társadalmilag felelős tevékenységekben, további képzésekre lenne szükség, mind a köztisztviselői képzésekben, mind a közalkalmazottak esetében, kiemelten a pedagógus-továbbképzések között.

Társadalmi konzultáció és szakmai konferencia

2012 tavaszán a Tempus Közalapítvány szakmai konferenciát szervezett *Társadalmi felelősségvállalás – mit tehet a közszféra?* címmel. A konferencia célja az volt, hogy további közintézmények figyelmét is felkeltsük a társadalmilag felelős tevékenység megvalósítása iránt, illetve tovább erősítsük az ilyen irányú elkötelezettséggel rendelkező szervezetek közötti együttműködést.

A konferencia iránt igen nagy volt az érdeklődés, 120-an vettek részt a rendezvényen és használták ki a lehetőséget az egymástól való tanulásra.

Az interaktív módszertan lehetővé tette, hogy az intézmények saját jó gyakorlataikat és ötleteiket is megosszák egymással a felelősségvállalás témakörében, így még kézzelfoghatóbb volt az, hogy a közintézmények esetében nagyon is értelmezhető a társadalmi felelősségvállalás szemlélete és gyakorlata.

A konferenciával kapcsolatban kiemelkedően pozitív volt a résztvevők visszajelzése, miszerint **érdemes lenne szakítani a megszokott szakmai konferenciák módszertanával, és innovatív, a résztvevők aktivitására, tapasztalataira, építő elemeket kellene alkalmazni, amely új impulzusokkal gazdagítja a vendégeket, valamint ideális a partnerkapcsolatok építésére.**

Komplex tanácsadás közintézmények részére

A tájékoztatói és képzési tevékenységeken túlmutatva, a projekt célul tűzte ki, hogy konkrét közintézmények esetében **feltárja a társadalmi felelősségvállalással összefüggő létező gyakorlatokat, valamint az adott intézmény munkatársaival közösen**

áttekintse a további lehetőségeket.

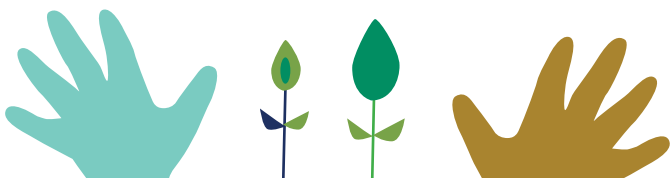
Magyarországon hat intézményt vontunk be a tanácsadási-konzultációs folyamatba. Örömminkre szolgált, hogy az intézmények 6–10 fős munkacsoportokat delegáltak a beszélgetésekre, így

„A Magyar Állami Operaház hazánk legnagyobb kulturális intézményeként nem bírhatja ki társadalmi felelőssége alól: egyre inkább dolgozunk a felnövő nemzedékek opera és balett élményhez juttatása.” (Ókovács Szilveszter, az Operaház megbízott főigazgatója)

remélhető, hogy az új stratégiák és akciók várhatóan a szervezetek széles köréhez eljuthatnak.

A konzultáció keretében összegyűjtött legjobb gyakorlatokat a projekt záró kiadványában, illetve a projekt honlapján (www.tka.hu/gsr) adtuk közre. Ebben a gazdag anyagban bizonyára minden érdeklődő intézmény talál olyan ötleteket, megoldásokat, amelyek számára is aktuálisak, a környezet védelmétől a korszerű munkaügyi gyakorlatokig, az igényes közszolgáltatástól a generációk közötti együttműködés támogatásáig. Fontos kiemelni, hogy **valamennyi esettanulmány olyan témát mutat be, amely az intézmény alapvető tevékenységét emelte magasabb szintre, tehát elmondhatjuk: a közszféra érti, mi a valódi felelősségvállalás, milyen egy valóban felelős intézmény.** ●

VÖRÖS ANDREA

Mit tehet az oktatási szektor a társadalmi felelősségvállalás elterjedése érdekében?

2012 májusában *Társadalmi felelősségvállalás – mit tehet a közsféra?* címmel a Tempus Közalapítvány konferenciát szervezett, ahol széles körű konzultációra került sor a szociális, a kulturális és az oktatási szektor bevonásával. Az oktatási műhely keretében 27 szakember fejtette ki véleményét arról, mit jelenthet a társadalmi felelősségvállalás az oktatási ágazatban. Az oktatási műhely vezető **Dr. Bodó Márton**, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet tudományos munkatársa az ágazati szereplők szempontjából mutatja be azokat a lehetőségeket, amelyeken keresztül az oktatás a társadalmilag felelős magatartás terjesztésének egyik legfontosabb motorja lehet.

A társadalmi felelősségvállalás az oktatásban azért különösen fontos, mert ez az ágazat meghatározza a jövő generációk szemléletét, látásmódját. Ha a társadalmi felelősségvállalás az oktatási ágazat hétköznapijait át tudja hatni, esélye van arra, hogy **nemzedékek szemléletét befolyásolja**, motiválja. 10–20 évnyi **kemény munkával elérhető lehet a fiatalok hozzáállásának megváltoztatása a fenntarthatóság, a környezetszennyezés, az egészséges életmód, a szociális érzékenység terén**. Sarkosan hangzik, de egy ilyen szemléletváltás az egész világunkat tehetné élhetőbbé, szebbé.

A társadalmi felelősségvállalás értelmezése pedagógusok számára a gyerekekkel, diákokkal végzett munka során

A társadalmi felelősségvállalás elterjedéséért sokat tehet minden egyes pedagógus. Mivel nincs erre kidolgozott és bevezetett struktúra, ez a nevelőmunka esetlegesen és az egyéni mentalitás függvényeként jelenik meg ma a magyar közoktatásban. A tanár hitelességének alapeleme a megbízhatósága: mennyi idő alatt javítja ki a dolgozatokat, pontosan érzékel-e az óráira, kicsöngetés-kor befejezi-e mondandóját, illetve következetes és igazságos-e a számonkérésben; hogy évente, félévente ad-e lehetőséget a diákoknak név nélküli, illetve személyes vélemény kifejezésére az oktatás tartalmára, módszereire, stílusára, vonatkozóan. Mindez a minőségbiztosításon keresztül része a társadalmi felelősségvállalásnak.

A diákok egymás iránti szociális érzékenyítése az egyik fontos területe ennek a látásmódnak. Például fel lehet a diákok figyelmét hívni arra, hogy segítsék beteg osztálytársaikat a házi feladatok vagy egyéb információk megszerzésében. A fizikai nehézséggel élők esetében jelenthet ez állandó támogatást az egészségesek részéről, vagy a tehetségesebbek vállalhatnak korrepetálást is a gyakorlásra szoruló társaik szolgálatában.

A környezettudatosság elmélyítése terén Magyarországon élen járnak az ökoiskolák. **Központi kérdés a fogyasztói szokások átgondolása a fenntarthatóság eszmeisége alapján.** Prevenatív módszerként elképzelhető, hogy a diákság közösségi szinten törekszik a minél kisebb mennyiségű szemét „termelésére” a hétköznapiakban. Nem mindegy már középtávon sem, hogy a diák milyen termékeket vásárol a büfében, mennyire figyel az egészséges táplálkozásra, mennyire környezetszennyező módon él. Ehhez kapcsolódik a kérdés gazdasági vetülete is: mennyire pazarló módon használják a diákok az energiaforrásokat? Leoltják-e a lámpákat az üres tanteremben, folytatják-e a vizet a mosdókban fölöslegesen, gondolnak-e arra, hogy milyen módon lehet gazdaságosan használni, odafigyeléssel kezelni például a tartós tankönyveket és egyéb különböző eszközöket, szem előtt tartva, hogy a következő évfolyamok is ugyanúgy használhassák a számukra lehetőségként kapott tárgyi környezetet. Fontos elem a diákok környezetének kialakításában a kisállattartás, növények gondozása. Mindkettő alapvető szerepet játszhat a társadalmi felelősségvállalás szemléletének kialakításában. Egy közösség számára izgalmas feladat, ha együtt vállalnak felelősséget egy növényért, állatért, „örökbefogadva” öt osztály- vagy iskolai szinten.

Minden esetben érdemes a pedagógusoknak a folyamat jellegű tevékenységeket előnyben részesíteni a kampányszerű egyszeri tevékenységekkel szemben.

Társadalmi felelősségvállalás az iskolai és óvodai munkában tanórákon kívül

A tanórai és tanórán kívüli tevékenységek nem teljesen különülnek el egymástól, szemléletükben az a jó, ha ugyanazt az értékrendet képviselik.

A környezetbarát szemlélet kialakítására alkalmasak a közös étkezések, de a közösségi ünnepek is segítenek a látásmód kialakításában az iskola falain kívül és belül. Ha a tanár szorgalmazza a

sajátkezü ajándékok készítését természetes anyagokból, akkor ezzel fontos lépést tehet a szemlélet meggyökereztetésére.

A fenntarthatóság alapelemeit már az óvodában is elsajátíthatják a gyermekek. Ezt a célt tűzte zászlajára a „zöldóvoda” program. Mára már több mint száz intézmény tett eleget a szigorú kritériumrendszernek Magyarországon. A környezeti nevelés elveit figyelembe véve a nevelői munka minden területén, így a foglalkozásokon, de kirándulásokon is érvényesül a környezeti nevelés szempontrendszere. A program honlapján szakirodalmat, pedagógus-továbbképzéseket lehet elérni (www.zoldovoda.uw.hu).

A környezettudatosságot szolgálhatja az iskolaépület közvetlen környezetének karbantartása, pl. kert, park, udvar takarítása, grafiti eltávolítása, fa ültetése. Van olyan oktatási intézmény, ahol minden induló osztály ültet egy fát az udvaron és gondozza azt a tanulmányai végéig.

A szociális érzékenység felkeltésére épül az iskolai közösségi szolgálat, amely 2016-tól érettségi előfeltétel a diákok számára 50 órás keretben. „A tanuló helyi közösségének javát szolgáló, szervezett keretek között folytatott, anyagi érdektől független, egyéni vagy csoportos tevékenységet és annak pedagógiai feldolgozását” nevezi a törvény **iskolai közösségi szolgálatnak**.^{*} A közösségi szolgálat lehetséges tevékenységi területei: egészségügyi, szociális és jótékonyági, oktatási, kulturális és közösségi, környezet- és természetvédelmi, polgári és katasztrófavédelmi tevékenységek, közös sport- és szabadidős tevékenység óvodáskorú, iskoláskorú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel vagy idős emberekkel.

Felelősségvállalás a szülővel való kapcsolattartásban

A pedagógiai munka hatékonyságát döntően befolyásolja, hogy milyen mértékben lehet a szülőkre építeni a feladatokkal, tevékenységekkel kapcsolatosan.

A szülők nagyban meghatározzák, hogy mi az, amit hitelesen tud az iskola és a tanári kar közvetíteni a diák számára. A két elvárási rendszer közti szakadékot lehet áthidalni a szülők számára tartott rendszeres képzésekkel, „szülő sulival”. Segíteni lehet a szülőket abban is, hogy könnyen nyomon tudják követni gyermekük tanulmányi előmenetelét, pl. e-napló segítségével.

A folyamatos dialógus erősíti az oktatási rendszer presztízsét, hitelességét, a rendszerbe vetett bizalmat; megnyit olyan lehetőségeket, mint a szülők szabad kapacitásai és kapcsolatrendszere az iskolai munka szolgálatában. Egy jól működő tanár-szülő kapcsolat esetén felmerülhet, hogy a szülők a pályaválasztásra készülő diákok számára bemutassák saját szakmájukat, a szülők vagy azok munkáltatója adományozóként lépjenek fel az intézmény alapítványa felé. Számos más példát is fel lehetne sorolni, hogy mi mindenben lehet a szülői háttér fontos oszlopa a pedagógiai munkának.

Új elem a minőségbiztosítás, ami része a társadalmi felelősségvállalásnak. **Ennek keretében folyamatosan kérdőívekkel, beszélgetésekkel lehet a szülőktől visszacsatolást kérni az intézmény pedagógiai munkájára vonatkozóan.** Ez sokféle intézménytípusban, az óvodáktól az egyetemekig már működő gyakorlat.

Mindez látszólag nem szorosan tartozik a társadalmi felelősségvállalás kérdésköréhez, pedig valójában a „minőségbiztosítás, az ügy-

^{*} 2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről: Értelmező rendelkezés 4.§ 13. bekezdés

A társadalmi felelősségvállalás feladataiban a felsoroltakon túl osztozik a fenntartó és az oktatás-irányítás is. Amennyiben szívesen olvasna többet a témáról, a cikk teljes terjedelemben a 2012 szeptemberében megjelent *Társadalmi felelősségvállalás – mit tehet a közsféra?* című kiadványban megtalálható, mely a Tempus Közalapítvány honlapjáról is letölthető.

A projekt a South East Europe Programban az Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával valósul meg.

félbarát szolgáltatás” lényegi eleme ennek a modellnek. Az oktatás területén pedig a diákokkal és a szülővel való kapcsolaton keresztül valósulhat meg hitelesen a közoktatási rendszer minőségbiztosítása.

Mi az intézmény felelőssége?

Az intézményvezetés szintjén nagyon fontos, hogy a munkaszervezés a dolgozók számára is motivált lehessen. Ez elsősorban odafigyelés kérdése. Ha jól van előkészítve egy tantestületi értekezlet, akkor sokkal inkább bevonhatók a kollégák a döntésekbe, kevesebb időt vesz el az értekezlet megtartása, és minden érintett magáénak érezheti a megszületett döntéseket. A munkahelyi légkör megteremtése erősen függ az intézményvezetői magatartástól, a megteremtett munkakörülményektől. Fontos, hogy a lehetőséghez mérten legyenek közösségi terei a pedagógusoknak, ahol kötetlenül is tudnak egymással beszélgetni (pl. tanári étkező).

A gazdasági szempont intézményi szinten jelenhet meg fontos takarékosági tényezőként. Kis befektetéssel jó eredmények érhetőek el a nyomtatás optimalizálásával, ami összefügg az internetes kommunikációs rendszerek kiépítésével (intranet oldalak, közösségi oldalak lehetőségeinek használata, stb.). Hosszú távon jelentős megtakarításokat eredményezhet a világítás, fűtés korszerűsítése, a vízmennyiség-szabályozó elemek csapokra szerelése vagy energiatakarékos világítási rendszer, mozgásérzékelők, áramtalanító főkapcsolók kialakítása. A szponzorok felkutatása, alapítvány működtetése, öregdiákokkal való kapcsolattartási módok kidolgozása, termék kiadása mind az intézményvezetés feladatkörébe tartozik.

Az intézmény vezetésének van felelőssége abban is, hogy mennyire gondozza, ápolja, mennyi figyelmet fordít az intézmény közvetlen környezetére.

Valójában az intézményvezetők a társadalmi felelősségvállalás motorjai lehetnek az egész pedagógiai közösség számára. ●

DR. BODÓ MÁRTON

Az intézmények társadalmi felelőssége, fókuszban a környezetvédelem

Mi van akkor, ha környezettudatos ÉS gazdaságos?

A Tempus Közalapítvány a jelen projekt lezárása után abban is segítséget kíván nyújtani a társadalmi felelősségvállalás iránt elkötelezett intézményeknek, hogy kapcsolódni tudjanak olyan országos, vagy akár nemzetközi programokhoz, melyek keretében továbbfejleszthetik tevékenységüket, szakmai partnerségek, tapasztalatcserék valósulhatnak meg.

A közsféra társadalmi felelősségvállalását segítő projektünk kapcsán kiváló közös munka valósult meg a *KÖVET Egyesülettel*, amely működése során a vállalatok és más szervezetek környezeti és társadalmi felelősségének erősítésén dolgozik. Az Egyesület tevékenysége keretében több olyan népszerű programot is kidolgozott, amely egyrészt elősegíti a fenntarthatóság és környezetvédelem értelmezését és megvalósítását a különböző intézmények számára, másrészt lehetőséget ad ezeknek a szervezeteknek a tapasztalatcserére és a jó gyakorlatok megosztására.

„Gyakran hiszik azt az emberek, hogy a környezetvédelem csak plusz kiadást jelent. Nos, a Zöld Iroda Programban ez éppen fordítva van, hiszen az egész céget takarékosagra tanítja. Egy olyan környezetben, ahol ésszerűen használják az energiát, a különböző anyagokat, már önmagában jó érzés dolgozni, de a program a munkahelyi környezetre külön is ráirányítja a figyelmet: legyen elég természetes fény, friss levegő, elegendő hely stb. Ez egy olyan program, ami megtanít irodai környezetben ésszerűen fogyasztani, hiszen a pazarlás árt a cégnek, árt a természetnek és az egyes embereknek is. Sokat jelentett, hogy részt vehettünk benne!”

forrás: www.zoldiroda.hu

ZÖLD IRODA PROGRAM

Már nem csupán a vállalatok, hanem a közintézmények körében is jól ismert a **Zöld Iroda Program**, amely a környezetkímélő és emberbarát irodai működést, valamint a munkatársak tudatformálását támogatja.

A Zöld Iroda Program keretében az egyesület két évente versenyt szervez. A 2011-es évben a non-profit kategóriában két közintézmény is díjat nyert: 2011 Legzöldebb irodája címmel Újbuda Önkormányzata Polgármesteri Hivatalát jutalmazták, 2011 Legtöbbet zöldült irodája pedig az Egészségügyi Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezete lett.

CSR PIAC – MUTASSUK MEG, MI HOGY CSINÁLJUK ÉS TANULJUNK MÁSOKTÓL!

A CSR Piac a CSR Europe által 2005-ben útjára indított kezdeményezés, mely olyan innovatív fórumot teremt, ahol informális környezetben van lehetőség az intézményi jó gyakorlatok megosztására. A CSR Piac egy egész napos rendezvény keretében lehetőséget ad a vállalatoknak és egyéb szervezeteknek, hogy a társadalmi felelősségvállalás terén elért eredményeiket bemutassák az érdeklődőknek. A piactér különféle témakörök köré szerveződő kis standokból épül fel, melyeknél a kiállítók a társadalmi felelősségvállalás területén megoldani kívánt problémáikat és az azokra bevezetett innovatív megoldásokat mutatják be az érdeklődőknek. A környezeti, szervezeti, társadalmi kihívásokra választ kereső érdeklődők pedig megtalálhatják és megismerhetik a számukra releváns problémák megoldásait. A rendezvény – jellegéből adódóan – kiváló lehetőséget nyújt az informális tapasztalatcserére, ötletserzésre, új lehetőségek, megoldások megismerésére a társadalmi felelősségvállalás területén.

A 2011-es kiállítás közönségdíjas kiállítója a Szegedi Tudományegyetem József Attila Tanulmányi és Információs Központ Igazgatósága volt, *Zöld kommandó* című projektjével, amely az egyetemi egységek környezettudatos magatartási kultúrájának fejlesztését és megerősítését segítette elő.

A kiállítás fődíját elnyerő *Energiapersely – Energiasuli projekt* (ELMÜ-ÉMÁSZ) keretében az általános és középiskolás diákok és tanárok energiatudatos szemléletének kialakítását támogatták. A *Fizibusz* program több száz iskolába jutott el, és rendhagyó fizikaórák keretében 100 000-nél is több diák ismerkedhetett meg az energiatudatos szemlélet kialakításával és a környezetvédelem viszonyával – és kaphatott kedvet a természettudományok és műszaki területek iránt.

ABLAKON BEDOBOTT PÉNZ PROGRAM – MEGTAKARÍTÁSOK KÖRNYEZETVÉDELEMMEL

Sokszor gondolunk úgy a környezetvédelmi beruházásokra, hogy az valami úri huncutság és igazából csak az engedheti meg magának, aki már rendelkezik az ehhez szükséges anyagi forrásokkal. Ezzel a szemlélettel kíván szakítani a KÖVET Egyesület **Ablakon Bedobott Pénz Programja**. Ennek célja, hogy bemutassák: a környezetvédelemre fordított kiadások nem ablakon kidobott pénzt jelentenek, hanem pénzügyileg is megtérülhetnek, és gazdasági haszonhoz, versenyelőnyhöz juttathatják a környezettudatos vállalkozásokat, szervezeteket. A program összegyűjti a környezeti és gazdasági szempontból legsikeresebb beruházásokat és anyagi ráfordítást nem igénylő intézkedéseket.

Közintézmények számára elsősorban az a kezdeményezések lehetnek vonzóak, amelyek úgynevezett „alacsonyan csüngő gyümölcsök” vagy „mosott gyümölcsök a tálban”, azaz rövid időn belül megtérülő, vagy ráfordítást nem igénylő intézkedések. Ha azonban egy közintézmény új befektetést tervez, mindenképpen érdemes annak környezetvédelmi aspektusait is figyelembe venni, főként azzal a megfontolással, hogy egy fenntartható és környezettudatos megoldás közép- és hosszútávon már gazdaságos lesz.

Hogy egy igazán egyszerű, mindenki számára elérhető kezdeményezést említsünk, ilyen a nyomtatási tevékenység optimalizálása, azaz annak végiggondolása, vajon mit szükséges valóban kinyomtatni, mi az, amiből esetleg túl sok nyomtatott példányt őrzünk az irodákban. A kétoldalas nyomtatás, a több oldal nyomtatása egy lapra szintén jelentősen csökkenti a papír, a festék és az energia felhasználását.

Bizonyára mindannyian rengeteg konferencia- és képzési dossziét őrzünk a fiókunkban régi anyagokkal, amelyek csak a helyet foglalják az irodában, de „még jó lesz valamire” felkiáltással nem válunk meg tőlük.

A Tempus Közalapítvány a társadalmi felelősségvállalási projekthez kapcsolódó képzés és konferencia esetében szakított azzal a gyakorlattal, hogy az előadások és szakmai műhelyek anyagait nyomtatva a résztvevőknek kiossza. Ehelyett honlapunkon tettük elérhetővé az anyagokat, így az jól kereshetően sokkal szélesebb célcsoport számára lett hozzáférhető. A nyomtatás csökkentésével párhuzamosan végiggondoltuk azt is, hogy a projekt eredményeit hogyan tudnánk elektronikusan elérhetővé tenni, szakmai fórumok, hírlevelek, honlap segítségével. Csak ezekkel az intézkedésekkel több ezer oldal papírt tudtunk megspórolni, az egyéb nyomtatási és szállítási költségek megtakarítása mellett.

Az Ablakon Bedobott Pénz Program keretében 2002 óta több közintézmény, állami vállalat – Állami Autópálya Kezelő Zrt, Magyar Posta, MÁV, oktatási intézmények – is benyújtott esettanulmányokat, amelyek bemutatták, hogy egy környezetvédelmi intézkedés milyen gazdasági hasznot hozott a szervezet számára.

2012-ben az Állami Autópálya Kezelő Zrt., melynek feladata az autópályák és gyorsforgalmi utak üzemeltetése és a díjköteles részekben a jogosultság ellenőrzése, több ilyen intézkedésről is beszámolt *Vezessen első osztályon* programja keretében. Az állami vállalat a szolgáltatási színvonal megtartása mellett folyamatosan törekszik a felhasznált energia csökkentésére. Ennek érdekében *feszültség szabályozókat* alkalmaztak az autópálya-csomópontoknál és más, közlekedésbiztonsági szempontból fontos területeken. Ezzel elérték, hogy az energiateljesítmény 23%-kal csökkent, miközben a látási viszonyok nem romlottak. A beruházás így 1 év és 4 hónap után megtérült, tehát ettől kezdve gazdaságosabbá is vált az üzemeltetés. A vállalat az új mérnökségi épületek világítását is energiateljesítmény

berendezésekkel tervezte, ezzel elérték, hogy kevesebb, mint egy év alatt megtérült a beruházás és 30%-kal olcsóbbá vált az üzemeltetés.

Sok intézményt inspirálhat az a kezdeményezés is, amely során az Állami Autópálya Kezelő Zrt. egy innovációs pályázat ötlete alapján egy addig hulladéknak tekintett anyagnak találta meg a további hasznosítását: a gyorsan előregedő és megromlódó hullóterelő hálók (ez akadályozza meg az állatok pályára való bejutását) a balesetekben megsérült fénytörő hálók megfelelő darabjaival pótolta. Ez az anyag jóval erősebb, így hosszabb ideig képes ellátni a feladatát. A projekt eredményeként csökkent a műanyag hulladék, a hulladék-szállítási díj, valamint jelentős összeget lehetett megtakarítani azzal, hogy nem kellett új anyagot sem beszerezni.

Ha további ötleteket szeretne, vagy részletesebben megismerné a felsorolt projekteket, látogasson el a KÖVET Egyesület, illetve a felsorolt programok honlapjaira:

www.kovet.hu
www.csрпиac.hu
www.zoldiroda.hu
www.ablakonbedobottpenz.hu ●

A cikk a KÖVET Egyesület szakmai segítségével jött létre.

VÖRÖS ANDREA

A projekt a South East Europe Programban az Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadványajánló

TUDÁSKÖZPONT

ÚJDONSÁGOK

Társadalmi felelősségvállalás Mit tehet a közsféra?

HOPPÁ! Disszeminációs sorozat 36.

2012 tavaszán a Tempus Közalapítvány szakmai konferenciát szervezett *Társadalmi felelősségvállalás – mit tehet a közsféra?* címmel. A szakmai konferencia a tematikus előadásokon és kerekasztal-beszélgetéseken túlmenően keretet adott a projekt egyik fő tevékenységének, az ún. társadalmi konzultációnak három kiemelt szektor, az oktatási, a kulturális és a szociális ágazatok részvételével.

Kötetünk e munka eredménye: első felében bemutatja a fogalom definícióját, az EU-támogatással, hat ország részvételével megvalósuló projektet, valamint az állam, az oktatási, a kulturális és a szociális szektor szerepét a társadalmi felelősségvállalásban. Második egysége a konzultáció keretében összegyűjtött legjobb gyakorlatokat tartalmazza. Az esettanulmányok

bemutatása nem áll a meg a sikertörténetek szintjén, hanem a kezdeti problémák feltárásán túl vállalja azokat a nehézségeket, amelyekkel az egyes projektek végrehajtása során szembenéztek az intézmények. Ebben a gazdag anyagban bizonyára minden érdeklődő talál olyan ötleteket, megoldásokat, amelyek számára is aktuálisak a környezet védelmétől a korszerű munkaügyi gyakorlatokig, vagy az igényes közönségszolgáltatótól a generációk közötti együttműködés támogatásáig. Fontos kiemelni, hogy valamilyen esettanulmány olyan témát mutat be, amely az intézmény alapvető tevékenységét emelte magasabb szintre, tehát elmondhatjuk: a közsféra érti, mi a valódi felelősségvállalás, milyen egy valóban felelős intézmény.

Kívánjuk, hogy olvassák haszonnal mind a tanulmányokat, mind a jó gyakorlatokat!

2012

Szerzők:

KOVÁTS ISTVÁN VILMOS,
VÖRÖS ANDREA, DR. KUN ATTILA,
DR. BODÓ MÁRTON,
TÓTH VERONIKA, GYULAI DÁVID |

Szerkesztette:

JÁNOSIK ORSOLYA és
VÖRÖS ANDREA | 86 oldal

Változó szakmai igények a munkaerőpiacon – Készségek és képzések korszerűsítése

HOPPÁ! Disszeminációs sorozat 35.

A Tempus Közalapítvány immár hatodik éve, a harmadik ciklusban vesz részt az Egész életen át tartó tanulás program kezelésével megbízott nemzeti irodák munkaerő-piaci témájú tematikus együttműködésében.

Az első ciklusban a pályatanácsadás, pályorientáció területéhez kapcsolódó legjobb szakképzési gyakorlatokat tártuk fel, és az egyéves együttműködés eredményeit az *Így is lehet tanácsot adni!* című kiadványunkban tettük közzé.

A második, kétéves ciklus végén megjelent, *Sínen maradni!* című füzetünkben a szociális és egészségügyi szolgáltatásokban dolgozó idős munkavállalók, nők és bevándorlók szakképzettségének felrészítését támogató legjobb szakképzési projekteket, és a kétéves együttműködés szakmai tapasztalatait összegeztük.

Jelen kiadványunk három év munkájáról számol be, melynek során nemcsak a szakmai témaválasztás tágabb: a változó munkaerő-piaci igényekhez igazodó képzések, célcsoport és szektor szűkítése nélkül; a jó gyakorlatok merítése is bővebb, az Egész életen át tartó tanulás program csaknem teljes skáláját felöleli.

Tartalma és felépítése is eltér a korábbiaktól. A 3 éves munka eredményeként azonosított legjobb gyakorlatok tartalmi bemutatása és listája mellett a fókuszterületek meghatározásának módját, a kiválasztás – kutatás központi kérdéseit, folyamatát is összefoglaltuk. Azt reméljük, hogy így nemcsak a jó gyakorlatok további hasznosulását támogatjuk, hanem átláthatóvá tesszük a jó gyakorlatok meghatározásának folyamatát, és a leendő pályázók, projektgazdák kamatoztathatják e tudást a projekttervezésben, megvalósításban és a beszámoló szakmai súlypontjainak kifejtése során.

2012

Szerkesztette:

JAKABNÉ BAJÁN ILONA és
BALLA ÁGNES |
40 oldal

Új utakon a netgeneráció oktatásában

HOPPÁ! Disszeminációs sorozat 34.

A mindennapi élet része, hogy utánanézzünk egy hírnek a neten, feltöltjük a nyaraláson készült fotókat, pizzát rendelünk on-line, vagy segítségül hívjuk a googlemaps-et, ha eltévedtünk. Jogosan merül fel a kérdés: ha a hétköznapokban ilyen jól beváltak ezek az eszközök és alkalmazások, akkor az iskolába miért nem engedjük be őket? A gyerekek szeretik, használják őket, és a feladatokat is nagyobb kedvvel végzik, ha ilyen formában láthatnak neki. A Youtube-ra feltöltött egyik videóban egy kisfiú arról mesél, hogy a füzetébe házi feladatként leírt esszét csak a tanára olvassa el. Ha ugyanez az írás a blogjára kerül ki, több mint 2000 olvasóhoz jut el, és van rájuk hatással.

Sokszor elhangzik az is, hogy az Internet, a közösségi média veszélyes is lehet – de éppen abban áll a tanárok, szülők szerepe, hogy a gyerekeket megtanítsák az információk között eligazodni, keresni, szűrni,

elemezni, értékelni, azaz kritikusan és felelősségteljesen használni az eszközöket és tartalmakat. A nemzetközi együttműködések során sok új tapasztalattal, ötletekkel gazdagodhatnak a résztvevők azt illetően is, hogyan lehet, hogyan érdemes ezeket az új tartalmakat, megközelítési módokat beemelni az oktatásba.

A Tempus Közalapítvány 2012-es konferenciájának témája a netgeneráció oktatása volt. Konkrét példákkal, működő gyakorlatokkal igyekeztünk segíteni a digitális világ elterjedésével, a netgeneráció megjelenésével együtt járó szemléletbeli változás tudatosítását, az új kihívásokkal szembenező pedagógusok változó szerepének megértését, a kialakuló helyzetek kezelését. A konferenciát övező nagy érdeklődés is azt jelzi számunkra, hogy a téma nagyon is időszerű, és a tanárok, pedagógusok szívesen tanulnak egymás példájából. Reméljük, a rendezvényen elhangzottak alapján összeállított kiadványunk azoknak is inspirációt és ösztönzést ad, akik személyesen nem tudtak jelen lenni.

2012
Szerkesztette:
KARDOS ANITA ÉS
KARNUTS-TAKÁCS ZSUZSANNA
| 32 oldal

Az Erasmus program keretében külföldön szerzett kreditek beszámítása itthon: helyzetképelemzés és jó gyakorlatok feltérképezése

Bologna füzetek 9.

Készítette: NAGY ZSUZSANNA, PÁSZTOR ATTILA, HÓDI ÁGNES, TÓTH EDIT, HÜLBER LÁSZLÓ
Kutatásvezető: CSAPÓ BENŐ DSC, EGYETEMI TANÁR
A kutatást a Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskola végezte.

A Tempus Közalapítvány megbízásából az Egész életen át tartó tanulás program Erasmus alprogramjának megvalósítása során a magyarországi felsőoktatási intézményekben tapasztalható jellemző problémák és jó gyakorlatok megismerésére végeztek kutatást a Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskola munkatársai 2011-ben. Vizsgálódásuk homlokterében az Erasmus hallgatói mobilitás során külföldi partneregyetemeken teljesített kurzusok küldő intézményi tantárgyakkal való megfeleltetése és a teljesítésük során szerzett tanulmányi kreditpontok hazai képzési programokba történő befogadása állt.

2012
Szerkesztette:
KURÚCZ KATALIN
| 68 oldal

ELŐKÉSZÜLETBEN

Legújabb, negyedik **Útinaplónkat** foghatják hamarosan a kezükbe, melyben a magyar szakértők számos olyan jó gyakorlattal ismertetnek meg bennünket, amelyek segíthetik az oktatás és a képzés minőségének javítását célzó hazai törekvéseket. Ilyen például a munkaerőpiac igényeihez igazított szakképzés Flandriában, az előzetesen szerzett tudás elismerésének ír példája, az angol pályatanácsadási modellek vagy a finn általános és középiskolák együttműködése a korai iskolaelhagyás megelőzésére. Önkormányzati munkatársak mutatnak be olyan külföldi jó példákat, amelyek segítik a közösségek sokszor rejtett erőforrásainak hatékonyabb kiaknázását, és olvashatunk az ír képesítési keretrendszeréről is, amelynek működése az összes érintett szervezet együttműködésén alapszik, így nem csak az egész életen át tartó, hanem az élet minden területét átfogó tanulást támogatja.

A Tempus Közalapítvány új kiadványai nyomtatott formában megtalálhatók a rendezvényeinken, illetve – korlátozott példányszámban – az ügyfélszolgálaton igényelhetők. A kiadványok elektronikus változata letölthető a honlapunkról: www.tka.hu » Könyvtár menüpont.

Képzési ajánló

TUDÁSKÖZPONT

TEMPUS KÉPZŐKÖZPONT | Képzési naptár

2013 | február

Projektmenedzsment lépésről lépésre

2013 | március

Kisgyermekkorai angol nyelvoktatás

2013 | április

Hatékony kommunikáció – prezentáció

2013 | május

EU angol szaknyelvi képzés köztisztviselőknek, felnőttképzésben résztvevőknek
Angolul az EU-ban módszertani továbbképzés pedagógusoknak

Képzési ajánló

DERÜLT ÉGBŐL VÁLLALKOZÁS »

- Érezte már úgy, hogy bajban van, ha mások előtt kell beszélnie?
- Szívesen megtanulná, hogy miként adja elő az elképzeléseit?
- Szeretne hatásosan felszólalni a legközelebbi értekezleten?

Ágnesnek a meggyőző előadás fogásainak elsajátítása olyannyira sikerült, hogy saját vállalkozásba is tudott kezdeni.

„A legjobbkor jött számomra a Tempus Közalapítvány szeptemberi prezentációs kurzusa. Rengeteg fogást beépítettem az ott tanultakból a munkatársammal közös projektünkbe 2 perces bemutatójába, amellyel egy befektetői versenyen 2 millió forintos indulótőkét nyertünk a vállalkozásunkhoz. Szinte hihetetlen, de három hét alatt közös kft.-t is alapítottunk azzal a befektetővel, aki a prezentációmát látva fantáziát látott a kezdeményezésünkben” – mondja Nagy Ágnes, aki céges családi napközi projektjét a Tempus Közalapítvány prezentációs képzésén tanultak segítségével tudta társadalmi vállalkozásként elindítani.

Ágnes történetéről többet megtudhat az 48–49. oldalon, ahol a vele készült interjúból olvashat részleteket.

A Tempus Közalapítvány Magyarország egyik legnagyobb pályázatot szervezetekeként egyedülálló nemzetközi projektmenedzsment-tapasztalattal rendelkezik, és több, mint 10 éve fejleszt, koordinál, és szervez képzéseket. Kurzusaink európai kitekintést, gyakorlatba átültethető tudást, szakmai kapcsolatokat és valódi szellemi feltöltődést nyújtanak a résztvevőknek.

A 20 tanórás, csoportos tanácsadással egybekötött prezentációs képzésen a kommunikációs készségek fejlesztése áll a középpontban. A foglalkozásokat olyan trénernek tartják, akik nagyvállalatok munkatársainak, értékesítőinek és vezetőinek személyes fejlesztésével foglalkoznak, így tökéletesen felkészültek arra, hogy a résztvevőket végigvezessék egy izgalmas tanulási folyamaton.

Kinek szól a képzés? Aki a munkája során vagy a magánéletében szembesült már azzal, hogy önmagát kifejezni nem is olyan könnyű, és szeretné fejleszteni az előadói készségét.

Mire számíthat? A képzés nagyon intenzív, az elméleti ismeretek után konkrét gyakorlatok következnek. A résztvevők prezentációit a tréner videotechnikával rögzítik, majd egy külön térben rögtön személyes visszacsatolást adnak.

Ha Önnek is vannak megvalósításra váró ötletei, de nem elég magabiztos ahhoz, hogy másoknak is előadja terveit, vagy szívesen megtanulná a hatásos prezentáció technikáit, jelentkezzen a Tempus Közalapítvány következő képzésére!

KÉRDÉSE VAN?

További információt a *Hatékony kommunikáció – prezentáció* című képzésről a www.tka.hu honlapon, a **Képzések** menüpont alatt olvashat, illetve keresse kérdéseivel munkatársunkat, Kéthelyi Esztert a kepzes@tpf.hu e-mailcímen vagy a 06-1-237-1300-as telefonszámon!

Új készségek fejlesztése – Nyelvoktatás kisiskoláskorban

Interjú Morvai Edittel

Azt ma már mindenki tudja és tapasztalja, hogy egy vagy több idegen nyelv ismerete számos előnnyel jár. Arról azonban, hogy mikor érdemes elkezdni az idegen nyelvvel való foglalkozást, sokan sokféleképp vélekedünk. Vannak, akik úgy gondolják, hasznosak azok a speciális programok, amik már hároméves kor előtt megszólítják a gyermekeket. Mások az óvodai vagy az általános iskola első osztályában kezdődő nyelvtanulás mellett teszik le a voksukat. Megint mások elegendőnek tartják, ha a gyermek a kötelező nyelvoktatás megkezdésekor, azaz tízéves kor körül találkozik első ízben az idegen nyelvvel. Sok egyéb, az idegennyelv-tanulást érintő kérdésben sincs konszenzus: vegyen részt minden gyermek a korai nyelvtanulásban? Hetente hány alkalommal találkozzanak a gyermekek az idegen nyelvvel? Mennyi ideig foglalkozzanak vele és mikor: a délelőtti órakeretben vagy inkább egy délutáni szakköri foglalkozás során? Egyáltalán, van-e haszna a korai nyelvtanulásnak a későbbi nyelvtudás szempontjából? A korai nyelvtanulás körüli számos bizonytalanságot és félreértést *Morvai Edit*, a *budapesti Goethe Intézet munkatársa*, *nyelvoktatási szakértő* segít tisztázni.

Hogyan, milyen keretek között folyik ma Magyarországon a kisiskoláskori nyelvoktatás?

A lányom, aki ma 31 éves, abban az időszakban volt kisiskolás, amikor egyik napról a másikra megszűnt az orosz mint kötelező idegen nyelv. Egy nap hazajött, és azt mondta: holnaptól nincs oroszóra, helyette az angol és a német közül lehet majd választani. A '89 körüli időszakban az iskolai idegennyelv-oktatás keretében a gyerekeknek mintegy a fele angolul, a másik fele németül tanult. Elméletileg fennállt a lehetőség más nyelvek tanulására is, de ezzel csak kevesen éltek. A hirtelen előállt súlyos tanárihiányon az orosz tanárok átképzésével próbáltak segíteni, és elindultak új,

innovatív nyelvtanárképzési programok is. 2000 körül elkezdett megbomlani az angol és a német nyelv közötti egyensúly. Az iskolák – főként szülői nyomásra – egyre több esetben az angolt kínálták első idegen nyelvként. A német népszerűsége ebben az időszakban jelentősen csökkent, az egyéb nyelveket tanuló gyermekek létszáma elenyésző volt. Mára a német nyelv vonatkozásában ez a csökkenő tendencia megállni látszik, a korábbiakhoz képest kisebb mértékben ugyan, de jelen van a német a korai nyelvoktatásban.

A kötelező idegennyelv-oktatás kezdete hazánkban az általános iskola negyedik osztálya. A Nemzeti alaptanterv lehetővé teszi az ennél korábbi kezdést, amennyi-

ben az iskola biztosítani tudja a szükséges feltételeket. Az iskolák arról is szabadon dönthetnek, hogy milyen idegen nyelvvel kezdjenek. Ez a megengedő hozzáállás egyrészt jó, hiszen sok gyermek számára biztosítja az idegen nyelvvel, az idegen kultúrával való korai ismerkedést. Másrészt számos kérdést is felvet. Mit jelent pontosan a korábbi kezdés? Milyen óraszám, milyen időkeretben érdemes tanítani az idegen nyelvet? Melyek azok a szükséges feltételek, amelyeknek mindenképpen teljesülni kell? Ki állja a korai kezdés költségeit? A szabályozás teljes hiánya mára oda vezetett, hogy a kötelező nyelvoktatást megelőző időszakban a nyelvvel való foglalkozás számos különböző program szerint

zajlik, amivel együtt jár, hogy a kötelező nyelvoktatás időszakába érve igencsak nehéz olyan differenciált kínálatot nyújtani, amely figyelembe veszi az egyes gyermek nyelvvismeretét, és lehetőséget biztosít számára a töretlen fejlődésre. Véleményem szerint nagyon fontos lenne a korai nyelvi nevelésnek valamiféle szabályozása, de legalább a szakma figyelmének ráirányítása a meglévő, és mindenki számára könnyen elérhető ajánlásokra.¹

Korai nyelvi nevelést említett korai nyelvoktatás helyett. Mi a különbség?

Mint minden más területen, itt is nagy szerepe van a pontos fogalmiságnak. Amikor korai nyelvoktatásról beszélünk, fontos, hogy mindenki számára világos legyen: a kisgyermek másképp tanulja, illetve sajátítja el az idegen nyelvet, mint idősebb társai. A korai nyelvoktatás tehát nem azt jelenti, hogy ugyanazokat a tartalmakat tanítjuk a gyermeknek, mint a későbbi évek során, és még kevésbé azt, hogy ugyanazokkal a módszerekkel dolgozunk. Én személy szerint erre a korai életkorra vonatkozóan szívesen használom a nyelvi nevelés fogalmát, azért, hogy ilyen módon is hangsúlyozzam, véleményem szerint a kisgyermek esetében a nyelvvel való foglalkozás sokkal inkább minőségi, mint mennyiségi kérdés.

Milyen ismeretekkel, kutatási eredményekkel rendelkezünk a Magyarországon zajló kisiskoláskori nyelvoktatásról?

Viszonylag kevés információ van erről a területről. Az első átfogó felmérés 2009-ben készült az akkori, oktatásért felelős minisztérium megbízásából.² Ennek keretében megpróbáltunk képet alkotni arról, hogyan néz ki az idegennyelv-oktatás az általános iskola 1–3. osztályában, azaz a kötelező nyelvoktatás megkezdése előtt. Csaknem 1300 iskolából és több mint 500 nyelvtanártól kaptunk visszajelzést. Az adatok azt mutatják, hogy ennek a nyelvoktatási szakasznak számtalan mintázata létezik: jelentősek az eltérések mind a szervezés és a körülmények, mind a célok, a tartalmak és a módszerek tekintetében.

Összességében azonban megállapítható, hogy azok, akik ezen a területen dolgoznak, eredményesnek értékelik a munkájukat, intenzívebben élik meg a sikereket, mint a problémákat, és folyamatosan törekszenek a minőség emelésére.

Miben tér el a kisiskolás- vagy akár óvodáskorú gyermekek idegen nyelvi fejlesztése a későbbi nyelvoktatási gyakorlattól? Milyen életkori sajátosságokat kell figyelembe venni?

A gyermek, ahogy növekszik, folyamatosan változik. Nekünk, pedagógusoknak figyelemmel kell követnünk a változásokat, és ezekhez kell igazítanunk a munkánkat. Abban biztosak lehetünk, hogy kicsi gyermeknek nem érdemes az idegen nyelvet nyelvtani szabályok mentén tanítani. Hagyni kell, hogy a gyermek saját maga fedezze fel a nyelvben rejlő szabályszerűségeket, amit meg is fog tenni, amint megérett rá a gondolkodása. Főleg az erőfeszítés ebben az életkorban az elszívetelt szótanítás is. A szavaknak, kifejezéseknek minden esetben a gyermek számára értelmes és érdekes kontextusban kell megjelenniük. Azt is nagyon lényegesnek tartom, hogy mindig törekedjünk arra, a gyermek értse azt, amit megtanul. Természetesen nem gondolom azt, hogy mindent szóról-szóra értenie kell. Csupán azt szorgalmazom, hogy a rendelkezésünkre álló eszközökkel érjük el: a gyermek nagy vonalakban legyen tisztában azzal, ami körülötte idegen nyelven zajlik, és tudja, hogy mit jelent az, amit a szájába adunk. Ez biztonságérzetet teremt számára.

Ösztönözzük őket arra, hogy ők maguk jelezzék nekünk, mi az, ami kedvükre való és tanulásra motiválja őket. Nagyon érdekes, és a szakmát némiképp megosztja az a kérdés, hogy miként bánjunk a gyermek által vétett hibákkal a korai nyelvoktatásban. Itt is érdemes visszanyúlni ahhoz a tapasztalathoz, ahogyan a kisgyermek tanulja az anyanyelvét. Próbálkozik, hibázik, a felnőtt pedig úgy segít neki, hogy megdicséri és jelzi, hogy érti, amit mondani

A korai nyelvoktatásban érintett pedagógusoknak jó hír, hogy a magazin olvasásakor már elérhető a Tempus Közalapítvány képzése **Kisgyermekkori angol nyelvoktatás – módszertani továbbképzés pedagógusok, tanítók és tanárok számára címmel.**

Amennyiben érdekli a tanfolyam és szeretne bekerülni a következő kurzusra, a kepzes@tpf.hu címen tud jelentkezni a várólistára.

Az interjú teljes szövegét megtalálja az Alma a fán interjúkötet 2012-ben kiadott számában, valamint a Tempus Közalapítvány honlapján: www.tka.hu.

akar, majd ezt meg is erősíti azáltal, hogy különböző beszédhelyzetekben újra és újra helyesen elismétli az adott szót, szerkezetet. A gyermek az idegen nyelv tanulása során is a hibáiból tanul, amelyeket a tanárnak folyamatosan figyelni és elemezni kell ahhoz, hogy tudja, hol áll a gyermek a nyelvi fejlődésben, milyen segítségre van szüksége. Ez sokak számára komoly kihívást jelent, mert a mi módszertani kultúránkban még nem feltétlenül magától értetődő az, hogy a nyelvvel való kísérletezés fontos része a nyelvtanulás folyamatának.

Sok szülőben és pedagógusban él még az a képzet, hogy az idegen nyelv belépése hatással van a már meglévő anyanyelvi tudásra, és esetleg torzíthatja, megállíthatja a fejlődését. Ön mit gondol erről?

Azt látjuk, hogy azok a gyerekek, akiket jól tanítanak idegen nyelvre, tudatosabban nyúlnak az anyanyelvükhöz is. Tehát az iskolai keretek között zajló idegennyelv-tanulás nemhogy nem hátráltatja az anyanyelv elsajátítását, hanem inkább segíti azt. A negatív hatás már csak azért is kizárható, mert az anyanyelv jelenléte meghatározó a gyermekek életében. Még abban az ideálisnak mondható esetben is, amikor a gyermek naponta egyszer vagy akár többször is rövidebb-hosszabb ideig találkozik az idegen nyelvel, az anyanyelv megtartja vezető szerepét, hiszen a gyermek anyanyelvi környezetben él, az anyanyelvét használja az iskolában és otthon is. Azt elfogadom, ha a szülők azért tiltakoznak a korai idegennyelv-oktatás ellen, mert azt látják, hogy a kicsik olvasni és írni tanulnak az idegen nyelven, holott még az anya-

nyelvükön sem sajátították el biztonsággal ezeket a kompetenciákat. Ezt a gyakorlatot a magam részéről nagyon elhibázottnak tartom. A korai nyelvoktatás lényege a szóbeliség. A gyermek az idegen nyelvet az anyanyelvéhez hasonlóan sajátítja el mindennapi tevékenységek során, játék közben, értelmesen cselekedve. Ha odafigyelünk rá, észre fogjuk venni, mikortól igényli azt, hogy olvasson és írjon az idegen nyelven. A gyermekközpontú idegen nyelv-oktatásban hagyni kell beérni ezeket a folyamatokat.

Hogyan lehet a tanítókat felkészíteni a korai nyelvoktatás keretében rájuk váró feladatokra?

Meg kell őket tanítani tervezni: célokat meghatározni, és a célokhoz tartalmakat és módszereket rendelni. Be kell építeni a képzésükbe azt, hogy reflektáljanak a munkájukra. Sajátítsák el a folyamatkövetés módszereit, azt a gondolkodást, hogy figyelemmel kísérjék és dokumentálják saját munkájukat és a gyermekek fejlődését. Ha ezt tudják, akkor képesek lesznek hatékonyan irányítani a tanítási és tanulási folyamatokat, és a tapasztalati értékek alapján folyamatosan jobbíthatják gyakorlatukat. A tudatosság a tanári munka minőségének nagyon fontos mutatója. Szükség van ezekre a tanári kompetenciákra azért is, hogy a gyermekeket is hasonló szellemben neveljék. Az önálló, felelős tanulásra nevelés egyik kiváló eszköze pl. a portfóliókészítés. Ezt kicsi korban is nyugodtan el lehet kezdeni. Mi a Goethe Intézetben már az óvodásokkal is összegyűjtjük és egyénekenként mapába rendezzük azokat a feladatlapokat, barkácmunkákat és színezőlapokat, amikkel egy adott időszakban dolgoztunk, és amikre joggal büszkéek lehetünk.

Az ismétlések során mindent újra kézbe veszünk, átgondoljuk, honnan hová jutottunk, beszélgetünk, értékelünk és örülünk annak, hogy napról-napra többet tudunk.

Milyen tényezőkkel kell számolnunk a kisiskolásokat tanító pedagógusok esetében? Mi lehet még meghatározó a munkájukban?

A már említett 2009-es felmérésünkben az derült ki, hogy az 1–3. osztályokban csupán 28%-ban tanítják idegen nyelv műveltségi területen végzett tanítók a nyelvet. Az idegen nyelv szakos tanárok aránya 60%. Ez ráirányítja a figyelmet arra, hogy milyen

nagy szükség lenne a tanítóképzésben a nyelvszakos képzésre.

A minőségi nyelvoktatáshoz a megfelelő módszertani ismeretek mellett elengedhetetlen a színvonalas nyelvtudás. A korai nyelvoktatásban kiemelkedő fontosságú a pontos nyelvhasználat, a jó kiejtés, az intonáció. Mivel a gyermekek ebben az életkorban elsősorban utánzás alapján tanulnak, mindaz, ami helytelenül rögzül, később már csak nagy nehézségek árán javítható. Az is lényeges szempont, hogy a tanító jól ismerje és alkalmazza a „gyermeknyelvet”. Fontos tehát, hogy a képzésben ez a szempont hangsúlyos szerepet kapjon, illetve hogy az idegen nyelvet tanítóknak (részképzés, ösztöndíjas képzés, stb. formában) lehetősége legyen célnyelvi környezetben gyakorolni, fejleszteni az ilyen irányú készségeiket.

Nyilvánvalóan sokféle jól bevált módszer létezik a korai nyelvi nevelésben. Sikeresnek bizonyult az Önök kezdeményezése is, amelyben kicsi gyerekekkel valósítanak meg projekteket. Mi ennek a kezdeményezésnek a lényege és mennyiben tér el a megszokott gyakorlattól?

A Goethe Intézet kezdeményezése, amelynek célja a projektmódszer elterjesztése a korai nyelvoktatásban, egy ún. *Puppenkoffer* (bababörönd) köré épül.³ A böröndben két baba lakik, akik Németországból érkeztek és kizárólag németül értenek. Kilenc témakörben adnak impulzusokat a gyermekeknek, például elmondják, hogy hol laknak, hova járnak iskolába, hogyan öltözködnek, milyen sportot űznek, mik a kedvenc ételeik, stb. A babák természetesen nagyon szeretnék megtudni, hogy hogyan élnek, mit csinálnak a magyar tanulók. A válaszokat miniprojektek keretében készítik el a gyermekek, mindig egy-egy témára koncentrálnak. A témákat úgy válogattuk ki, hogy kapcsolódjanak a tanultakhoz, érdekes és életszerűek legyenek.

- 1 Világ-Nyelv Program: Idegen nyelvi program az 1–3. évfolyam számára (Ajánlás a 6–9 éves korosztály idegennyelvtanításához): www.nefmi.gov.hu/nemzetkozi-kapcsolatok/archivum/vilag-nyelv-program-090803-11
- 2 2009-es felmérés az 1–3. osztályos nyelvtanításról: www.nefmi.gov.hu/letolt/vilagnyelv/vny_okm_1_3_felmeres_100510.pdf
- 3 *Puppenkoffer* – a budapest Goethe Intézet anyaga az általános iskola alsó tagozatában a projektmódszer alkalmazására: www.goethe.de/ins/hu/bud/lhr/mat/hu7340169.htm
- 4 Az Európai Nyelvi Díjról bővebben a Tempus Közalapítvány honlapján tájékozódhat: www.tka.hu » Pályázatok » Díjak » Európai Nyelvi Díj

A kollégák a munkához részletes útmutatást kapnak, ami tartalmazza a max. 3–4 tanórás projektek megvalósításának minden fontos lépését. Nagyon nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy világossá tegyünk: ha azt szeretnénk, hogy a gyermekek magukénak érezzék a projekteket, a kezdet kezdetétől be kell őket vonnunk a munkába. Erre nézve konkrét ötleteket is adunk. Segítséget nyújtunk a projektmunka dokumentálásához és értékeléséhez is. A projektmódszer lényegét abban látjuk, hogy sokoldalúan fejleszti a kompetenciákat, ráadásul éppen azokon a területeken, ahol más módszerekkel nem feltétlenül érhető el viszonylag rövid idő alatt ilyen hatékony fejlődés. Természetesen a projektmunka csak egy a lehetséges tanulásszervezési megoldások sorában, de időről-időre érdemes alkalmazni, mert egy sikeres projekt hosszú távon pozitívan befolyásolja a gyermekek tanulási kedvét.

Milyen más hazai jó példáról tudunk beszámolni? Milyen feltételek szükségesek a jó gyakorlatok megszületéséhez?

Nagyon jó műhelyek, nagyon jó csapatok vannak ma már Magyarországon. Például az Európai Nyelvi Díj pályázat⁴ keretében is számos kiváló példával találkozunk. Épp ezért meg vagyok győződve róla, hogy az oktatás terén a fejlesztéseket mindenféleképpen a szakma széles körű bevonásával, támogatásával kell megvalósítani. A jó gyakorlatot egyébként nem feltétlenül a „szuper lehetőségek” határozzák meg. Elég, ha létezik egy jól átgondolt, folyamatos fejlődést biztosító program, és egy jól képzett, lelkes tanári csoport. A korai nyelvoktatásban nagyon lényeges, hogy az összes tanár, aki a gyermekekkel foglalkozik, együttműködjön. Fontos a támogató iskolai környezet és olyan szülők, akik a nyelvtanuláshoz való pozitív hozzáállással hozzásegítik gyermekeiket a sikerhez. Ha mindez megvan, varázslatos dolgokat tudunk véghezvinni. ●

Vendégoldal

Az ofő szerepe

Interjú Szekszárdi Júliával,
az Osztályfőnökök Országos Egyesületének
(OFOE) alapító elnökével

Te alapítottad az Osztályfőnökök Országos Egyesületét - hogyan jött ez a kezdeményezés?

2000-ben Szombathelyen rendeztük meg a *III. Országos Osztályfőnöki Konferenciát*, ahol egyértelműen kiderült, hogy ez a pedagógusi szerepkör tisztázatlan, és a tekintélye az idők során jelentősen megkopott. Akkor úgy határozott több, mint 200 pedagógus, hogy létrehozunk egy szakmai szervezetet, amely újragondolja az osztályfőnökség fogalmát, és folyamatosan törődik ezzel a fontos, de presztízsét veszített pedagógiai funkcióval.

Miért éreztétek úgy, hogy szükség van erre?

Az osztályfőnökség 1849-től működik a magyar közoktatásban, a Ferenc József császár által aláírt tanügyi dokumentum, az *Organisationsentwurf* megjelenése óta. Létrehozása abból a természetes igényből fakadt, hogy a négy osztály elvégzése után, amikor már több pedagógus is van a gyerekekkel, legyen egy felelős személy, aki odafigyel rájuk, ismeri őket, intézi az osztály adminisztrációját, és közvetít az osztályba járó gyerekek, illetve szülei és az iskola között. Figyelemre méltó, hogy ő csupán az igazgatónak volt alárendelve, senki másnak nem tartozott elszámolással. Az évtizedek során azonban ez a szerep jócskán felduzzadt, és egy '80-as évek elején végzett vizsgálat szerint az osztályfőnök mint az osztályban zajló nevelés „mindenesé, rabszolgája, bűnbakja” bukkan fel, elborítják a teendők, amelyeknek csupán egy hányadát képes megfelelően ellátni. Erre az időszakra már kezd elhalványulni a hagyományos, gyerekekkel törődő, értük felelősséget vállaló, velük örömmel együtt lévő pedagógus ideálja. Persze ez nem jelenti

azt, hogy azóta ne lettek volna kiváló osztályfőnökök, természetesen ma is vannak ilyenek.

A NAT bevezetésével 1996-ban, 1849 óta először megszűnt az osztályfőnöki szerep központi kodifikációja. A kerettantervek 1998-ban ugyan visszaállították az osztályfőnöki órákat az országos programba, de az osztályfőnök szerepkör korábbi biztos léte megint. Számos kísérlet történt a szerep újrafogalmazására, nem csupán az alternatív iskolákban, de lényeges változás nem történt, csak a helyzet vált még zavarosabbá.

Egy szakmai vita során, még a '90-es években merült fel a kérdés, hogy szükség van-e egyáltalán osztályfőnökre, illetve a hagyományos értelemben vett osztályfőnökre van-e szüksége a mai iskolának. Erre a kérdésre még most is keressük az adekvát választ. Úgy vélem, hogy az a természetes igény, amely 1849-ben életre hívta a szerepkört, ma is létezik, de hogy éppen osztályfőnöknek hívják-e azt a pedagógust, aki ezeknek az igényeknek megfelel, hogy egy embernek kell-e ellátnia a feladatot, arra nem tudnék érvényes választ adni.

Egy azonban biztos: ez a szerep az, amit nem lehet központi direktívákkal, „fentről” szabályozni, hiszen a tartalmat elsősorban az adott iskola adott tanulócsoportjának valós szükségletei határozzák meg, azok meg rendkívül sokfélék lehetnek. Nem szólva arról, hogy az osztályfőnök folyamatosan az arcvonalban van, minden változást saját bőrén érez, és meg kell tanulnia mindenre azonnal reagálni. Nem szabad tehát túl sok (nagyrészt felesleges) szabállyal gúzsba kötni, engedni kell szabad és alkotó értelmiség módjára, felelősen, saját szakmaisága és lelkiismerete szerint cselekedni. Ehhez persze számos olyan kompetenciával kell rendelkeznie, ami a feladatra alkalmassá teszi.

Az osztályfőnök mint pedagógiai szerep azonban ma az iskolák túlnyomó többségében mégis jelen van. Nyilván vannak olyan sajátosságok, amelyek kimondottan hozzá köthetők. Melyek ezek?

Az osztályfőnök jelenleg szinte az egyetlen olyan pedagógus a tantestületben, akinek dolga lenne a személyesség garantálása. Aki segít abban, hogy a gyerek otthonosan és biztonságban érezze magát az iskolában. Mióta az osztályfőnöki szerep elerőtlenedett, a személyesség, főleg a középiskolákban (kutatási adatokkal is igazolhatóan) gyengült. Sajnos az osztályfőnök egyre ritkábban számít bizalmi személynek, csökken azoknak a tanulóknak az aránya, akik személyes problémáikkal hozzá fordulnak.

Az osztályfőnök szerepének sajátossága, hogy a rábízott kortárs csoportot a létrejöttétől a megszűnéséig figyelemmel kísérheti, és a csoport dinamikáját az egyes gyerekek fejlesztésének érdekében kihasználhatja. Módja nyílik tehát arra, hogy a gondjaira bízott tanuló csoportot mint szocializációs gyakorlóteret hasznosítsa, és így a gyerekek személyes és társas kompetenciáit fejlesztheti. Ez lehetőség, amelyet a pedagógus vagy kihasznál, vagy sem. Mióta leszűkült a tanórán kívüli tevékenységek köre, egyre kevesebb időt tölt együtt osztály és osztályfőnök, érzékelhető az iskolai osztálynak mint nevelési tényezőnek az elhalványulása. Pedig a gyerekek, főként serdülőkorban nagyon fontosnak tartják az osztályközösséget, hiszen igen hosszú időt töltenek együtt. Nem mindegy, hogy érzik magukat, védettek vagy kiszolgáltatottak, milyen hatások érik őket, hogyan dolgozzák fel ezeket. Persze, az osztálybeli események nagy része nem a tanárok szeme előtt zajlik, de közvetve sok mindenről értesülhetnek, és ha sikerül figyelemmel

kísérniük a csoportdinamikai folyamatokat, sokat tehetnek, tehetnek tanulók sikeres szocializációja érdekében.

Mindig is az osztályfőnök feladata volt a szülőkkel való kapcsolat kiépítése, az iskola és a család közötti közvetítés. Általános tapasztalat, hogy a pedagógusok és a szülők között rengeteg a feszültség. A társadalomban tapasztalt általános bizalmatlanság ebben a kapcsolatban is megmutatkozik. Az osztályfőnök rengeteget tehetne e feszültség feloldása, a bizalmatlanság eloszlátása érdekében. Erre azért lenne roppant nagy szükség, mert jelenleg mind a család, mind az iskola számos olyan nevelési problémával szembesül, amelyek egy része a társadalmi szintű válságból ered (általános bizonytalanság, egzisztenciális problémák, fokozódó előítéletek, növekvő agresszivitás stb.), egy másik része pedig a globális változásokból, a nemzedékváltás felgyorsulásából. A netgenerációval való bánásmód kérdésköre ugyanúgy foglalkoztatja a szülőt, mint a pedagógust. A tanácstalanság közös, és a korábban elképzelhetetlen konfliktusok megoldásának esélyét nagyban növelné, ha a szülő és a pedagógus egymásra mutogatás helyett együttműködne. Ebben az osztályfőnök mint mediátor is komoly szerepet vállalhatna.

Úgy tűnik, itt nem egyemberes feladatköréről van szó. Kikkel oszthatja meg az osztályfőnök a feladatokat és a felelősséget?

Szövetségesek nélkül lehetetlen eredményesen ellátni a feladatot. Az igazán jó iskolában az osztályfőnök mint teamvezető működik, a csapatot mindazok a kollégák és egyéb szakemberek alkot(hat)ják, akik az adott tanuló csoporttal foglalkoznak. Az osztályban tanító szaktanárok mellett tagja lehet a napközis vagy tanulószobában működő pedagógus, az iskolapszichológus, a családgyógyógyító, a gyógypedagógus stb. Számos olyan feladat van, amely túlmutat az osztályfőnök szakmai kompetenciáján, ezért nagyon fontos, hogy a kapcsolatrendszer széles körű legyen, problémák esetén lehessen kihez fordulni, legyen szó akár egészségügyi, akár gyermekvédelmi problémákról. Tudom, ez túl szépen hangzik, és az intézmények többségében még a pedagógusok közötti munkakapcsolat sem zökkenőmentes. Időhiány, forráshiány, kiegészítés, bizonytalanság, szervezetlenség, kiábrándultság – ilyesmire hivatkozva hiúsul meg gyakran az ilyen irányú törekvés, ha egyáltalán tudatosodik ennek jelentősége.

Mi az, amiben az OFOE segíteni tud? A honlappal, egyéb tevékenységekkel az osztályfőnökökön kívül kiket céloztok meg?

Minden olyan pedagógust, akinek erre igénye van, minden olyan szülőt, aki számára fontos az iskola, és minden olyan társadalmi és civil szakmai szervezetet, műhelyt, aki tenni szeretne valamit az iskolai nevelés eredményessége érdekében. Van egy egyesületi Facebook-oldalunk, ahol a honlap írásainak egy része mellett az iskolai munkával, a pedagógiával kapcsolatos híreket, publikációkat, képeket, videóanyagokat is közzétesszük. Örömmel tapasztaljuk, hogy a honlap látogatottsága napi 2000 fő körül van, a Facebook-oldalon megjelenők száma pedig már 30 ezres csúcsig is eljutott. Számunkra ez utóbbi visszajelzések segítenek figyelemmel kísérni, hogy mely témák iránt legnagyobb az érdeklődés, és a portál szerkesztésénél igyekszünk ezt figyelembe venni.

Az OFOE honlapon minden poszt regisztráció nélkül kommentelhető, fennállásunk több, mint 10 éve alatt mindössze két alka-

lommal kényszerültünk arra, hogy kommentet töröljünk. Interaktív rovatunkba, az *Üzenőbe* folyamatosan érkeznek kérdések pedagógusoktól, ezek gyakrabban munkajogi, ritkábban nevelési problémák. Egyre többször bukkannak fel azonban a gyermekük pedagógusaival elégedetlen szülők, akik jellemzően arra kérdeznék rá, hogy az adott pedagógusnak, iskolának joga van-e a gyermekével ezt vagy azt tenni.

Mik a jellemző problémák, amivel hozzátok fordulnak pedagógusok?

Sok pedagógus panaszkodik tanórai fegyelmezetlenségre, sok diák agresszív, tiszteletlen, motiválatlan, a tanár pedig eszköztelennek érzi magát ebben a helyzetben. Nehezen tudatosodik a tanítókbán, tanárokbán, hogy a szocializációs környezetben lezajló változás a gyerekeknek nem csupán az értékvilágát, hanem az agyműködését is megváltoztatta, és ezekre a változásokra a pedagógiának óhatatlanul reflektálnia kell. Idén két – az OFOE által kezdeményezett, az ELTE Iskolapedagógiai Központjával és a Magyar tanárok Egyesületével közösen megszervezett – országos konferencián (*Digitális nemzedék, Digitális pedagógus*) esett szó erről a problémakörrel. Úgy véljük, hogy e rendezvényekkel sikerült a témát szélesebb körben tematizálni, bár a megoldástól igen messze vagyunk.

A *Digitális pedagógus* konferenciára készülve hoztunk létre egy nyílt Facebook-csoportot *ofő online és offline* címen, ahová folyamatosan kerülnek fel a nevelés aktuális kérdéseivel kapcsolatos anyagok. Az alap gondolat és az oldal elnevezése is ezt sugallja, hogy napjainkban az online és az offline világ összeér, egyik sem lehet érvényes a másik nélkül.

Véleményed szerint kell-e az osztályfőnököknek speciális képzést kapniuk?

Ha meg kívánjuk őrizni és egyben megújítani ezt a hagyományos szerepkört, kijelölhető néhány súlyponti téma, amelynek jelen kell lennie az osztályfőnökségre való felkészítésben.

Valamennyi pedagógusnak szüksége van pszichológiai alapismeretekre, hogy tudatosabban tudjon bánni a gondjaira bízott gyerekekkel. Az osztályfőnökök esetében talán a szociálpszichológiai tudnivalók lehetnek hangsúlyosabbak annak érdekében, hogy az iskolai osztály szocializációban játszott szerepét jobban kihasználhassák.

A társadalmi jelenségekre, a globális változásokra való reflektálás készsége és képessége, valamint a konstruktív konfliktuskezelés is olyan tudások, amelyekkel az osztályfőnökök rendelkeznie kellene.

Nem szóltam korábban az osztályfőnöki órákról. Igaz, ez az intézmény csupán az 50-es évek óta létezik, tehát nem feltétlenül

szerves része az osztályfőnökségnek. Mivel azonban benne maradt a tantervben, az osztályfőnökségre történő felkészítésbe a metodikai kultúra fejlesztése is beletartozhat.

Mik volnának azok a legfontosabb változtatások, amelyek szükségese lennének egy modern oktatási rendszerben?

Az oktatási rendszer egészének a központosítást célzó változásai hordoznak magukban veszélyeket. A sajátos helyi igények érvényesítésének megnehezülése, a kötelező értékrendbeli irányultság elvárása negatív hatással lehet az osztályfőnök feladatkörére. A szabályozásnak való megfelelés kényszere, a világnézeti sokszínűség háttérbe szorítása beszűkíti a lehetőségeket a tárgyalt területen. Az új köznevelési törvényben nem érezhető törekvés arra sem, hogy a gyorsan változó világhoz próbálja igazítani a pedagógusszerepet, inkább érzékelhető a múltba tekintés. De egy másik korra jellemző rend és fegyelem sosem térhet vissza, helyette erősödik az elbizonytalanodás, ami nem kedvez a fiatalokkal való őszinteségen és kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolat kialakításának.

Az oktatáspolitikai újítások közül két olyan mozzanatot emelnék ki, amely közvetlenül érinti az osztályfőnöki munkát. Az egyik a közösségi szolgálat, amelynek a célkitűzéseivel egyet lehet érteni, ugyanakkor pontosan tisztázni kellene előzetesen, hogy mi a dolog lényege. Csak örülni lehet annak, ha a gyerekek megtanulnak önzetlenül munkálkodni, erősödik a szolidaritásuk a rászorulókat iránt, és örömeiket lelik abban, ha hasznossá teszik magukat. Ennek azonban fontos alapja az önkéntesség. A szükséges attitűdök kialakítása pedagógiai feladat, amelyhez a pedagógusnak rendelkeznie kell meghatározott személyes és szociális kompetenciákkal, enélkül nem lehet meggyőző és hiteles.

A másik említendő mozzanat az erkölcsi nevelés kérdésköre, ami a következő tanévtől tanóráként is jelen lesz az általános iskola minden évfolyamán, és feltételezhetően többnyire az osztályfőnökök feladatkörébe kerül majd. Egy pluralista demokráciában az iskola vállalható feladata e téren a felelős döntésre nevelés, az ehhez szükséges kompetenciák fejlesztése. Hiszen megjósolhatatlan, hogy a gyerek most és később milyen élethelyzetekbe kerül, hogyan kényszerül döntésre, választásra. Egyértelműen meghatározni, hogy egy cselekvés mikor etikus és mikor nem, az adott kontextus nélkül lehetetlen. Ez nagyon bonyolult probléma, és a pedagógusok (osztályfőnökök) nagy része meglehetősen tanácstalan, és ezúttal valóban eszköztelen. A honlapon próbálunk némi módszertani segítséget adni e feladat ellátáshoz is.

Egy utópisztikusnak tűnő elképzelésem van arról, hogy miként lehetne az osztályfőnöki feladatkört a jelenleginél hatékonyabban ellátni. Az lenne jó, ha minden tanulócsoporthoz rendelnének heti

5 órát, ami szükséges ahhoz, hogy a hagyományosan az osztályfőnöknek szánt feladatot el lehessen látni.

Miért pont ennyit?

Legalább egy óra elmegy az adminisztrációra és az aktuális teendőkre. Legalább egy óra kell nevelési témák feldolgozására, projektek indítására. További óra szükséges az osztálybeli problémák, konfliktusok rendezésére (esetleg egyéni vagy kiscsoportos beszélgetés formájában). Még legalább egy óra a tanórán kívüli programok (kirándulás, ünnepély stb.) előkészítésére, és akkor még magát a programot bele sem számítottam. Egy órát kellene szánni a kollégákkal és a szülőkkel (esetenként más szakemberekkel) folytatott kapcsolatra, konzultációra, ha komolyan gondoljuk a gyerekek érdekében történő együttműködést.

Lehet, hogy mind az öt órát egy személy (az osztályfőnök) látja el, de lehet neki helyettese, bezállhat egy-egy program szervezésébe az irodalom- vagy testneveléstanár is. Így elérhető lenne, hogy az osztállyal, az egyes gyerekekkel történő foglalkozás szervesen (óraszámra sorolt időráfordítással) történjen. Ennek a dolognak az adminisztrációja könnyedén elvégezhető a mai számítógépes világban, szándék és megfelelő munkaszervezés kérdése az egész. Most, hogy heti 32 óra lett az iskolában letöltendő munkaidő, ez az óraszám még bele is férne, természetesen megfelelő finanszírozási keretet is rendelni kéne hozzá. •

Az interjút készítette: SZEGEDI ESZTER,
szerkesztette: SINKÓ ZSÓFIA

Az Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesületének tevékenységéről az egyesületi honlapon lehet tájékozódni:
www.osztalyfonok.hu

Az Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesületét 2001-ben jegyezte be a Fővárosi Bíróság közhasznú társadalmi szervezetként. Az alapszabályban rögzített céljai a következők:

- az iskolai nevelőmunkát érintő gyakorlati és elméleti kérdésekkel történő foglalkozás;
- az osztályfőnöki tevékenységgel kapcsolatos projektek kezdeményezése, kísérleti kipróbálása, tapasztalatainak közzététele;
- folyamatos információcsere az osztályfőnöki tevékenységgel kapcsolatos elméleti, gyakorlati kérdésekről a pedagógiai szakajtó, valamint az internet útján;
- a hazai és nemzetközi tudományos kutatások, pedagógiai kísérletek eredményeinek a gyakorlat szempontjából történő elemzése és a hasznosítható tapasztalatok hozzáférhetővé tétele;
- regionális, illetve országos tanácskozások, konferenciák rendszeres szervezése;
- az osztályfőnöki munkát érintő továbbképzési és nevelési programok, projektek szakmai minősítése;
- a mindenkorai oktatásirányítási szervek, nevelési-oktatási intézmények felkérésére az iskolai (osztályfőnöki) neveléssel kapcsolatos szakmai anyagok készítése, illetve véleményezése;
- folyamatos együttműködés a nevelési, valamint pedagógusképzésért és továbbképzésért felelős intézményekkel, civil pedagógiai szakmai szervezetekkel, valamint a társtudományok képviselőivel;
- nemzetközi kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és tapasztalatcsere.

Pályázati felhívások

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY minden, pályázataival kapcsolatos információt, pályázati űrlapot, egyéb dokumentumot térítésmentesen bocsát az érdeklődők rendelkezésére, azok kereskedelmi forgalomba nem hozhatók.

A Tempus Közalapítvány előzetes formai bírálatot végez a beadási határidő előtt, a formai bírálati határidőre beküldött pályázatok esetében, így a pályázóknak a hivatalos beadási határidőig hiánypótlás keretében lehetőségük van javítani az esetleges formai hibákat. Az előbírálati határidők az egyes pályázati formák kiírásában olvashatók.

A Tempus Közalapítvány pályázati programjaiban a döntések ellen – sem méltányossági, sem más alapon – fellebezésre nincs lehetőség.

Az itt szereplő ismertető csak kivonatok. Az aktuális pályázati lehetőségekre vonatkozó részletes felhívások, útmutatók és pályázati űrlapok elérhetőek a Tempus Közalapítvány honlapján. Kérjük, pályázás előtt figyelmesen olvassák el ezeket a dokumentumokat!

www.tka.hu

»» Egész életen át tartó tanulás program

Az Európai Bizottság Egész életen át tartó tanulás programja (LLP) gyerekkortól idős korig nyújt pályázati lehetőségeket. Négy szektorális alprogramja közül a Comenius a közoktatást, az Erasmus a felsőoktatást, a Leonardo a szakmai képzést, a Grundtvig pedig a felnőttoktatást támogatja.

A részt vevő országok köre: a 27 EU-tagállam, továbbá Norvégia, Izland, Liechtenstein, Törökország, Svájc és Horvátország.

»» Comenius

Comenius tanárasszisztensi akció leendő tanárok részére

A tanárasszisztensi alprogram két fő célja, hogy

- a leendő tanárok lehetőséget kapjanak pedagógiai, nyelvi és kulturális kompetenciáik és ismereteik bővítésére, azaz módszertani tapasztalatokra tegyenek szert, fejlesszék nyelvtudásukat, bővítsék ismereteiket a fogadó országról és az ottani oktatási rendszerről;
- a fogadó intézmények hasznosítsák az idegen anyanyelvű tanárasszisztensek munkáját és ismereteit.

A pályázásra jogosultak köre:

Pályázásra az jogosult, aki a pályázat beadásának idején

- hallgatói jogviszonnyal rendelkezik egy olyan Magyarországon akkreditált felsőoktatási képzési formában, amely tanári szakképesítést ad;
- legalább 4 lezárt szemeszterrel rendelkezik, valamint a kétciklusú képzésben az alapképzésben a tanári felkészítést megalapozó, pályáorientációt segítő kurzusokból legalább kettőt elvégzett, vagy a kétciklusú képzésben master képzésben tanári képesítést adó szakon hallgatói jogviszonnyal rendelkezik;
- már rendelkezik tanári diplomával, de a diplomáját nem korábban, mint a 2009–2010-es tanév őszi félévének végén szerezte, és még nem tanított hivatásszerűen;
- nem nyelvtanár szakos hallgatóknak legalább középszintű (B2) idegennyelv-tudással kell rendelkezniük;
- magyar állampolgár vagy a fenti kategóriák bármelyikének megfelelő nem magyar állampolgár, de Magyarországon érvényes letelepedési vagy huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezik, vagy menekültstátusszal él.

A Comenius tanárasszisztensi alprogram keretében a pályázók csak egyszer részesülhetnek támogatásban. Azok az asszisztensek, akik

felsőoktatási tanulmányaik befejezése előtt kapnak Comenius ösztöndíjat, a felsőoktatási intézményükkel történt megállapodás alapján a külföldön végzett tanítási gyakorlatot beszámíthatják itthoni tanulmányaikba.

Támogatható tevékenységek:

A Comenius tanárasszisztensi akció keretében leendő vagy frissen végzett tanárok a programban részt vevő országok valamely közoktatási intézményében 13–45 hét időtartamú tanárasszisztensi megbízást nyerhetnek el. Az asszisztensi tevékenység heti 12–16 órában a pályázat beadását követő tanévben zajlik.

A támogatott tanárasszisztensek pályázhatnak az Erasmus programban szervezett Intenzív nyelvi kurzuson való részvételre is, ha ezt az asszisztensi időszak kezdő időpontja lehetővé teszi.

Pályázati határidő:

• 2013. január 31.

A támogatás mértéke:

A Comenius tanárasszisztensek ösztöndíja országonként változik. Az ösztöndíjakat az Európai Bizottság által készített táblázat alapján állapítjuk majd meg a támogatott pályázók számára.

További információ:

www.tka.hu » [Pályázatok](#) » [Egész életen át tartó tanulás program](#) » [Comenius](#) » [Comenius tanárasszisztensi akció leendő tanárok részére](#)

▶ [Comenius tanárasszisztens fogadása](#)

A pályázásra jogosultak köre:

Pályázatot nyújthatnak be azok a magyar óvodák, általános és középiskolák, amelyek Comenius tanárasszisztentst fogadnának a programban részt vevő országokból. A fogadó iskolák az asszisztens működése révén többek között a következő tevékenységekhez kaphatnak támogatást:

- közreműködés az osztálytermi tanításban, a tanulók csoportos munkájának támogatása, projektalapú oktatás segítése;
- az európai dimenzió bevezetése vagy megerősítése az intézményben;
- a tartalomalapú nyelvtanítás megvalósítása valamely tantárgy idegen nyelven való tanítása által;
- a tanulók idegen nyelvi szövegértésének és kifejezőképességének fejlesztése, az iskola nyelvi kínálatának gazdagítása;
- különböző projektek, mint pl. e-Twinning, Comenius iskolai partnerségek vagy Comenius régió együttműködések kidolgozása és megvalósítása;
- a sajátos nevelési igényű tanulókkal folytatott munka.

Az asszisztensi tevékenység 13–45 hét közötti időtartamban, heti 12–16 órában zajlik, és a pályázat beadását követő tanév valamely időszakára esik.

A fogadó oktatási intézménybe történő megérkezése után a tanárasszisztens – az intézmény által kijelölt vezetőtanárral egyeztetve – a tanítási gyakorlat időtartamára munkaprogramot dolgoz ki, amelyben meghatározzák az asszisztens feladatait. Az asszisztens nem teljes munkaidéjű tanár, de segítőként részt vesz a tanórai és az azon kívüli pedagógiai munkában is. A fogadó iskolának törekednie kell arra, hogy minél szélesebb körben bevonják őt az iskola életébe. A tanárasszisztensnek nemcsak az a feladata, hogy idegen nyelvet (anyanyelv és az

EU egy más hivatalos nyelve) vagy valamely tárgyat idegen nyelven tanítson, hanem általános országismereti tudnivalókat is átad a hazájáról. A Comenius tanárasszisztens az utazási és megélhetési költségeit a saját nemzeti irodájától kapott ösztöndíjból fedezi.

Pályázati határidő:

• 2013. január 31.

További információ:

www.tka.hu » [Pályázatok](#) » [Egész életen át tartó tanulás program](#) » [Comenius](#) » [Comenius tanárasszisztens fogadása](#)

▶ [Comenius egyéni diákmobilitás](#)

Az alprogram célja:

Középiskolás diákok 3–10 hónapot töltsenek külföldön egy fogadó iskolában egy fogadó családnál.

Részt vevő országok köre:

Az Európai Unió tagállamai, az EGT és EFTA országok (Izland, Liechtenstein, Norvégia, Svájc), Törökország és Horvátország. FIGYELEM! Ciprus, Németország, Írország és az Egyesült Királyság nem vesz részt a Comenius egyéni diákmobilitási tevékenységben.

A pályázásra jogosultak köre:

Azok az iskolák, melyek jelenleg részt vesznek vagy már korábban részt vettek Comenius iskolai együttműködések projektben, és szándékukban áll tanulókat küldeni külföldi partneriskolájukba (a pályázó a küldő iskola). Mind a küldő, mind a fogadó iskolának (iskoláknak) az Egész életen át tartó tanulás programja keretében a Comenius egyéni diákmobilitási tevékenységben részt vevő országban kell működniük.

Pályázati feltételek:

- A programban csak 14. életévüket betöltött középiskolás diákok vehetnek részt.
- A külföldi tartózkodás ideje min. 3 hónap és maximum 1 iskolaév (10 hónap) lehet.
- A külföldi tartózkodás alatt a diákok fogadó családnál laknak, boldogulásukat számukra kijelölt mentor tanár is segíti.
- Egy iskola több partneréhez is küldhet diákokat egy időben és ugyanígy fogadhat is.
- A küldő és fogadó iskola tanulmányi szerződést köt a külföldi tanulmányok hazai elismerésének megkönnyítésére. A tanulmányi szerződést a diák is aláírja.

A támogatás mértéke:

A támogatás mértéke átalánydíj alapú, mely a következő tételekből áll:

- átalánydíj a küldő intézmény mobilitással kapcsolatos szervezési költségeire: 150 euró/tanuló
- átalánydíj a nyelvi felkészítésre 120 euró/tanuló
- átalánydíj a fogadó intézmény mobilitással kapcsolatos szervezési költségeire: 500 euró/tanuló
- a tanuló havi ösztöndíja átalányösszegként

Valamint

- a tanuló kiutazásának és hazautazásának tényleges költségeinek támogatása.

A pályázat menete:

A küldő iskola saját nemzeti irodájához pályázik, a pályázatát a fogadó iskolának is jóvá kell hagynia. Az együttműködést Comenius előkészítő látogatások keretében is elő lehet készíteni.

Pályázati határidő:

- **2012. december 3.** (legkésőbbi postabélyegző dátuma)

Előbírálati határidő:

- **2012. november 19.** (beérkezés dátuma)

További információ:

www.tka.hu » [Pályázatok](#) » [Egész életen át tartó tanulás program](#) » [Comenius](#) » [Comenius egyéni diákmobilitás](#)

Comenius iskolai együttműködések

Az alprogram célja: az oktatás európai dimenziójának erősítése a részt vevő országokban működő óvodák, iskolák együttműködése által. A projektek lehetőséget adnak a nemzetközi együttműködésekben dolgozó diákoknak és tanároknak a közös munkára egy vagy több, közös érdeklődésükre számot tartó témában. Az iskolai együttműködések segítenek a tanároknak és diákoknak, hogy megszerezzék és fejlesszék tudásukat nemcsak a választott téma tekintetében, de ugyanúgy a csapatmunka, szociális kapcsolatok, projekttevékenységek tervezése és megvalósítása, valamint az információs és kommunikációs eszközök (IKT) használata terén is. Különböző országokból származó közoktatási intézmények részvétele az együttműködésben lehetőséget teremt a diákok és tanáraik számára az idegen nyelvek gyakorlására, valamint növeli motivációjukat a nyelvtanulás terén. A Comenius iskolai együttműködések keretében kétféle pályázattípus pályázható: multilaterális – azaz többoldalú – együttműködések, valamint bilaterális – azaz kétoldalú – együttműködések.

A pályázásra jogosultak köre:

Minden közoktatási intézmény pályázhat az óvodáktól a középiskolákig.

Támogatható tevékenységek:

- Projekttalálkozók a partnerség tagjai között
- A projekt megvalósításába bevont diákok és tanárok cseréje (pl. tanárcsere, tanulmányút, diákcsera)
- Jó gyakorlatok és tapasztalatok cseréje a partnerek között
- Terepmunka, kutatás

- Az együttműködés során végzett tevékenységekkel kapcsolatos kiadványok, dokumentumok készítése, kiadása és terjesztése
- Műszaki tárgyak, rajzok, műalkotások készítése
- Előadások (színdarab, musical)
- Kiállítások szervezése, információs anyagok készítése és terjesztése
- Multilaterális projektek esetén a tanárok és diákok nyelvi felkészítése az együttműködés választott munkanyelvéből/bilaterális projektek esetén a tanárok és diákok nyelvi felkészítése a partnerország nyelvéből
- Együttműködés más projektekkel a választott témában (pl. Comenius hálózatok), mobilitások a hálózat által szervezett eseményekre, amennyiben az kapcsolódik a megvalósuló projekthez
- Önértékelési tevékenységek
- A projekt tapasztalatainak és eredményeinek terjesztése

Pályázati feltételek:

Minden projekt két éves időtartamú, a multilaterális együttműködésekben minimum három ország közoktatási intézménye dolgozik együtt, a bilaterális projektekben két különböző ország két iskolája.

A támogatás mértéke a választott mobilitások számától függ.

Támogatható:

Támogatható: mobilitás+helyi projekt- költségek	2 éves projektek 2013 – 2015	
	Minimum mobilitási szám	Támogatási összeg
Multilaterális	4 mobilitás	7000 euró
Multilaterális	8 mobilitás	11 000 euró
Multilaterális/Bilaterális	12 mobilitás	15 000 euró
Multilaterális/Bilaterális	24 mobilitás	20 000 euró

Pályázati határidő:

- **2013. február 21.**

Előbírálati határidő:

- **2013. február 7.** (beérkezés határideje)

Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak

A program célja az oktatók készségeinek fejlesztése, a szakmai kompetenciák javítása nemzetközi környezetben. Az akció 1–6 hetes intenzív kurzusokon vagy szakmai és módszertani továbbképzési programokon való részvételhez nyújt egyéni ösztöndíjat pedagógusoknak.

A pályázásra jogosultak köre:

Közoktatási intézményben dolgozó/közoktatási intézmény munkáját segítő szakemberek:

Óvodai nevelők, általános és középiskolai tanárok, iskolaigazgatók, az iskolavezetés tagjai, iskolai személyzet, pályaválasztási tanácsadók, szaktanácsadók, oktatási tanácsadók, tantervfejlesztők, iskolával kapcsolatban álló nevelési szakemberek, kirekesztéssel fenyegetett vagy veszélyeztetett tanulókkal foglalkozó oktatók (pl. mediátorok és utcai oktatók), interkulturális oktatásban résztvevő, migráns munkavállalók és vándorló életmódúak gyermekeinek az oktatásával vagy sajátos tanulási igényű diákokkal foglalkozó okta-

tók, egykori és munkanélküli tanárok, akik szakmai karrierjük megszakítása után a közoktatásba visszatérnek, tanárképzésben részt vevő oktatók, **akik a tanári diploma megszerzésétől számítva 2 éves tanítási tapasztalattal rendelkeznek a pályázat benyújtásakor, és nem részesültek támogatásban a Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak akciójában a 2012. évi és 2013. évi pályázati felhívás keretében.**

Támogatható tevékenységek:

- Általános továbbképző kurzusokon való részvétel
- Nyelvtanár-továbbképző kurzusokon való részvétel
- Nyelvtanfolyamon való részvétel
- Comenius hálózat vagy Comenius többoldalú együttműködési projekt vagy a Nemzeti Iroda, illetve a közoktatás terén működő európai egyesület által szervezett olyan rendezvényen való részvétel, melynek programja megfelel az akció célkitűzéseinek
- Szakmai konzultáció, hospitálás, illetve szakmai gyakorlat egy közoktatási intézményben vagy egy olyan szervezetnél, melynek tevékenysége fontos szerepet játszik a közoktatás területén (civil szervezetek, önkormányzatok, stb.)

Pályázati feltételek:

- a pályázó a továbbképző intézmény által meghatározott célcsoporthoz tartozzon;
- a megpályázott téma hasznosítható legyen a pályázó mindennapi munkájában és intézményében;
- a kiválasztott kurzus jól illeszkedjen egyrészt a pályázó saját szakmai, másrészt az általa oktatott diákok tanulási igényeire;
- általános kurzus esetében a pályázó nyelvtudása megfelelő szintű legyen a részvételhez.

Prioritások az adott évre vonatkozóan:

Európai szinten prioritást élveznek azok a pályázók, akik korábbi Socrates projektek vagy LLP többoldalú projektek és hálózatok eredményeként kidolgozott képzésen kívánnak részt venni.

A Nemzeti Iroda az alábbi nemzeti prioritásokat határozta meg a 2013-as pályázati körre: elsőbbséget élveznek azok a pályázók, akik

- nem rendelkeznek nyelvtanári diplomával,
- Kevésbé használt, kevésbé tanított nyelven rendezett kurzusokon való részvételre pályáznak,
- *job-shadowing* vagy hospitálás tevékenységre, vagy általános tanártovábbképző kurzusra pályáznak,
- célzottan sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését szolgáló továbbképzésre pályáznak.

A támogatás mértéke:

Támogatást a tanfolyamdíjra (megpályázható a tanfolyam teljes költsége, maximum 150 euró/nap, illetve maximum 3000 euró összeghatárig), az utazási és szállásköltségre, valamint olyan más megélhetési költségek fedezésére lehet kérni, melyek a szakmai továbbképzési tevékenységgel közvetlen összefüggésben merülnek fel. A támogatás pontos összege a látogatott továbbképzés típusától, időtartamától, valamint a résztvevő tényleges utazási költségeitől függ. A támogatás nem minden esetben fedezi a külföldi tartózkodás teljes költségét.

A pályázás menete:

A pályázó kiválasztja a számára megfelelő tartalmú tanártovább-

képzést, és jelentkezik a továbbképzést szervező intézménynél. A választott továbbképzésen való részvétel pénzügyi támogatásához a Tempus Közalapítványnál lehet pályázni. A pályázati űrlap elérhető a www.tka.hu oldalon.

A pályázatokat – az on-line kitöltést és elküldést követően – postai úton a Tempus Közalapítvány postacímére kérjük eljuttatni.

Pályázati határidők:

- 2013. január 16.
- 2013. április 30.
- 2013. szeptember 17.

A pályázat benyújtásának helye, módja, további információk:

www.tka.hu » Pályázatok » *Egész életen át tartó tanulás program* » Comenius » *Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak*

Comenius régió együttműködések

Az alprogram célja:

E pályázattípus célja, hogy támogassa az országok regionális és helyi oktatási hatóságainak együttműködését, segítse az ezen intézmények által képviselt régiók közötti tapasztalatcserét vagy akár a közoktatás bármely területének fejlesztésére irányuló törekvését.

Részt vevő országok köre:

Az Európai Unió tagállamai, az EGT és EFTA országok (Izland, Liechtenstein, Norvégia, Svájc), Törökország, Horvátország.

A pályázásra jogosultak köre:

Települési önkormányzatok, intézményi társulások, többcélú kistérségi társulások, megyei önkormányzatok, szakképzés-szervezési társulások, közalapítványok és országos kisebbségi önkormányzatok.

Támogatható tevékenységek:

Projektalkalmazók szervezése, munkatársak cseréje, akciókutatás, tanulmányok összeállítása, hospitálás (*job-shadowing*), tapasztalatok és bevált gyakorlatok cseréje, egymástól való tanulási tevékenységek és közös képzések szervezése, konferenciák, szemináriumok és műhelyek szervezése, figyelemfelhívás, kampányok, kiadvány készítése, kiadása és terjesztése, nyelvi felkészítés, közös önértékelési tevékenységek, a projekt tapasztalatainak és eredményeinek terjesztése.

Pályázati feltételek:

A kétoldalú nemzetközi együttműködések két évesek lehetnek. Egy helyi partnerséget a főpályázó szervezettel vagy intézménnyel együtt legalább egy helyi közoktatási intézmény és legalább egy más típusú intézmény alkot.

A támogatás mértéke:

A finanszírozás a mobilitások tekintetében átalányösszeg, a további projektköltségek tekintetében pedig a ténylegesen felmerülő költségekhez nyújt támogatást. A mobilitások finanszírozására a magyar fél a távolság és a mobilitások számától függően maximum 20000 eurót, a nem mobilitási projektköltségekre pedig maximum 25000 eurót igényelhet, így a támogatási összeg elérheti a 45000 eurót. A nem mobilitási projektköltségek 75%-a finanszírozható a támogatásból.

A pályázás menete:

A pályázatokat Magyarországon a Tempus Közalapítványhoz, mint hazai nemzeti irodához kell benyújtani. A pályázatok bírálatát a nemzeti iroda által megbízott szakértők végzik, a nyertes pályázókkal a Tempus Közalapítvány köt szerződést, és a támogatás átutalását is a Tempus Közalapítvány végzi.

A pályázat a *Comenius Előkészítő látogatás* pályázattípus keretében előkészíthető a partnerintézménynél.

Pályázati határidő:

- 2013. február 21. (legkésőbbi postabélyegző a borítékon)

Előbírálati határidő:

- 2013. február 7. (beérkezés határideje)

További információ:

www.tka.hu » Pályázatok » Egész életen át tartó tanulás program » Comenius » Comenius régió együttműködések

»»»

Leonardo

Leonardo mobilitási pályázattípus

Az alprogram célja:

A mobilitási projektek célja a szakmai alap- és továbbképzés európai jellegének erősítése, valamint az elméleti és gyakorlati szakmai tudás és a szaknyelvi készségek fejlesztésének elősegítése. E pályázattípus lehetővé teszi a szakképzés különböző szereplőit, így az oktatási és a gazdasági szféra közötti együttműködést.

Részt vevő országok köre:

Az Európai Unió tagállamai, a négy EFTA ország (Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc), valamint a tagjelölt országok: Horvátország és Törökország.

A pályázásra jogosultak köre:

Pályázó (küldő) intézmény lehet a szakképzésben érintett valamennyi intézmény:

- a szakképzés területén oktatási és képzési szolgáltatást nyújtó intézmények és szervezetek (pl.: szakközépiskolák, szakiskolák, stb.);
- a szövetségek és a szakképzésben érintettek képviselői, beleértve a szakképzésben részt vevők, szülők és tanárok szövetségeit is;
- vállalkozások, szociális partnerek és a munka világának egyéb képviselői, beleértve a kereskedelmi kamarákat és egyéb szakmai szervezeteket is;
- az egész életen át tartó tanulás bármely vonatkozásához kapcsolódó orientációs, tanácsadási és tájékoztatói szolgáltatásokat nyújtó szervek;
- a szakoktatás és -képzés bármely vonatkozásához kapcsolódó rendszerekért és politikákért felelős, helyi, regionális és nemzeti szintű szervezetek;

- az egész életen át tartó tanulás kérdéseivel foglalkozó kutatóközpontok és szervezetek;
- felsőoktatási intézmények – korlátozottan, kizárólag a munkavállalók, munkanélküliek célcsoportjában nyújthatnak be pályázatot, a már végzett (hallgatói jogviszonnyal nem rendelkező) volt hallgatóik részére;
- nonprofit szervezetek, önkéntes testületek, nem kormányzati szervezetek.

Támogatható tevékenységek:

A külföldi szakmai gyakorlat olyan gyakorlattal és/vagy képzéssel töltött időszak, amelyet a résztvevő egy külföldi fogadó intézményben (vállalat és/vagy szakképző intézmény) tölt. Ezalatt az időszak alatt a kedvezményezettnek alkalma nyílik munkatapasztalat szerzésére, szakmai tudásának és készségeinek fejlesztésére, valamely idegen nyelv aktív gyakorlására – mindez jelentősen növeli munkaerő-piaci esélyeit.

A tanulmányutak képzőintézmények és/vagy vállalatok közötti mobilitási tevékenységek, melyek a szakképzésben dolgozók számára nyújtanak lehetőséget arra, hogy tudásukat és tapasztalataikat más országokban, eltérő szervezeti körülmények között hasznosíthassák, illetve azokat tovább gyarapíthassák. A tanulmányutak célja továbbá az oktatási és gazdasági szféra közötti tapasztalatcsere, a technológiai és tudományos újítások átvitele. A program fontos eleme, hogy a külföldi út a résztvevők számára szakmai továbbképzést jelent.

Pályázati feltételek:

Célcsoport	Fogadó fél	Időtartam
szakmai gyakorlatok – szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok	szakképző intézmények, vállalatok	min. 2, max. 39 hetes gyakorlatok
szakmai gyakorlatok – munkavállalók, munkanélküliek	szakképző intézmények, vállalatok	min. 2, max. 26 hetes gyakorlatok
tanulmányutak – szakképzési szakértők, oktatók	szakképző intézmények, vállalatok	min. 1, max. 6 hetes tanulmányutak

A külföldi gyakorlatoknak az alábbi feltételeknek kell megfelelniük:

- A pályázó intézménynek minimálisan egy külföldi partnere legyen a programban részt vevő országok köréből.
- A projektek maximális időtartama 2 év, amely magában foglalja a külföldi gyakorlat/csere előkészítését, lebonyolítását és az eredmények értékelését, terjesztését.
- A résztvevők képzéséhez (illetve átképzéséhez) és/vagy szakterületéhez szorosan kapcsolódó vagy azt kiegészítő gyakorlat vagy szakmai képzés biztosítása.
- A fogadóintézménynél megszerzett készségek, tudás elismerése pl.: oklevél vagy a szakképesítés adott szintű megszerzését tanúsító okirat vagy Europass mobilitási igazolvány révén.
- A résztvevő fogadóintézményen belüli oktatói, mentori felügyeletének biztosítása és a küldő szervezet folyamatos tájékoztatása.

Prioritások az adott évről vonatkozóan:

Szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok célcsoportjában

- A projekt résztvevői között jelentős arányban (minimum 20%) hátrányos helyzetű tanulók is vannak;
- a projekt résztvevői közé legalább 40%-ban az RFKB által közzétett lista alapján hiányszakmának minősülő szakmák tanulóit vonják be.*

* A lista régiónkénti bontása elérhető:

www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=258

Munkavállalók, munkanélküliek célcsoportjában

- Munkaügyi központ, regionális képző központ vagy olyan civil szervezet, amely a munkanélküli személyek megsegítését, illetve álláshoz juttatását szolgálja, pályázik munkanélküli személyek külföldi szakmai gyakorlatának megvalósítására (legalább a kiutazók fele ebbe a csoportba tartozzon).

Szakképzési szakértők célcsoportjában

- A projekt központi elemét alkotja a sajátos nevelési igényű/sérült tanulók és ép társaik integrált oktatása bevált módszereinek tanulmányozása;
- azon pályázatok, melyek az ECVET gyakorlatban történő tesztelésére, kialakítására irányulnak.

Valamennyi célcsoportban

- Azon intézmények projektjei, amelyeknek egyáltalán nem volt még támogatott Leonardo mobilitási projektje (beleértve a LdV I. szakaszt, LdV II. szakaszt, LLP I. szakaszt);
- a hálózatosságot elősegítendő min. 3 hazai intézmény, melyek közül legalább 1 gyakorlati képzést nyújtó munkaadó, együttműködésében megvalósuló projekt, amelyekben a kiutazók is több intézményből kerülnek ki.

A támogatás mértéke:

A Leonardo támogatás kiegészítő támogatás. A pályázati útmutató ugyan nem határozza meg kötelező önrészt a pályázók számára, a projekt megvalósításához azonban az esetek jelentős részében további források bevonása szükséges.

Támogatás az alábbi költségtételekre igényelhető:

- programszervezés és monitoring,
- mobilitás (utazás, megélhetés, biztosítás),
- felkészítés.

A megítélhető támogatás felső határa célcsoportonként eltérő összegű, és függ a résztvevők számától, a kinntartózkodás helyétől és időtartamától. (Részletes szabályok a pályázati kalauzban.)

A pályázat menete:

A pályázatokat Magyarországon a Tempus Közalapítványhoz, mint hazai nemzeti irodához kell benyújtani. A pályázatok bírálatát a nemzeti iroda által megbízott szakértők végzik, a nyertes pályázókkal a Tempus Közalapítvány köt szerződést, és a támogatás átutalását is a Tempus Közalapítvány végzi.

Pályázati határidő:

- 2013. február 1.

A pályázat benyújtásának helye, módja, további információk:

www.tka.hu » [Pályázatok](#) » [Egész életen át tartó tanulás program](#) » [Leonardo da Vinci](#) » [Mobilitás](#)

Leonardo partnerségi pályázatok

Az alprogram célja:

Az együttműködés célja az egymástól tanulás, jó gyakorlatok átvétele, közös tapasztalatok cseréje európai szinten, szakképzési témában, a szakképzés és a munka világának közelítése.

Részt vevő országok köre:

Az LLP programban részt vevő országok.

A pályázásra jogosultak köre:

A projektekben valamennyi szakképzésben érintett intézmény részt vehet:

- a szakképzés területén (a felsőoktatást kivéve) oktatást, képzést nyújtó intézmények, szervezetek,
- a szakképzésbe bekapcsolódó egyesületek, szövetségek (hallgatói vagy oktatói szövetségek, szülői szervezetek stb.),
- vállalkozások, szociális partnerek és a munka világának egyéb képviselői, beleértve a kamarákat és más érdekképviseleti szervezeteket is (pl. munkaadói, munkavállalói szervezetek),
- az egész életen át tartó tanulás szempontjaihoz kapcsolódóan pályatanácsadással és információnyújtással foglalkozó szervezetek,
- az egész életen át tartó tanulás szempontjait felölelő szakmapolitika és működési rend irányelveit alakító testületek helyi, regionális és nemzeti szinten,
- kutatóintézetek, amelyek az egész életen át tartó tanulás kérdéseivel foglalkoznak,
- felsőoktatási intézmények (csak korlátozottan, szakképzési témában).

Támogatható tevékenységek:

A 2 éves projektek során több ország partner intézményei működnek együtt. Egy adott szakképzési témára koncentrálnak kiutazásokat, partnertalálkozókat szerveznek egymáshoz, ahol a témára vonatkozó megbeszéléseket tartanak, közösen dolgoznak egy kisebb projekteredményen, mely lehet tanulmány, honlap, konferencia, képzési anyag stb. A projekt futamidejének többi részében pedig saját intézményükben dolgoznak az adott témán, majd az elért tapasztalatokat összegzik, értékelik, a tapasztalatokat megosztják, terjesztik.

Pályázati feltételek:

- A projektek időtartama 2 év, egy projektben legalább három különböző országból származó partnernek kell lennie.
- Magyarországon minden Leonardo da Vinci partnerségek támogatására pályázó szervezetnek egyszerre csak egy futó projektje lehet.
- A felsőoktatási intézmények különböző karainak lehet egy időben több futó projektjük, azonban egy felsőoktatási intézmény futó projektjeinek száma nem haladhatja meg a 3-at.
- Ha egy pályázó mégis több pályázatot ad be, akkor nyilatkoznia kell arról, hogy melyiket vonja vissza. Amennyiben érvényes Leonardo da Vinci partnerségek támogatási szerződéssel rendelkező szervezet új pályázatot nyújt be, az automatikusan formai hibásnak minősül, kivéve, ha a pályázatot az éppen futó projekt lezárásának évében adják be.

A támogatás mértéke:

A támogatás összege a projektben vállalt, legtöbbször közös partnertalálkozókra történő utazások, *mobilitások számához* igazodik.

Mobilitások minimális száma	Támogatás összege (EUR)
4	7000
8	11000
12	15000
24	21000

A pályázat menete:

A pályázatokat Magyarországon a Tempus Közalapítványhoz, mint hazai nemzeti irodához kell benyújtani. A pályázatok bírálatát a

partnerség koordinátorának országában, az adott ország nemzeti irodája által megbízott szakértők végzik. A nyertes pályázókkal a Tempus Közalapítvány köt szerződést, és a támogatás átutalását is a Tempus Közalapítvány végzi.

Pályázati határidő:

- **2013. február 21.**

A pályázat benyújtásának helye, módja, további információk:

www.tka.hu » *Pályázatok* » *Egész életen át tartó tanulás program* » *Leonardo da Vinci* » *Partnerségek*

Leonardo da Vinci – Innovációtranszfer

Az Innovációtranszfer projektek célja, hogy a Magyarországon újdonságnak számító, korábbi Leonardo vagy más közösségi program, egyéb nemzeti fejlesztés eredményeként működő bevált, jó gyakorlatokat (tananyag, módszer) átvegyék, adaptálják és meghonosítsák a szakképzésben, és ezáltal hozzájáruljanak a magyar szakképzés korszerűsítéséhez, minőségének fejlesztéséhez.

A pályázásra jogosultak köre:

Pályázhatnak, és a projektekben közreműködhetnek

- az iskolarendszerű szakképzés területén működő (szakiskolák, szakközépiskolák), valamint felsőfokú szakképzést nyújtó oktatási intézmények (a köz- vagy magánszférában működtetett szakképző intézmények);
- továbbá az iskolarendszeren kívül szakmai képzést, továbbképzést nyújtó szervezetek, cégek;
- és minden olyan szervezet, amely a szakképzés valamely szintjén tevékenykedik (a teljesség igénye nélkül: közintézmények, vállalkozások, nonprofit szervezetek, kutatóintézetek, stb.).

A pályázatok szakmai megalapozásához szükséges előkészítő tevékenységek:

- szükségletfelmérés: az adott szakterület és célcsoport felmérése, hiányosságok feltérképezése;
- jó gyakorlatok felkutatása, működési módjuk, eredményeik ellenőrzése, hazai alkalmazhatóságuk vizsgálata, adaptáció realitásának mérlegelése, kockázatelemzése, megállapodás az eredeti kidolgozóval/működtetővel az adaptáció feltételeiről.

Támogatható tevékenységek:

A projektek végrehajtása során az alábbi tevékenységek, elemek jelenjenek meg a pályázatokban:

A hatékony és eredményes adaptáció érdekében

- a választott jó gyakorlat tartalmának, működési módjának részletes tanulmányozása, elemzése, az adaptációban közreműködő szakemberek (esetleg felhasználói csoport/oktatók) részvételével;
- részletes felhasználói igényfelmérés (oktatók tanulók felhasználói képességének, oktatói gyakorlatának, tanulási szokásainak elemzése);
- adaptáció a kulturális különbségek, a helyi igények, a szakképzési rendszer sajátosságainak megfelelően;
- tesztelés, értékelés és az értékelés eredményeinek visszaforgatása.

Az eredmények fenntarthatósága érdekében

- a közvetlen célcsoport és a lehetséges további felhasználói kör célzott tájékoztatása a projekt megvalósulási szakaszai függvényében (disszemináció);
- az eredmények beépítése (elismertetése) a szakképzési rendszerbe, működési (személyi, technikai, pénzügyi és intézményi) feltételeinek azonosítása, tervezet kidolgozása a futamidőn túlmutató működés biztosítására (valorizáció) helyi, regionális szinten, hosszú távon pedig akár nemzeti vagy európai szinten is.

Az Európai Bizottság által meghatározott 2013-as stratégiai prioritásokat, és a pályázati kör dokumentációját a honlapon tesszük közzé: www.tka.hu » *Pályázatok* » *Egész életen át tartó tanulás program* » *Leonardo da Vinci* » *Innovációtranszfer* » *Pályázati dokumentumok*

Pályázati feltételek:

- a projektek hossza min. 1, max. 2 év;
- a pályázatban min. 3 partnerországból 1-1 intézmény részvétele szükséges;
- a pályázatot a projektet koordináló intézmény nemzeti irodájához kell benyújtani.

A támogatás mértéke:

A támogatás összege maximum 150 000 euró/év (időarányosan vehető igénybe), ami a teljes költségvetés max. 75%-a.

Pályázati határidő:

2013. január 31. (postabélyegző dátuma)

A pályázat menete:

- A pályázattal egy forduló, a pályázatot a főpályázó nyújtja be a partnerség nevében.
- A pályázati szakaszban személyes konzultációra van lehetőség (Konzultációs adatlap a honlapunkról tölthető le: www.tka.hu » *Pályázatok* » *Egész életen át tartó tanulás program* » *Leonardo da Vinci* » *Innovációtranszfer* » *Pályázati dokumentumok*).
- A pályázatok beérkezése után értesítést küldünk a formai bírálat eredményéről.
- A pályázatok tartalmi és pénzügyi bírálatát két független szakértő végzi.
- A nemzeti támogatási lista felállítását követően a kettős finanszírozás lehetőségének kizárása történik európai szinten.
- A támogatott pályázatok közzététele 2013 augusztusában várható.
- A nyertes pályázókkal a Tempus Közalapítvány köt szerződést, és a támogatás átutalását is a Tempus Közalapítvány végzi.
- A projektek legkorábban 2013 szeptemberében indulhatnak.

A projektek előkészítéséhez támogatás igényelhető (ld. Előkészítő látogatások: www.tka.hu » *Pályázatok* » *Egész életen át tartó tanulás program* » *Leonardo da Vinci* » *Előkészítő látogatások*)

Grundtvig asszisztensek

Az asszisztensi ösztöndíj célja, hogy a kiutazók ismereteket szerezzenek az európai felnőttoktatásról, fejlesszék idegennyelv-tudásukat, megismerhessék más országok oktatási rendszerét, illetve megtapasztalhassák, hogy mit jelent az európai dimenzió a felnőttoktatásban.

A pályázásra jogosultak köre:

Felnőttoktatás területén dolgozók (tanárok, egyéb tevékenységet végzők), a felnőttoktatásba hosszabb-rövidebb kihagyás után visszatérők, felnőttoktatással kapcsolatos szakon végzett vagy jelenleg is tanuló hallgatók, akik a tanulmányaikból legalább két évet elvégeztek már, illetve mesterképzésre beiratkozott hallgatók pályázhatnak.

Támogatható tevékenységek:

A programban részt vevő országok bármely felnőttoktatással foglalkozó intézményében töltendő gyakorlatra lehet pályázni, mely gyakorlat alatt az asszisztens beépül az intézmény mindennapjaiba.

Pályázati feltételek:

- Egy asszisztensi periódus 13–45 hetes lehet.
- A leendő asszisztensek maguknak keresnek fogadóintézményt és önállóan egyeztetnek a részletekről. A pályázathoz a fogadó fél által kiadott fogadónyilatkozatot kell csatolni.
- Egy személy legfeljebb 36 havonta kaphat Grundtvig asszisztensi támogatást, valamint egy pályázó a Grundtvig program különböző pályázattípusaiban (asszisztensek, látogatások és cserék, szakmai továbbképzés felnőttoktatóknak) egyszerre csak abban az esetben adhat be több pályázatot, ha a kiutazások időtartamai nem esnek egybe, illetve minden kiutazás a magyarországi lakóhelyéről indul.
- Ha a pályázó hallgató, igazolnia kell, hogy legalább 2 évben hallgatót felnőttoktatáshoz kapcsolódó tárgyat.

Nemzeti prioritás:

Prioritást élveznek a 91–182 nap időtartamú program megvalósítására irányuló pályázatok.

A támogatás mértéke:

Támogatás a következő költségtételekre igényelhető: nyelvi, kulturális és pedagógiai felkészülés, illetve megélhetés, mely tartalmazza az utazás költségeit is.

Pályázati határidő:

- 2013. március 28.

A pályázat benyújtásának helye, módja, további információk:

www.tka.hu » [Pályázatok](#) » [Egész életen át tartó tanulás program](#) » [Grundtvig](#) » [Pályázati formák](#) » [Asszisztensek](#)

Grundtvig időskorú önkéntes projektek

A Grundtvig időskorú önkéntes projektek célja olyan szervezetek támogatása, melyek egy nemzetközi projekt keretében időskorú ön-

kénteseket küldenek és fogadnak, az önkéntesek külföldi tartózkodását az előkészítéstől a megvalósításon át az értékelésig végigkísérik és segítik. A projektek ideális esetben egy hosszabb távú, önkéntesek cseréjén alapuló kapcsolatot alapoznak meg a két partner között.

A pályázásra jogosultak köre:

Pályázhat bármilyen szervezet, mely vállalja az időskorú önkéntesek küldését és fogadását úgy, hogy az önkéntesek tevékenységéből anyagi haszna nem származik. A partner intézmények a programban részt vevő országokból kerülhetnek ki, és olyan nonprofit tevékenységet kell végezniük, melybe az önkénteseket bevonva azoknak valós tanulási lehetőséget biztosítanak.

Támogatható tevékenységek:

A projekteken belül támogatható minden olyan tevékenység, amely az időskorú önkéntesek küldésével és fogadásával, illetve a partnerek közötti együttműködéssel kapcsolatos.

Pályázati feltételek:

- A projektpartnereknek 2 év alatt legalább 2 időskorú (50 éves vagy annál idősebb) önkéntest kell külföldre küldeniük, 3–8 hetes időszakra, és legalább ennyi önkéntest fogadniuk is kell ezen időtartam alatt.
- Magyarországon egy időben egy szervezetnek egyszerre csak egy érvényes Grundtvig időskorú önkéntes projektre szóló támogatási szerződése lehet. Ha egy pályázó mégis több pályázatot ad be, akkor ezek közül választania kell, illetve amennyiben nem választ, úgy pályázatai elutasításra kerülnek. Amennyiben érvényes Grundtvig időskorú önkéntes projekt támogatási szerződéssel rendelkező szervezet új pályázatot nyújt be, az automatikusan formai hibásnak minősül, kivéve, ha a pályázatot az éppen futó projekt lezárásának évében adják be.

A támogatás mértéke:

Támogatás a következő költségtételekre igényelhető: a mobilitás megszervezésének költségeire, a nemzetközi utazás költségeire, a fogadott önkéntesek megélhetési költségeire, illetve az önkéntesek fogadásának költségeire.

Pályázati határidő:

- 2013. március 28.

A pályázat benyújtásának helye, módja, további információk:

www.tka.hu » [Pályázatok](#) » [Egész életen át tartó tanulás program](#) » [Grundtvig](#) » [Pályázati formák](#) » [Időskorú önkéntes projektek](#)

Grundtvig látogatások és cserék

Az alprogram célja: felnőttoktatók szakmai (és nyelvi) fejlődése, valamint az intézmények közti együttműködés és tapasztalatcsere ösztönzése.

A pályázásra jogosultak köre:

Felnőttoktatással foglalkozó szakemberek, a felnőttoktatásba hosszabb-rövidebb kihagyás után visszatérők, felnőttoktatással kapcsolatos szakon végzett vagy jelenleg is tanuló hallgatók, akik a tanulmányaikból legalább két évet elvégeztek már, illetve mesterképzésre beiratkozott hallgatók.

Támogatható tevékenységek:

A pályázattípus felnőtt tanulókkal foglalkozó tanárok, szakértők, tanácsadók, intézményvezetők továbbképzését teszi lehetővé konferencián való részvétel vagy egy külföldi felnőttoktatási intézményhez történő látogatás keretében.

Pályázati feltételek:

- A tanulmányút 1–90 napig tarthat.
- A pályázathoz a fogadó fél által kiadott fogadónyilatkozatot kell csatolni.
- Tanulmányutakon, melyek alapja egy egyénileg kidolgozott munkaprogram, legfeljebb két fő vehet részt azonos időpontban azonos munkaprogrammal.
- Meghatározott programmal rendelkező kurzusok esetén (pl.: konferenciák) adott tanulmányútra, azonos időpontban egy intézményből legfeljebb egy fő utazhat.
- Pályázati író, illetve projektmenedzsment szemináriumon való részvétel nem támogatható.
- Egy személy legfeljebb 24 havonta kaphat Grundtvig látogatások és cserék támogatást.

A támogatás mértéke:

Támogatás a következő költségtételekre igényelhető: utazás, kurzusdíj, megélhetés, egyéb költségek (pl. nyelvi felkészülés).

A támogatási összeg felső határa 2 hetes kiutazás esetén 2 000 euró, 2 hétnél hosszabb kiutazás esetén 4 000 euró.

Pályázati határidők:

- **2013. január 16.**
(a 2013. május 1. és 2014. április 30. között kezdődő kiutazásokra)
- **2013. április 30.** (a 2013. szeptember 1. és 2014. április 30. között kezdődő kiutazásokra)
- **2013. szeptember 17.** (a 2014. január 1. és 2014. április 30. között kezdődő kiutazásokra)

A pályázat benyújtásának helye, módja, további információk:

www.tka.hu » Pályázatok » Egész életen át tartó tanulás program » Grundtvig » Pályázati formák » Látogatások és cserék

Grundtvig műhelyek

A műhelyek célja a felnőttoktatók továbbképzése a felnőtt tanulók írás-, olvasás-, valamint szövegértés készségeinek fejlesztése terén.

A pályázásra jogosultak köre:

Grundtvig műhely szervezésére minden olyan intézmény vagy szervezet pályázhat, amely igazolni tudja, hogy megfelelő kapacitással rendelkezik a szervezéshez.

Támogatható tevékenységek:

A pályázattípus intézményeknek nyújt támogatást egy nemzetközi műhely (workshop) megszervezésére. A támogatás fedezi a szervezés költségeit és a résztvevők utazási és megélhetési költségeit egyaránt.

Pályázati feltételek:

- A műhelyeken egy-egy alkalommal 10–20 felnőttoktató vesz részt, akik a műhely helyszínéül szolgáló országon kívül legalább 3 különböző országból érkeznek.

- Egy szervezetnek egy évben csak egy támogatott Grundtvig felnőtt tanulói műhely pályázata lehet. Ha egy szervezet egy évben egyszerre több pályázatot is benyújt, a legmagasabb pontszámot elérő pályázat kaphat csak támogatást, a többit elutasítjuk.

A támogatás mértéke:

Támogatás a következő költségtételekre igényelhető: szervezési költségekre, a külföldről érkező résztvevők nemzetközi utazási és magyarországi megélhetési költségeire, a felnőttoktatók felkészítésének költségeire.

A pályázat beadási határideje:

2013. február 21.

A pályázat benyújtásának helye, módja, további információk:

www.tka.hu » Pályázatok » Egész életen át tartó tanulás program » Grundtvig » Pályázati formák » Műhelyek

Grundtvig szakmai továbbképzés felnőttoktatóknak

Az alprogram célja:

Felnőttoktatók szakmai (és nyelvi) fejlődése, valamint az intézmények közti együttműködés és tapasztalatcsere ösztönzése.

A pályázásra jogosultak köre:

Felnőttoktatással foglalkozó szakemberek, a felnőttoktatásba hosszabb-rövidebb kihagyás után visszatérők, felnőttoktatással kapcsolatos szakon végzett szakemberek.

Támogatható tevékenységek: a pályázattípus felnőtt tanulókkal foglalkozó tanárok, szakértők, tanácsadók, intézményvezetők továbbképzését teszi lehetővé szervezett nemzetközi szeminárium keretében.

Pályázati feltételek:

- A továbbképzés legalább 5 munkanaptól legfeljebb 6 hétig tarthat.
- A pályázathoz a fogadó fél által kiadott fogadónyilatkozatot kell csatolni.
- Adott kurzusra, azonos időpontban egy intézményből legfeljebb egy fő utazhat. Amennyiben egy szervezet több munkatársától érkezik pályázat, választaniuk kell, melyik pályázato(ka)t vonják vissza.
- Pályázati író, illetve projektmenedzsment szemináriumon való részvétel nem támogatható.
- Egy személy legfeljebb 24 havonta kaphat Grundtvig szakmai továbbképzés felnőttoktatóknak támogatást.

Európai prioritás:

Prioritást élveznek azok a pályázók, akik egy, a korábbi Socrates vagy az LLP programon belül megvalósult centralizált projekt keretében kidolgozott kurzuson való részvételre pályáznak.

A támogatás mértéke:

Támogatás a következő költségtételekre igényelhető: utazás, kurzusdíj, megélhetés, egyéb költségek (pl. nyelvi, pedagógiai, kulturális felkészülés).

A támogatási összeg felső határa 2 hetes kiutazás esetén 2 000 euró, 2 hétnél hosszabb kiutazás esetén 4 000 euró.

Pályázati határidők:

- **2013. január 16.** (2013. május 1. és 2014. április 30. között kezdődő kiutazásokra)
- **2013. április 30.** (2013. szeptember 1. és 2014. április 30. között kezdődő kiutazásokra)
- **2013. szeptember 17.** (2014. január 1. és 2014. április 30. között kezdődő kiutazásokra)

A pályázat benyújtásának helye, módja, további információk:

www.tka.hu » *Pályázatok* » *Egész életen át tartó tanulás program* » *Grundtvig* » *Pályázati formák* » *Szakmai továbbképzés felnőtt-
oktatóknak*

Grundtvig tanulási kapcsolatok (partnerségek)

Az alprogram célja:

A Tanulási kapcsolat projektek célja a felnőttoktatással (is) foglalkozó szervezetek európai szakmai kapcsolatainak megalapozása nemzetközi projektmunkán keresztül. A Tanulási kapcsolat projektek a részt vevő partnerek közös érdeklődésére alapozott, folyamatori-entált együttműködések, melyek lehetővé teszik a felnőtt tanulóknak aktív részvételét is.

A pályázásra jogosultak köre:

Bármilyen, felnőttoktatással (is) foglalkozó szervezet, intézmény.

Támogatható tevékenységek:

A két éves együttműködésre elnyerhető támogatás fedezi a projektmunka költségeit és a munkatársak, illetve a felnőtt tanulóknak mobilitását, ezzel hozzájárul a partnerek közötti tapasztalatcseréhez megvalósításához és a felnőtt tanulóknak közötti kapcsolatok kialakításához egyaránt.

Pályázati feltételek:

- Egy projektben legalább három különböző országból származó partnernek kell lennie.
- Magyarországon minden Grundtvig Tanulási kapcsolat támogatásra pályázó szervezetnek egyszerre csak egy futó projektje lehet.
- A felsőoktatási intézmények különböző karainak lehet egy időben több futó projektjük, azonban egy felsőoktatási intézmény futó projektjeinek száma nem haladhatja meg a 3-at.
- Ha egy pályázó mégis több pályázatot ad be, akkor nyilatkoznia kell arról, hogy melyiket vonja vissza. Amennyiben érvényes Grundtvig Tanulási kapcsolat támogatási szerződéssel rendelkező szervezet új pályázatot nyújt be, az automatikusan formai hibásnak minősül, kivéve, ha a pályázatot az éppen futó projekt lezárásának évében adják be.

Nemzeti prioritások:

- Nonprofit szervezetek által benyújtott pályázatok.
- Olyan, minimum 4, 8 vagy 12 mobilitást tervező projektek, melyekben a mobilitások legalább 50%-át felnőtt tanulóknak hajtják végre (ez a prioritás a 24 mobilitást tervező projektek esetében nem érvényesül).
- A pályázó szervezet székhelye vagy telephelye a 240/2006. (IX. 30.) vagy a 311/2007 (XI. 17.) kormányrendeletek értelmében hátrányos helyzetű kistérségnek vagy településnek minősül.

- A 2-es és a 3-as feltétel egyszerre teljesül, azaz a mobilitások legalább felét felnőtt tanulóknak hajtják végre (4, 8 vagy 12 mobilitást vállaló projektek esetében) és a pályázó szervezet székhelye vagy telephelye hátrányos helyzetű kistérségnek vagy településnek minősül.
- A mobilitások legalább felét felnőtt tanulóknak hajtják végre és ezen résztvevők lakóhelye a 240/2006. (IX. 30.) vagy a 311/2007 (XI. 17.) kormányrendeletek értelmében hátrányos helyzetűnek minősülő kistérség / település.

A támogatás mértéke: 10 000–22 000 euró

Pályázati határidő:

- **2013. február 21.**

A pályázat benyújtásának helye, módja, további információk:

www.tka.hu » *Pályázatok* » *Egész életen át tartó tanulás program* » *Grundtvig* » *Pályázati formák* » *Tanulási kapcsolatok*

▶ Grundtvig centralizált pályázatok

A centralizált pályázatokat közvetlenül az Európai Bizottság Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökséghez kell benyújtani.

További információ:

http://eacea.ec.europa.eu/llp/funding/2013/call_lifelong_learning_2013.php

▶ Grundtvig többoldalú projektek

Az európai projektek célja újszerű, fenntartható és terjeszthető eredmények létrehozása a Grundtvig program prioritási területein belül (kurzusok, tanítási segédanyagok, pilot tréningek). A részt vevő intézményeknek megfelelő szakértelemmel és hatáskörrel kell rendelkezniük a projekt témájában.

A pályázásra jogosultak köre:

Pályázásra jogosult bármilyen, felnőttoktatással (is) foglalkozó szervezet, intézmény. Ez az akció nyitott az Egész életen át tartó tanulás programban részt nem vevő országokból való partner szervezetek számára is azzal a megkötéssel, hogy ilyen szervezet nem lehet a koordinátor intézmény és nélküle is megfelel a formai követelményeknek a partnerség.

A pályázás menete:

A pályázatot a koordináló szervezet adja be az Európai Bizottság illetékes, központi pályázatkezelő szervéhez (Education, Audiovisual & Culture Executive Agency: <http://eacea.ec.europa.eu>).

Pályázati határidő:

- **2013. január 31.**

Grundtvig hálózatok

A projektek célja megszilárdítani a legszélesebb értelemben vett felnőttoktatás szereplői közti kapcsolatokat, javítani a felnőttoktatási tevékenységek vagy közös érdekek minőségét, európai dimenzióját és láthatóságát, valamint elősegíteni az Egész életen át tartó tanulás lehetőségeinek szélesebb körű megismertetését és elérhetőségét a polgárok körében.

A pályázásra jogosultak köre:

Pályázásra jogosult bármilyen, felnőttoktatással (is) foglalkozó szervezet, intézmény. Ez az akció nyitott az Egész életen át tartó tanulás programban részt nem vevő országokból való partner szervezetek számára is azzal a megkötéssel, hogy ilyen szervezet nem lehet a koordinátor intézmény és nélküle is megfelel a formai követelményeknek a hálózat.

A pályázás menete:

A pályázatot a koordináló szervezet adja be az Európai Bizottság illetékes, központi pályázatkezelő szervéhez (Education, Audiovisual & Culture Executive Agency: <http://eacea.ec.europa.eu>).

Pályázati határidő:

- 2013. január 31.

Grundtvig kiegészítő tevékenységek

A projektek célja különböző olyan tevékenységek támogatása, amelyek bár nem támogathatók a Grundtvig program fő tevékenységeinek keretében, egyértelműen hozzájárulnak a céljai megvalósításához.

A pályázásra jogosultak köre:

Bármilyen, felnőttoktatással (is) foglalkozó szervezet, intézmény.

A pályázás menete:

A pályázatot a koordináló szervezet adja be az Európai Bizottság illetékes, központi pályázatkezelő szervéhez (Education, Audiovisual & Culture Executive Agency: <http://eacea.ec.europa.eu>).

Pályázati határidő:

- 2013. január 31.

Szakértői tanulmányutak oktatási és képzési szakemberek számára

Az alprogram célja, hogy támogassa az Európai Uniónak az oktatási és képzési rendszereket érintő célkitűzéseit, ezen belül

- elősegítse az európai szintű információ- és tapasztalatcserét oktatási és képzési kérdésekben,
- terjessze a szakértői tanulmányutak résztvevői által megszerzett ismereteket és nemzetközi tapasztalatokat,
- összekapcsolja a szakértői tanulmányutakat az Oktatás és képzés 2020 munkaprogrammal, valamint az Egész életen át tartó tanulás programjának más alprogramjaival, különösen azokkal, amelyek az iskolai képzésre, interkulturális nevelésre és a felnőttoktatásra vonatkoznak (Comenius, Leonardo, Grundtvig, Transzverzális programok).

A pályázásra jogosultak köre:

A résztvevők az oktatási és képzési rendszer valamennyi részét (általános, szakmai és műszaki oktatás és képzés) képviselik és képesek a megszerzett tudást multiplikátorként továbbadni.

Pályázhatnak:

- helyi, regionális és nemzeti hatóságok képviselői
- oktatási és szakképző intézmények, képzőközpontok, képzési szolgáltatók igazgatói
- tanácsadó intézetek igazgatói
- értékelési és akkreditációs központok vezetői
- munkaközösség-vezetők
- vezető tanárok és tanárképzésben részt vevő oktatók
- oktatási és szakképzési tanfelügyelők
- oktatási és képzési hálózatok és szövetségek vezetői
- pedagógiai és pályaválasztási tanácsadók
- oktatási szolgáltatók, munkaügyi központok és tanácsadók képviselői
- humán erőforrás menedzserek
- vállalatok oktatásért és képzésért felelős munkatársai
- kereskedelmi és iparkamarák képviselői
- munkaadói szervezetek képviselői
- szakszervezetek képviselői
- kis- és középvállalatok vezetői és tulajdonosai
- kutatók.

Támogatható tevékenységek:

A tapasztalatcsere 3–5 napos nemzetközi tanulmányutak formájában valósul meg, mely során a részt vevő szakértők megismerhetik a fogadó ország oktatási és képzési rendszerét és gyakorlatát, tanulmányozhatják a szervező intézménynek valamely konkrét pedagógiai területen elért eredményeit, s azokat összevethetik más országok tapasztalataival. A hazai gyakorlat bemutatása a magyar résztvevő feladata. A választható szakértői tanulmányutak leírását az on-line kurzuskatalógus tartalmazza.

A tanulmányutak tématerületei:

- Az oktatás, a képzés és a munka világa közötti együttműködés ösztönzése.
- A tanárok, az oktatók, valamint az oktatási és képzési intézményeket vezető szakemberek szakmai alapképzésének és továbbképzésének támogatása.

Pestalozzi program tanár- továbbképzési szemináriumai

««

A program hálózati rendszerként működik, a tagországok az Európa Tanács projektjeihez kapcsoló témákban maximum 7 napos szemináriumokat szerveznek, amelyeken a pedagógusok valamennyi tagországból pályázat útján vesznek részt. Ezek a szemináriumok a szakmai tapasztalatszerzés mellett lehetőséget nyújtanak idegen nyelven folyó szakmai munkavégzésre, kapcsolatok kiépítésére, valamint további együttműködések megalapozására is. A meghirdetett továbbképzések az Európa Tanács 47 tagállamában kerülnek megrendezésre.

A Pestalozzi programon való részvétel a 229/2007 (VIII. 31.) kormányrendelet alapján beszámít a pedagógusok számára kötelező, hét évenkénti továbbképzésbe.

A pályázásra jogosultak köre:

Közoktatási intézményekben, tanárképzésben és tanártovábbképzésben dolgozó pedagógusok.

A továbbképzési formában maximum két évente egyszer lehet részt venni.

Pályázati feltételek:

- A pályázó közoktatási intézményben, tanárképzésben vagy tanártovábbképzésben dolgozik, és a továbbképzés szervezője által megadott pályázói célcsoportba tartozik.
- A pályázó a szeminárium munkanyelvén vitaképes, a szakmai munkához szóban és írásban önállóan alkalmazza.
- A pályázó a szeminárium témájáról széles körű szakmai ismeretekkel rendelkezik, a témával nevelő-oktató és/vagy kutató munkája során foglalkozik.
- A pályázó a szemináriumon szerzett ismereteket pedagógiai szaklapban és/vagy a hazai tanártovábbképzésben ismerteti, és a Tempus Közalapítvány, valamint az Európa Tanács és a rendező fél részére írásos beszámolót készít.
- Az intézmény vezetője a pályázatot támogatja.
- Egy pályázó csak egy szemináriumra jelentkezhet a felsoroltak közül.

A támogatás mértéke:

A támogatást nyert pályázók szállás- és étkezési költségeit a fogadó fél fedezi. Az útiköltséget a pályázónak vagy intézményének kell megelőlegeznie, és azt az Európa Tanács a benyújtott beszámoló, útiköltség elszámolás és a kiutazást igazoló csatolt dokumentumok alapján utólag megtéríti.

Pályázati határidő:

A pályázat beadása folyamatos.

További információk:

www.tka.hu » *Pályázatok* » *Pestalozzi program*

- A kulcskompetenciák elsajátításának támogatása a teljes oktatási és képzési rendszerben.
- A társadalmi integráció és a nemek közötti egyenlőség támogatása az oktatásban és a képzésben, beleértve a migránsok integrációját is.
- Stratégiák kialakítása az egész életen át tartó tanulásra és a mobilitásra.

Pályázati feltételek:

Az a pályázó támogatható, aki:

- a tanulmányút munkanyelvét legalább középfokon (B2-es szinten) beszéli,
- olyan témát választ, mely közvetlen kapcsolatban áll szakmai tevékenységével, s annak bemutatására is kész,
- vállalja a tanulmányúton szerzett tapasztalatok széles körű terjesztését.

A támogatás mértéke:

Az elnyerhető támogatás összege országonként változó, a tanulmányút hosszától függően. A támogatás az utazás, biztosítás, szállás, étkezés, helyi közlekedés, adminisztrációs és kommunikációs költségekhez járul hozzá. Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy az ösztöndíjnak hozzá kell járulnia a tanulmányút költségeihez.

Pályázati határidők:

- **2013. március 28.** (postabélyegző dátuma), a 2013. szeptember eleje – 2014. február vége közötti tanulmányutakra
- **2013. október 15.** (postabélyegző dátuma), a 2014. március eleje – 2014. június vége közötti tanulmányutakra

A pályázat benyújtásának helye, módja, további információk:

www.tka.hu » *Pályázatok* » *Egész életen át tartó tanulás program* » *Szakértői tanulmányutak*

A díj célja:

Hivatalos elismerésben részesíteni az idegen nyelvek tanítása terén megvalósuló, példaértékűnek minősülő és innovatív programokat, folyamatokat az oktatás és képzés bármely szintjén.

A pályázásra jogosultak köre:

Oktatási, képző- vagy továbbképző intézmény, helyi vagy regionális hivatal, vállalat vagy más, Magyarországon bejegyzett szervezet (illetve ezek önálló szervezeti egysége) pályázhat bármely, az európai nyelvek tanítása terén megvalósuló programjával. Azon intézmények, amelyek programjai már elnyerték az Európai Nyelvi Díjat, nem pályázhatnak újra ugyanazon kezdeményezésükkel a díjazás évét követő öt évben.

Partnerségben megvalósuló programok esetében lehetőség van arra, hogy a partnerek egy koordinátor intézmény megjelölésével közösen adják be a pályázatot.

2013-as prioritások:

- Új technológiák felhasználásán alapuló nyelvtanulás (európai prioritás)
- „Többnyelvű tanterem” (vegyes anyanyelvű tanulócsoporthoz) (európai prioritás)
- A munkaerő-piaci elhelyezkedést és foglalkoztatást közvetlenül elősegítő idegennyelv-oktatási programok (a közoktatás, felsőoktatás illetve felnőttképzés terén) (hazai prioritás)
- Szaktárgyi és idegen nyelvi tartalmak összehangolásával megvalósuló nyelvoktató programok (hazai prioritás)

Az Európai Nyelvi Díj olyan programnak adományozható, amelynek kidolgozása a közelmúltban zárult le, és amelyet a mindennapok gyakorlatában már alkalmaznak.

A pályázat menete:

Pályázni a TKA honlapjáról letölthető űrlapon lehet: www.tka.hu » *Pályázatok* » *Díjak* » *Európai Nyelvi Díj*.
Hiánypótlásra csak az előzetes formai bírálatra beérkezett pályázatok esetében van lehetőség.

Pályázati határidő:

- **2013. január 18.** (postabélyegző dátuma a borítékon)

Előbírálati határidő:

- **2013. január 11.** (beérkezési határidő)

További információ:

A pályázatokat és azok mellékleteit 6 nyomtatott példányban postán (egy eredeti és öt másolat), és egy elektronikus példányban e-mailen kell benyújtani az alábbi címre:

Tempus Közalapítvány 1438 Budapest 70., Pf. 508.
csilla.szabo@tpf.hu

A program célja:

Az Európai Bizottság programjának az a szerepe, hogy igazi kapocs legyen a polgárok és az Unió között. A polgárok aktív részvétele Európa közös építésében elengedhetetlenül szükséges. A program ennek érdekében támogatja különböző országok polgárainak és szervezeteinek együttműködését, hogy találkozzanak, közösen cselekedjenek, és együtt alakítsák ki saját elképzelésüket egy nemzeten túlmutató, de a sokszínűséget tisztelő európai környezetről.

Részt vevő országok köre:

Az Európai Unió 27 tagállama, Horvátország, Albánia, Macedónia és Montenegró.

A program állandó témái:

- Az Európai Unió jövője és alapvető értékei
- Aktív európai polgárság: részvétel és demokrácia Európában
- Interkulturális párbeszéd
- Jólét Európában: munka, szociális kohézió és fenntartható fejlődés
- Az EU-politikák hatása a társadalmakra

2013-as prioritások:

- Az uniós állampolgárok értékeinek és jogainak, valamint mindazon lehetőségeknek a tudatosítása, melyet az Európai Unió biztosít.
- Az állampolgári részvétel előmozdítása az EU demokratikus életében.
- 2013 a polgárság európai éve.

A pályázat menete:

A pályázatokat az Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) kezeli.

Elérhetősége:

EACEA – Education, Audiovisual and Culture Executive Agency
Unit P7 – Citizenship
BOUR 00/13
Avenue du Bourget 1
BE-1140 Brussels
http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.htm

Testvérvárosi találkozók

Az alprogram célja: A testvérvárosi találkozók célja, hogy összehozza a részt vevő települések polgárait, biztosítva, hogy az önkormányzati együttműködés mellett erős informális, személyes kapcsolatok alakuljanak ki közöttük.

A pályázásra jogosultak köre:

Települések önkormányzata vagy a települések testvérvárosi bizottságai vagy a helyi hatóságokat képviselő egyéb nonprofit szervezetek. Ugyanaz a település évente csak egy támogatásban részesülhet.

Mit támogat a program?

- Az európai integráció iránti elkötelezettséget: az Európai Unió alap gondolatának, jövőjének és értékeinek megvitatása, az EU demokratikus életében való részvétel megtanulása, tapasztalatszerzés az európai integráció konkrét, helyi vagy egyéni szinten tapasztalható előnyeiről, stb.;
- a résztvevők között szövődő barátságot: személyes kapcsolatok kialakulása a testvérvárosok lakói között;
- az aktív részvételt: a helyi közösség bevonása a projekt megtervezésébe és végrehajtásába, a résztvevők aktív szerepvállalása.

A támogatás mértéke:

A támogatás formája átalánydíj, a résztvevők száma és a találkozók időtartama határozza meg. A megítélhető támogatás mértéke minimum 5 000 euró/projekt, maximum 25 000 euró/projekt lehet.

Pályázati határidők:

- **2013. február 1.**
(Projekt kezdete: 2013. június 1 – 2014. február 28.)
- **2013. június 1.**
(Projekt kezdete: 2013. október 1 – 2014. június 30.)
- **2013. szeptember 1.**
(Projekt kezdete: 2014. január 1 – 2014. szeptember 30.)

Tematikus hálózatok

Az alprogram célja:

A helyi hatóságok gyakran kerülnek szembe olyan új problémákkal, illetve vesznek részt különböző szakpolitikák végrehajtásában, amelyek sok esetben kapcsolódnak európai szinten megvalósuló szakpolitikai fejleményekhez. A települések között kölcsönös érdeklődést kiváltó témákban kialakuló hálózatok fontos eszközök lehetnek, mivel lehetővé teszik a tájékozott eszmecserét és a bevált, jó gyakorlatok cseréjét. A program ezért támogatja a testvérvárosi kapcsolatok keretében, legalább négy város részvételével megrendezett konferenciákat és műhelymunkákat.

A pályázásra jogosultak köre:

Helyi és regionális, önkormányzatok, helyi hatóságokat képviselő szövetségek, nonprofit szervezetek vagy helyi hatóságokat képviselő jogi státusszal rendelkező testvérvárosi bizottságok.

A konferenciáknak és a műhelymunkáknak:

- összhangban kell lenniük a program célkitűzéseivel,
- legalább négy különböző részt vevő ország (legalább egynek az EU tagállamának kell lennie) négy településéről, összesen legalább 30 személy részvételével,
- a részt vevő országok egyikében kell megrendezésre kerülniük,
- egy esemény időtartama maximum 21 nap, és projektenként legalább három esemény tervezése szükséges,
- a projekt teljes időtartama maximum 24 hónap.

A támogatás mértéke:

A támogatást a konferenciák vagy műhelymunkák résztvevőinek napi létszáma alapján számolják ki, illetve ezt kiegészítheti egy átalányösszegű támogatás, amennyiben a projekt keretében kommunikációs eszközöket is készítenek. Koordinációs költségek igénylése is lehetséges. A támogatás min. 10 000 euró/projekt, maximum 150 000 euró/projekt.

Pályázati határidő:

- **2013. február 1.**
(Projekt kezdete: 2013. június 1 – 2013. december 30.)
- **2013. szeptember 1.**
(Projekt kezdete: 2014. január 1 – 2014. május 30.)

Állampolgári projektek

Az alprogram célja:

Ezek a projektek különböző háttérrel rendelkező polgárok számára nyújtanak arra lehetőséget, hogy európai témákban kifejthessék véleményüket, és erről tájékoztassák a helyi döntéshozókat. Az Európai Uniót érintő fontos és aktuális kihívás az európai polgárok és az Európai Unió közötti szakadék áthidalása. Ezzel összefüggésben ez a pályázati típus olyan innovatív módszerek és megközelítések feltárására irányul, amelyek tevékeny európai szintű részvételre serkentik a polgárokat, valamint az európai polgárok és az Európai Unió intézményei közötti párbeszédre ösztönöznek.

Támogatható tevékenységek:

- Az állampolgárok véleményének összegyűjtése az Európát a jövőben érintő néhány lényeges kihívásról;
- az állampolgárok mindennapi életét befolyásoló, uniós politikához kapcsolódó ügyekre vonatkozó, a polgárok közötti aktív kapcsolat és eszmecsere előmozdítására alkalmas új módszerek feltárása;
- olyan mechanizmusok megteremtése, amelyek révén az európai polgárok fejlesztik civil kompetenciájukat, és az európai szintű politikai döntéshozókhöz intézett ajánlások formájában tudják megfogalmazni véleményüket az európai integrációs folyamatról;
- az európai polgárok és az EU intézményei közötti párbeszéd ösztönzése, a polgárok részvételével az EU politikai és azok hatása terén, valamint biztosítva a polgárok véleményének megfelelő utókövetését az EU intézményeinek részéről.

Pályázati feltételek:

- A pályázóknak civil társadalmi szervezeteknek vagy helyi hatóságoknak kell lenniük.
- A támogatható országok valamelyikében kell székhellyel rendelkezniük.
- A projektben legalább öt országnak kell részt vennie.
- A projektbe legalább 200 résztvevőt kell bevonni, és a résztvevők 30%-ának az eseménynek helyet adó országtól eltérő országból kell érkeznie.

A projekt időtartama:

Maximum 12 hónap.

A támogatás mértéke:

A megítélhető támogatás mértéke nem haladhatja meg a projekt támo-

gatható költségei teljes összegének 60%-át. A támogatás összege minden esetben 100 000 euró és 250 000 euró között lesz.

Pályázati határidő:

- 2013. június 1.

Kísérő intézkedések

Az alprogram célja:

A kísérő intézkedések célja az alprogram keretében végrehajtott projektek továbbfejlesztése és minőségük javítása; ennek formája lehet például bevált gyakorlatok cseréje, az érintettek tapasztalatainak egymás közötti megosztása, illetve a képzések segítségével új készségek kifejlesztése.

Támogatható tevékenységek:

- Képzési tanfolyamok, amelyek lehetővé teszik, hogy az Európa a polgárokért program potenciális pályázói elmélyítsék a színvonalas projektek működtetésével kapcsolatos tudásukat és ismereteiket;
- Tájékoztató foglalkozások, amelyek az Európa a polgárokért programot vagy annak konkrét pályázati típusait népszerűsítik, és céljuk a program jelenlegi és potenciális érdeklőjei közötti eszmecsere, illetve a bevált gyakorlatok cseréjének előmozdítása;
- Olyan platformok létrehozása, amelyek megkönnyítik a partnerek keresését és a kapcsolatteremtést az Európa a polgárokért program jelenlegi és potenciális résztvevői között.

A pályázásra jogosultak köre:

- Helyi hatóságok szövetségei/egyesületei, vagy
- a polgári szerepvállalás terén szakmai ismeretekkel/tapasztalattal rendelkező szervezetek.

Pályázati feltételek:

- Legalább két részt vevő ország szükséges hozzá, és az egyiknek uniós tagországnak kell lennie.
- A tevékenység a támogatható országok egyikében kell, hogy megrendezésre kerüljön.
- A projekt maximális időtartama 12 hónap.
- Legalább két eseményt kell tervezni.

A támogatás mértéke:

A megpályázott közösségi támogatás az adott tevékenység elszámolható költségeinek legfeljebb 80%-a lehet. A megítélhető támogatás mértéke minimum 30 000 euró/projekt, maximum 100 000 euró/projekt lehet.

Pályázati határidő:

- 2013. június 1.

Aktív európai emlékezet

Az alprogram a deportálásokhoz kapcsolódó főbb helyszínek és archívumok megőrzésére, valamint a nácizmus és sztálinizmus áldozatairól való megemlékezésre irányul. A polgárok emellett részt vehetnek egyfajta közös visszaemlékezésben is, az Európai Unió ötven évvel ezelőtti kezdeteire, az európai integráció történetére, amely által sikerült megőrizni a békét tagjai között, és együtt gondolkozhatnak a jelen Európájáról, a jövő építése jegyében túllépve a múlton.

A pályázásra jogosultak köre:

A pályázatot jogi státusszal és jogi személyiséggel rendelkező nonprofit szervezetek nyújthatják be: nem kormányzati szervezetek; túlélők egyesületei, az áldozatok családjának egyesületei, emlékhelyek, múzeumok, helyi és regionális hatóságok, szövetségek, általános európai érdekű szövetségek.

További pályázati feltételek:

- A pályázó intézménynek az egyik részt vevő országban kell működnie, és rendelkeznie kell a projekt megvalósításához szükséges megfelelő minősítésekkel, valamint pénzügyi és működési erőforrásokkal.
- A projektnek meg kell felelnie a program célkitűzéseinek, prioritásainak és horizontális jellemzőinek.
- Projekt időtartama 18 hónap.

Pályázati határidő:

- 2013. június 1.

(Projekt kezdete: 2013. december 1 – 2014. május 31.)

További információk:

Tempus Közalapítvány,

www.tka.hu » Pályázatok » Európa a polgárokért

TEREMBÉRLÉS

Ha képzéséhez, rendezvényéhez igényes, de kedvező árú helyszínt keres, felhívjuk figyelmét a Tempus Közalapítvány korszerűen berendezett, kényelmes oktatótermeire, amelyeket továbbképzések, tárgyalások, konferenciák alkalmára bérbe adunk.

Ami miatt érdemes minket választania:

- › Könnyen megközelíthető belvárosi helyszín (a Kálvin térhez és a Boráros térhez közel)
- › Közösségi helyiség áll rendelkezésre a szünetek eltöltésére, kávéautomatával
- › Klimatizált terem
- › Akadálymentes épület
- › Kedvező bérleti díjak

Terem	Terület	Befogadó képesség	Bérleti díj
Bologna terem	39 m ³	15–20 fő asztallal/ széksorosan	22 500 Ft (AM*) / fél nap 27 500 Ft (AM) / nap
Athén terem	62 m ³	25–30 fő írópados székekkel	25 000 Ft (AM*) / fél nap 35 000 Ft (AM) / nap
Brüsszel terem	100 m ³	80 fő széksorosan	33 000 Ft (AM*) / fél nap 55 000 Ft (AM) / nap

* AM= alanyi adómentes ár

Képek és további részletek a honlapunkon:

www.tka.hu > **Terembérbeadás**

Ha ajánlatunk felkeltette az érdeklődését, szeretettel várjuk személyesen is a helyszín megtekintésére.

Kérdéseit, megkeresését várja:

LÓCSI ANNA

anna.locsi@tpf.hu • telefon: +36 1 237 1300 / 257

vagy

SZABÓ ZSOLT

zsolt.szabo@tpf.hu • telefon: +36 1 236 5050

www.tka.hu

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY évtizedes szakmai múlttal rendelkező, dinamikus és munkavégzésében igényes, kiemelten közhasznú szervezet, amelynek célja az európai értékek és célok képviselése és közvetítése az oktatás, képzés és K+F területén, valamint a magyar oktatási, képzési és K+F rendszer megismertetése és érdekeinek képviselése nemzetközi környezetben.

Kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy a magyar oktatási, képzési és K+F szektort és az emberi erőforrásokat hozzásegítsük az európai integráció által kínált lehetőségek hatékony és eredményes kiaknázásához, hazai és nemzetközi pályázati programok koordinálásával, képzések kidolgozásával és megvalósításával, valamint szakértői segítségnyújtással. Kiemelt célunk a helyzetünkből adódó speciális tudás és szemléletmód széles körű és egyben strukturált terjesztése. Közalapítványunk elkötelezett mindazon hazai és külföldi szervezetekkel, szakértőkkel való együttműködés iránt, akik a céljaink megvalósításában partnereink lehetnek.

Munkatársaink szakmai felkészültsége, nemzetközi tapasztalatai biztosítják feladataink magas színvonalú ellátását. Partnereink igényeit szem előtt tartva törekszünk az általunk végzett feladatok koherenciájának és szinergiájának megteremtésére.

Szervezeti kultúránk alapértékei a megbízhatóság, objektivitás, átláthatóság, az esélyegyenlőség és egyenlő hozzáférés biztosítása.